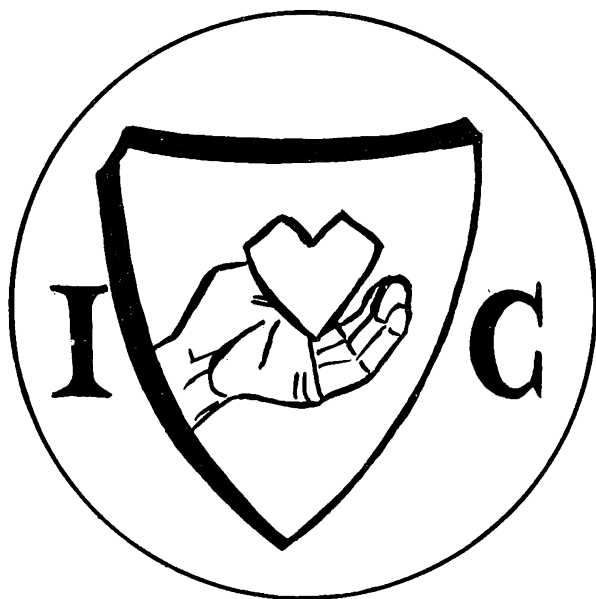

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyház folyóirata

1990. November

I.évf. 2.sz.

TARTALOM

Tanulmány

Oscar Cullmann: A János evangéliuma és az istentisztelet. I.	3
--	---

Vasárnapi prédikációk

Csiha Kálmán: A Magvető. Márk 4,2-9	13
Nagy István: Te velem vagy. Zsoltárok 23,4	16
Nagy József: Rőzsegyűjtés Melitén. Apostolok Cselekedetei 28,1-6	19
Pap Géza: Isten beszédének jellemzői. Zsidókhöz 4,12-13	22

Adventi prédikációk

Antal József: Meddig tart még a sötétség? Ézsaiás 21,11-12	25
Borbáth Dániel: Az erősebbet várjátok. Lukács 3,15-17	28
Csiha Kálmán: Az igazi várakozás. Máté 25,1-13	31
László Dezső: Kapunyitás az Úr előtt. Zsoltárok 24,7-10	34
Nagy László: Aki győz. Mennyei Jelenések 3,5-6	36
Eduard Thurneysen: A kicsi nyáj. Lukács 12,32	39
Eduard Thurneysen: A Szabadító adventje. Lukács 15,1.2.11-32	43
Tőkés István: Adventi várakozás. Zsoltárok 33,20-22	46

Esketési beszéd

Nagy László: Szárnyra kelő sasmadarak. Ézsaiás 40,31	49
--	----

Temetési beszédek

Bustya Dezső: Hú és bölcs sáfár. Lukács 12,42-44	51
Paul Schempp: Idős asszony felett. Zsoltárok 91,16	53

Emlékezés Makkai Sándorra

Makkai Sándor: Amor Dei. Efézus 3,18-19	55
---	----

A szerkesztőbizottság elnöke: dr. Csiha Kálmán püspök

Főszerkesztő: Nagy László

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyház Igazgatótanácsa

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának
nyomdájában

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Tanulmány

Oscar Cullmann

A János evangéliuma és az istentisztelet I.

Bevezetés

Az újtestamentumi kutatásban már réges-régen felismerték, hogy a János Jelenések könyve az Őskeresztyén istentiszteleti életből sok liturgikai értéket tartalmaz, úgyannyira, hogy ezt az újszövetségi iratot éppenséggel az Őskeresztyén istentiszteleti kutatás forrásaként, mindenekelőtt az első idők keresztyén himnuszainak forrásaként használhatjuk. A látnok, aki látomásait a keresztyén gyülekezet egybeseregülésének napján, vagyis **ŰRNAPJÁN** kapta, az istentiszteletet a végtörténet előzményeként tárgyalja, vagyis úgy, ahogy az istentiszteleti élet alapjaiban leírhatatlan végdrámájának kifejezésteljes és képekkel gazdag leírását megérthette.

A következőkben annak bizonyosságát szeretnénk szolgáltatni, hogy a János evangéliumán keresztül is nyomon követhető egy istentiszteleti vonal. Hogy ebben vagy abban a perikopában a szerzőnek mindenekelőtt a sakramentumok iránti erős érdeklődése forog fenn, már jóval régebben megfigyelték, és a kommentárokból illő módon beszéltek is róla. De mi most ezen a vonalon tovább akarunk haladni, és azt kívánjuk felmutatni, hogy a János evangéliuma miként tekinti egyik fő követelményének az Őskeresztyén istentisztelet és a Jézus történeti élete közötti kapcsolat létesítését.

Az össztávtatnak csak egy sajátos tekintete az, amibe a János evangéliuma a testté lett Logosz történetét beállítja. Már az evangélium kezdetétől fogva minden azért történik, hogy az Őskeresztyén gyülekezet jelenlévő Urának a történeti Jézussal való teljes azonosságát **JÉZUS ÉLETE TÉNYEINEK KAPCSÁN** felmutassa, vagyis hogy egy vonalat húzzon a történet Krisztusától a gyülekezet Úr Krisztusáig, melyben a Logosz testté létele tovább folytatódik. Krisztus jelenléte gyülekezetében konkrétan az istentiszteleten nyilvánul meg. De ez mindig mint úrvacsora vagy mint keresztség ábrázolódik ki. Erre nézve a János evangéliumában indirekt bizonyítékot találunk, vagyis a két sakramentum együvé tartozásában nyilvánvalóan az Ősgyülekezet istentiszteleti élete szemlélhető, és eszerint helyreáll a kapcsolat a gyülekezetnek **KÜLÖNÖSKÉPPEN E KÉT SAKRAMENTUMBAN** jelenlévő Ura és Jézus élete között.

E kapcsolat érdeke teremti azt a sajátos jánosi perspektívát, amelyben ez az evangélium Jézus életének tényeit szemlélteti. Mindenesetre mi úgy gondoljuk, hogy fordítva kéne lennie, hisz az evangélista ebből az érdekből kiindulva a tényeket mint tényeket és nem mint történeti tényeket szemléli. Egy ilyenszerű beállítás azonban a negyedik evangélium lényegének éppoly kevésbé felel meg, mint az az ellenkező beállítás, mely a jelenidejűség érdeke ellen akarna harcolni. Hisz egyenesen éppen az az evangélium sajátossága, hogy benne mind a kettőről szó van; a gyülekezetnek megdicsőült Urához való jelen idejű kapcsolatát dologi-történeti tényekben, melyeket mint olyanokat komolyan vesz, igyekszik felmutatni.

Ennek megfelelően a János evangéliuma egyes elbeszélései az exegézisben állandóan e kettős szempont jegyében jelennek meg, melyet az evangélista magas érdeke szolgálataiba állított történeti horderejű dologi tények és azok vonatkozásai, valamint a gyülekezetben jelen lévő Krisztus között lát.

A következő dolgozattól nem szabad a tárgyalandó perikopák teljes exegézisét kívánni és a tudósított tények magyarázatát gyakran szükséges előfeltételezni. Itt csak az istentiszteleti érdeket akarjuk felmutatni,

és ennek érdekében az evangélistától egyes tényeket közlünk. Így ez a dolgozat mindössze egyetlen adalékot kíván szolgáltatni a negyedik evangélium e szándékának sokat tárgyalt témájához. Azt kell felmutatnunk, hogy a gazdag evangéliumi tradíción belül a szerző ilyen szemszögből tárgyalta a különböző kiválasztott anyagokat.

Az, hogy ebből a tekintetből az evangélium döntő elbeszélésein keresztül egy vonalat követhetünk nyomon, és hogy nem csak szórványosan felbukkanó célzásokkal kell megelégednünk, felbátorít minket az e kérdésben képviselt felfogási módok helyesbítésére. Ez mindenesetre a legteljesebb ellentmondásban áll annak a Rudolf Bultmannnak János evangéliumáról írt kommentárjával, aki a keresztséghez és az úrvacsorához való vonatkozásokat még azokon a helyeken is kétségbe vonja, ahol eddig az exegeták nagy része azt elfogadta. Ez azzal függ össze, hogy a János evangéliumán keresztül Bultmann egészen kizárólagosan csak az Ige általi kijelentés egyetlen motívumát látja végigvonulni.

1. Keresztelő János és Jézus keresztsége

Jn 1,6-8; 1,19-34

Keresztelő János a szinoptikusoknál is az evangélium elején áll. A negyedik evangéliumban Krisztus cselekedeteinek János keresztelési tevékenységétől való elválasztása már a prolóógusban megtörténik, mert a zsidó delegációnak adott felelete és az ehhez csatlakozó második bizonytsága, valamint a 3,22-36-ban közölt utolsó bizonysgtétéle azonos módon, azt hangsúlyozza, hogy itt az evangélista különös szándékáról van szó. János keresztségéből és Jézus megkeresztelkedéséből kiindulva szükséges a vonalat annak a keresztségnek az irányába meghúznunk, melyet Jézus szerzett, és amelyet a keresztyén ösgyülekezetben használtak.

Az első fejezet 18-19. versei szerint a zsidók papokat és lévítákat küldtek Keresztelőhöz. A delegációnak ebből az összetételéből e perikopa istentiszteleti kerete már előre látható. A küldöttség az istentiszteleti tisztasági kérdések szakértőiből állt. Később maga Keresztelő tájékoztat arról, ami Jézus megkeresztelésénél történt, és ebből kiindulva úgy jelöli Jézust, mint "az Isten bányát, aki elveszi a világ bűneit". Ezzel a keresztyén keresztség pozitív jelentéséhez a híd már meg van építve. De először szükséges ezt a Krisztus-keresztséget elhatárolnunk.

Már a prolóógus is azt mutatja, hogy János egyetlen keresztelése sem önálló aktusként, hanem csak Krisztusra való ráutalásként jön számításba. A szerző idejében voltak olyan emberek, akik a János keresztségének Krisztustól függetlenített értéket tulajdonítottak; ezek az emberek Keresztelő tanítványai, akik mesterük halála után azt állították, hogy maga Keresztelő János a Krisztus, mialatt János élete során ezzel az igénnyel sohasem lépett fel. A zsidó-keresztyén Pszeudo-Kelemenben azt olvassuk, hogy e szektának tagjai valóban azt tanították, hogy Keresztelő János a Messiás. Azok az emberek, akikkel ApCsel 19,3 szerint Efézusban találkozunk, és akikről ott szó van, csak a János keresztségét ismerhették, talán e szekta tagjai közé tartoztak. Távolabbról a mandeus iratokból, melyek vallásrendszere egy későbbi szinkretikus képződményt ábrázol, s melyeknek néhány korábbi része valamiképpen a János tanítványainak szektájával áll kapcsolatban tudjuk, hogy János ezekben az iratokban Jézus ellenfeleként jelentkezik és Jézust ezek hamis Messiásként tüntetik fel. Az ilyen emberek ellen az őskeresztyénség nyilvánvalóan már a legrégebb időkben harcolt, különösképpen Szíriában, ahol gnosztikus tendenciák kapcsolódtak János tanítványainak igényéhez. Ezt állapítjuk meg a KÉRÜGMATA PETROU pszeudo-kelemeni zsidó-keresztyén forrásmunkából. Az úgynevezett Sycygiai kánonban az isteni történést egymás után következő "párok" formájában sematizálták, melyeknek bal tagja a gonosz princípiumát vagy a hamis próféciát ábrázolja. Figyelemre méltó, hogy Keresztelő János a

hamis prófécia képviselői között szerepel. Ez minden bizonnyal annak a polémiának a visszaütése, amely nyilvánvalóan létezett a zsidó-keresztyének és János tanítványai között. Ez a polémia nyilvánvalóan túllő a célon, mivel magát Keresztelő Jánost tanítványainak személyéről alkotott téves értékeléséért felelőssé tenni nem lehet. A János evangéliuma, melynek szintén az a feladata, hogy harcoljon Keresztelő szerepének ezen téves felfogása ellen, nem esett a zsidó-keresztyének hibájában. Erős nyomatékkal azt hangsúlyozza, hogy a Keresztelő szándékának ez a téves megítélése radikálisan ellentmond önmagának. Ezért ebben az evangéliumban, sőt a Jézus megkereszteléséről szóló tudósításban sem maga az evangélium szerzője beszél, mint a szinoptikusoknál, hanem Keresztelőt engedi beszélni. Már a prológosban Keresztelő bizonyoságtételének erre a szándékára mutat rá. Már itt, ahol az örök Logoszról, az igazi világosságról van szó, már itt megjelenik Keresztelő János, és éppen az van elmondva róla, hogy nem ő a világosság. Csak bizonyoságtévként jön számításba. A kronológiai prioritás látszólagos előjogát is, melyet János tanítványai különösen nagy előszeretettel érvként játszottak ki, maga Keresztelő utasítja vissza a prológos végén: "aki utánam jó, előttem lett, mert előbb volt nálamnál" (1,15.30).

Keresztelő bizonyoságtétele, melyet a zsidó követek járásáról szóló perikopa tartalmaz, különös nyomatékkal (20.vers) utasítja vissza Keresztelő funkciójának téves értékelését. Az evangélista nem talál elegendő szót arra, hogy olvasóiba mintegy belesulykolja azt, hogy a történeti Keresztelő János semmit sem akar tudni arról, hogy misszióját az "utánam jövő"-től függetlenül töltse be: "ő ismerte és nem tagadta és ismerte őt". Már itt látjuk, hogy miként nyer visszavezetést e vonal a szerző saját korából, vagyis az ősgyülekezet korszakából Jézus testté lételének korába. Már itt a keresztségről van szó, és pedig a JÁNOS KERESZTSÉGE TOVÁBBI FENNMARADÁSÁNAK TAGADÁSÁRÓL, mivel Krisztus a Lélek-keresztséget szerezte. Maga János saját szájával küzd a tovább fennmaradás ellen. Ahol Krisztus jelen van, ott nincs többé szükség az előkészület keresztségére.

Keresztelő bizonyoságtétele azonban magába foglalja a keresztyén keresztségre való pozitív ráutalást is, melynek az a lényege, hogy a vízhez a Lélek járul. Ezt a ráutalást Keresztelő a Jézus megkereszteléséről szóló tudósítás formájában öltözteti. De elsősorban, a 26. versben, a zsidókkal szemben azt mondja: "Én vízzel keresztelek, de közöttetek van, aki utánam jön." Itt még nem mondja: az, aki Lélekkel fog keresztelni titeket, mint a 33. versben foglalt második bizonyoságtételében, és miként Márknál is található (1,8), hanem víz-keresztsége ellentétpárjaként itt egyszerűen azt a tényt említi, hogy annak a másiknak a személye már itt van. János keresztségével közelebről nem Jézus megkeresztelkedése, hanem Jézus személye áll szemben. Az a gondolat, amelyik itt implicite adva van, az, hogy minden keresztség értelme éppen Jézus személyében teljesedett be, és már itt utalunk arra, hogy a keresztyén keresztség egészen és teljesen a Krisztus személyéhez van kötve. Ezért ez a keresztség: Lélek-keresztség. Az igazi keresztséget először Krisztus teremtette meg, és amint a továbbiakban meglátjuk éppen akkor, amikor mások bűnéért saját életét áldozta fel.

A keresztyén keresztségnek Krisztus halálához való kapcsolását Keresztelőnek Jézus megkereszteléséről szóló tudósítása összefüggésében Jézusnak Keresztelő általi megnevezése jelenti: "Íme az Isten báránya, aki elveszi a világ bűneit." Már a Jézus megkereszteléséről szóló szinoptikus történetnek is az a mélyebb értelme, hogy Jézus megkeresztelésekor abban a megbízásban részesül, hogy népe helyett Isten szenvedő szolgájának szerepét átvegye. Mert Isten hangja ismét ugyanazt az Igét mondja, mint amely Ézs 42,1-ben Isten szenvedő szolgájához, az Ebed Jahveh-hoz szól. Az Ézs 42,1-hez való viszony a János evangéliumában még jelentősebb, ha a 34. versben - mindenesetre a Sinaiticus ólatin és ószír olvasata szerint az Igét pontosan idézzük: "ez az Isten elektos"-a.

Ugyanis a Septuaginta fordítása szerint ezen a helyen (Ézs 42,1) Ebed Jahveh így nevezetetik. Amíg a jánosi keresztség által minden zsidó csak saját bűneiért kereszteltetik meg, addig Krisztus abban a megbízatásban részesül, hogy általa a szenvedő Isten-szolga betöltendő missziója által, mondhatni, egy általános keresztséget kezdjen el, mely mindenkinek javára szolgál és ezen a módon a jánosi keresztséget fölőlslegessé teszi.

A János evangéliuma ezt a gondolatot sajátos módon azáltal fejezi ki, hogy Krisztust így nevezi: AMNOS THEOU HO AIRON TĒN HAMARTIAN TOU KOSMOU; Keresztelő bizonyásgtételének központjaként és csúcspontjaként ez két ízben fordul elő, a 29. versben a Jézus megkeresztelkedése előtti tudósításban, és nyomban utána a 36. versben, ahol éppen erre a bizonyásgtételek két eddigi János-tanítvány Jézus-tanítvánnyá válik. Mindenesetre "az Isten báránya, aki elveszi a világ bűneit" kifejezés görög értelemben inkább az áldozati bárány gondolandó, aki a bűnöket elviszi (AIREIN), mint az Isten szenvedő szolgálója, aki a bűnöket elhordozza (elviseli FEREN). De itt rokon gondolatról van szó. Ezenkívül itt arra kell emlékeznünk, hogy Ézs 53,7-ben az Isten szolgálója egy bárányhoz hasonlítatik: "mint egy mézsárszékre vitetett bárány". Végül fontos megfigyelnünk azt, hogy a bárány arám kifejezésének éppen "szolga" jelentése van. Mert, amint Schlatter megkísérelte bebizonyítani és C.F.Burney szorgalmas filológiai vizsgálat alapján minden valószínűség szerint megoldotta: a János evangéliuma szerzőjének anyanyelve valóban az arám volt, s így ebből egy további bizonyítékot nyerhetünk arra nézve, hogy az "Isten báránya" alatt az Ebed Jahveh gondolható, Jézus megkeresztelkedése alkalmával Isten hangja is erre utal. Az arám ige, amelyik Strach-Billerbech szerint mint az EIREIN ekvivalense jön számításba, nagyon jól talál mind az áldozati bárányra, aki "elviszi" a bűnöket, mind Isten szenvedő szolgálójára, aki elhordozza azt.

Így áll azonnal a János evangéliuma kapujában a keresztyén keresztség alapítására való utalás az által, aki mint bárány elviszi a világ bűneit és így minden keresztség értelmét betölti s a Lélek-keresztséget szerzi. Ezt a Lelket Keresztelő már akkor látta Jézusra "alászállani és megnyugodni" (32.v.). Egyedül a János evangéliuma hangsúlyozza, hogy a Lélek Jézuson "megnyugodott EMEINE". Számára a Lélek kitöltetése azt jelenti, hogy ez nem a Lélek pillanatnyi manifesztációjából történt, hanem annak a Lelke, akitől mostantól fogva a Lélek-keresztséget kell hoznia, permanens módon birtokába vette.

A János evangéliuma itt indirekte úgy bizonyítja a keresztyén keresztség jelentését, mint Krisztus halálába való belekeresztelkedést, megegyezve a Római levél 6. fejezetében közölt páli tanítással, és megfelelően annak az értelemnek is, melyet a megkeresztelni ige már a szinoptikus logiákban Jézus számára jelent, amikor a keresztségről, vagyis haláláról beszél (Mk 10, 39; Luk 12,50). A keresztség sakramentuma bennünket Krisztus halálához utasít ez egy olyan gondolat, amellyel a János evangéliumában a továbbiak során is találkozunk. De most közelebbről a második fejezetben egy olyan perikopa következik, amelyben az úrvacsora kerül Krisztus halálával összefüggésbe. Miként a keresztyén keresztség a jánosi keresztségtől elhatároltatott, úgy most az úrvacsora határoltatik el a zsidó "megtisztulástól".

2. A kánai menyegző

Jn 2,1-11

A jánosi csodákhoz SZÉMEION tartozik, hogy dologi, történeti tényekben különös módon a gyülekezetben továbbfolytatódó Krisztus-történetekre való utalás van belezárva.

Itt abból a feleletből indulunk ki, melyet Jézus ad a 4. versben: "Nem jött el még az én óráim." Milyen óráról van itt szó? Nyilvánvalóan nem a

dologi víz dologi borra való átváltozása órájáról, mert erre az idő elérkezett. Szükséges megjegyeznünk, hogy az óra elérkezéséről szóló ige a János evangéliumában nemcsak itt fordul elő, hanem még több más alkalommal is. Közlebből a 7,30-ban: a zsidók keresték, hogy megfogják, de senki sem tett rá kezet, mert még nem jött el az ő órája. Az az óra, melyről itt szó van, nyilvánvalóan Jézus halálának órája. A 8. rész 20. versében: "Ezeket a beszédeket mondá Jézus a kincstartó helyen, amikor tanít vala, és senki sem fogta meg őt, mert még nem jött el az ő órája." Itt is világos, hogy a még el nem érkezett óra Jézus halálának órája. Távlebből a 12. rész 23. verse: Jézus azt feleli a tanítványoknak: "Eljött az óra, amikor az ember fiának meg kell dicsőíttetnie." Jézus megdicsőülése a János evangéliumában egybeesik az ő halálával. Továbbá 13,1: "A húsvét ünnepe előtt pedig, tudván Jézus, hogy eljött az ő órája, hogy átmenjen e világból az Atyához..." Ismét a halálának órájáról van szó. Végül a 17,1-ben a főpapi ima kezdetén: "Atyám, eljött az óra; dicsőítsd meg a te Fiadat ..." Kétségen kívül itt is a halál órája gondolandó.

Ezután még a következő helyeket kerestük ki, melyek az eddigi eredményt megerősítik. A 7. rész 1-10. versei ezek. E szakasz a 6. versben ezt a mondatot tartalmazza: "Az időm még nincs itt." Noha itt nem a HORA, hanem a KAIROSZ áll, az értelem mégis ugyanaz. Jeruzsálembe, az ünnepekre való felmenetelének idejéről van szó, és Jézus utolsó jeruzsálemi felmenetelekor a szenvedésre gondol. E perikopa általánosságában a kánai történet analógiáját beszéli el. Ebben az elbeszélésben az anya az, aki Jézus közeli hozzátartozójaként azt kéri, hogy messiási dicsőségét egy csoda által bizonyítsa be; a 7,1 s következő versekben Jézus atyjafiai, tehát családjának képviselői azok, akik arra szólítják fel, hogy induljon Jeruzsálembe és tettei által nyilvánosan jelentse ki dicsőségét. A kánai történetben vonakodik Jézus anyja akaratát teljesíteni, és tartózkodását ezzel indokolja: "az én órám még nem jött el". Éppen így vonakodik Jézus a 7. fejezetben is atyjafiai akaratát teljesíteni, és tartózkodása motívumaként ezt említi: nem erre az ünnepre megyek, az én időm még nem jött el. Itt csak az az idő érthető, amikor Jézus utolsó jeruzsálemi útjára fog vállalkozni, amikor halála által fog megdicsőülni. Az analógia még tovább tart. A kánai menyegző elbeszélésében Jézus anyja kívánságát, melyet megelőzően visszautasított, akkor mégis teljesítette. Az ellentmondás csak látszólagos. A tiltakozás arra vonatkozik, hogy az anya az ott lévő víznek borra való átváltoztatását önmagában elégséges csodának tekintette, miközben Jézus abban csak egy nagyobb csodára való utalást lát, amelyet most még azért nem fog végbevenni, mert erre "az óra még nem jött el". Mégis már most végbeviszi a dologi csodát, de tulajdonképpen csak annak az eljövendő csodának az előjeleként. Pontosan hasonlót állapíthatunk meg a 7. fejezetről is. Annak ellenére, hogy Jézus tartózkodott az atyafiak felszólítását teljesíteni, mégis felmegy Jeruzsálembe és mégis engedelmeskedik nekik. A tartózkodás itt is arra vonatkozik, hogy a tanítványok ezt a jeruzsálemi utat végérvényes útként szemlélik, mely alkalommal dicsőségének proklamációja meg fog történni. Ezzel ellentétben Jézus ebben az útban csak egy későbbi felmenetelének az előjelét látta, mert végérvényes jeruzsálemi utazásának mint dicsősége kijelentésének célja csak a szenvedés lehet. Mert most, amikor atyjafiai kívánságára Jeruzsálembe indul, ez most csak HOSZ EN KRÜPTO (vagyis titokban) történik, és ez csupán a későbbi jeruzsálemi útjára való ráutalás lehet, ahol ő másképpen ugyan, mint atyjafiai azt elképzelték a halál szenvedése által megdicsőíttetik, és pedig akkor, amikor az "idő eljön". Megfigyelésünk tárgyául vegyünk végül még egy további analógiát: a 7. részben egy zsidó ünnepről van szó; a 2,6-ban egy tisztasági aktus van megemlítve. A zsidó istentiszteletre való utalás, mely Krisztus halála által egészen új meghatározást nyer, mind a két perikopában közös. De egyelőre annak a fenntartása fontos, hogy "a még el nem érkezett idő" ebben a nagyon rokon történetben is Krisztusnak a halálban való megdicsőülésének az ideje.

Miután "az én óráim még nem érkezett el" szavak értelme, jelentése most már szilárd, tovább mehetünk, és azt kérdezhetjük, hogy vajon mit gondol /az evangélista/ a VÍZRŐL és a BORRÓL, hisz egészen a János evangéliumának lényegéhez tartozik az, hogy a szavak kettős értelemben használhatók, hogy ezek a fogalmak egyrészt anyagi dolgot jelentenek, másrészt meg valami másra utalnak. Így fogjuk a samáriai asszonnyal való beszélgetésből is, a 4,7 s következő verseiből, bebizonyítani azt, hogy a "víz" fogalma a szó szerinti jelentésén kívül ott hasonlóképpen egy másik értelmet is magába foglal, és a 6. fejezetben lévő ételcsodáról szóló történetből is meg fogjuk látni, hogy a kenyér jelentése is kettős értelmet mutat, mialatt egyrészt az anyagi kenyeret, másrészt pedig az úrvacsora kenyerét jelenti.

A 6. fejezetben közölt ételcsoda pontosan a kánai csoda ellentétpárját ábrázolja. Ott egy kenyércsoda, itt egy borcsoda; ott egy ételcsoda, itt egy italcsoda. Ha azt vesszük számításba, hogy az evangélista a kánai történetet a még el nem jött óráról szóló igében a Krisztus halálára való utalásként tekinti, ha azt vesszük számításba, hogy távolabbról a 6. részben a kenyér az úrvacsora kenyerére vonatkozik, akkor a magyarázat egészen kézenfekvő: a borral az evangélista Krisztusnak az úrvacsorában nyújtott vérére akar utalni. Mivel az anya a csodának ezt az értelmét még nem foghatja fel, azért beszél Jézus így hozzá: TI EMOI KAI SZOI, GŪNAI. Mert ez azt jelenti: te még a megdicsőülés zsidó felfogásában osztozkodol. Az én messiási elhívásom Istentől van; az én óráim még nem jött el, amikor a víz borrá fog változni, vagyis még nem jött el a halálnak az az órája, amikor a KERESZT az ÚRVACSORA alapjává tétetik. Tehát a bor az úrvacsora borára való ráutalás, vagyis az a vér, melyet Krisztus a bűnök bocsánatáért ont ki.

Akkor mit jelent itt a víz? A feleletet a 6. vers adja. Eszerint a vizeskorsók "a zsidók megtisztulására" vannak rendelve. Ezzel történetünk istentiszteleti vonatkozása már adva van. A víz eddig a zsidó tisztaságrítushoz tartozott. Mindezeknek a rítusoknak a helyébe most már az úrvacsorai bor, a Krisztus vére lép. A bűnöktől való megtisztulás most többé már nem azon előírások betartása által következik be, hanem az úrvacsorában, melyben Krisztus, "az Isten béránya", kereszthalála által a hívőknek felkínálja azt. Ez az a másik kánai csoda, amelyre a dologi csoda utal. Mindenekelőtt itt az mutatkozik meg, hogy a sakramentum az egyház számára ugyanazt jelenti, mint a történeti Jézus csodái kortársai számára.

Amint a Keresztelő bizonyágtételéről szóló megelőző perikopában, úgy itt is, egy dologi-történeti tényből kiindulva, az ősgyülekezet életének egyik aktuális kérdése, különösképpen az istentiszteleti élet egyik kérdése nyer megválaszolást. Miként a János keresztségét a bérány halála által, aki elveszi (elhordozza) a világ bűneit, az új Lélek-keresztség pótolja, amelyben a bűnök bocsánata Krisztus halálához van kapcsolva, úgy pótoltatik itt a zsidó megtisztulási előírás azon megtisztulás által, melyet Krisztus a kereszten végbevitt, és amelyet a sakramentum borában a hívőknek felkínál.

A kánai csoda eucharisziához való vonatkozásának még egy vonására mutat-hatunk rá. Az őskeresztyén felfogás szerint az úrvacsora a zsidók által várt messiási étkezés előzménye. A János Jelenések könyve harmadik részének 20. versében mind a kettő együtt szemlélhető: "Ímé, az ajtó előtt állok és zörgetek; ha valaki meghallja az én szómat és megnyitja az ajtót, bemegyek ahhoz és vele vacsorálok, és ő envelem." Azt láttuk, hogy az úrvacsorában is eredetileg a Krisztussal való együtt evésről van szó. Így forog fenn az evangéliumnak ezen a helyén is a messiási étkezés gondolata. A kánai menyegzői étkezés utalás az úrvacsorai étkezésre, ez pedig nem más, mint a messiási étkezés előzménye.

Keresztség és úrvacsora: az egyszeri és a megismételendő bűnbocsánati sakramentum, de mind a kettő azonos módon a Krisztus halálához van kapcsolva. A két sakramentumnak ezt az értelmét ELŐRE FELTŰNTETVE látja az evangélista Jézus életének tényeiben. Így csatlakozik a kánai történet

Keresztelő bizonyágtételéhez, mely a megelőző fejezetben van közölve. De a templom megtisztításáról szóló következő történet is, az új keresztyén istentisztelet érdeke által - melyben Krisztus a sakramentumok által tovább hat - a kánai történettel van egybekapcsolva.

3. A templom megtisztítása

Jn 2,12-22

A kultuszhelyek közül itt a templomról van szó. Miként a jánosi kereszt-séget és a zsidó tisztasági előírásokat mint a bűnbocsánat eszközeit felváltja Krisztus személye, éspedig megfeszített személye, aki a hívó gyülekezet számára a keresztségben és az úrvacsorában jelen van, éppen úgy - a jánosi felfogás szerint - a templom megtisztítása a templomkultust Krisztus személye által helyettesíti; megfeszítendő és harmadnapon feltámadó testére utal Jézus a templom lerombolásáról és felépítéséről szóló beszédében. Emellett a 22. versben az evangélista nyomatékosan jelzi, hogy a Krisztus megfeszített és feltámadott testére való utalásban a következő szavaknak utólagosan nyert értelme van: "Mikor azért feltámadt a halálból, megemlékezének az ő tanítványai, hogy ezt mondta..." A 17. verben hasonlóképpen azt jegyzi meg az evangélista, hogy a tanítványok ELŐSZÖR CSAK KÉSŐBB ismerték fel, hogy Jézus e tette (ti. a templom megtisztítása) a 69. Zsoltár 10. versének a beteljesítése. Így vonatkozik a Feltámadott gyülekezete aktuális életének vonala Jézus életének történeti múltjára. János evangéliumának azt a jellegzetességét, amelyet a legtöbb helyen az evangélista csak hallgatólagosan előfeltételezett, azt most itt nyomatékosan említi. Ez az, amit a jánosi Krisztus a 16,12-ben megígért: "Még sok mondanivalóm van hozzátok, de most el nem hordozhatjátok." Ezt látja az evangélista a gyülekezet Ura és a történeti Jézus kapcsolatára való visszapillantásban mindenekfelett megvalósulni.

Az, ami a szinoptikusoknál más formában, hamis tanúságként hangzik, először a Jézus perében hangzik Jézusnak a templomról szóló igaz beszédéként. "Rontsátok el ezt a templomot, és három nap alatt megépítem azt." Mi is lehet ennek az eredeti értelme? Teljesen bizonyos, hogy az evangélista idejében a templom képének a gyülekezettel való összekapcsolása már ismeretes volt: 2Kor 6,16: "az élő Isten temploma vagyunk"; Ef 2,21; 1Pt 2,5, ahol a gyülekezetről mint lelki házról van szó. De ebből kiindulva a húsvéti történet fényénél az evangélista még mélyebb összefüggéseket lát. Nemcsak a gyülekezetet, hanem magát a Jézus testét is megtalálja a templomról szóló beszédben. A gyülekezetnek Krisztus testeként való értelmezése aminek Pálnál oly nagy theologiai jelentősége van - minden bizonnyal itt is előfordul, úgyannyira, hogy a templom gyülekezet Krisztus teste közötti összefüggés jól kiviláglik. A lerombolásról és felépítésről szóló összekapcsolásban ez a test mint megöletett és feltámasztott test a zsidó templomkultusszal van szembeállítva. A zsidó istentisztelet helyébe az az istentisztelet lép, melyben a Megfeszített és Feltámadott azt az egészen központi helyet foglalja el, amely a zsidó istentiszteletben a templom számára jutott. Az Isten dicsősége nincs most már többé a templomhoz kötve, hanem, miként a prolóógus már hirdette, ez az isteni doxa a testté lett Igében jelent meg. Jézusnak az a felelete, melyet az első fejezet 51. versében Náhánáelnek adott - Jákóbnak a bétheli lajtorjáról szóló álmára való utalással -, már magába foglalta azt a gondolatot, hogy az ég és föld között a híd többé már nem mint ott a föld egy bizonyos helyéhez, éspedig egy kőhöz van kötve ("ez nem más mint az Isten háza, itt van az ég kapuja"), hanem egy emberhez, akiben Isten dicsősége látható. De a lényeges a templom megtisztításáról szóló történet szerint is újra csak az, hogy minden Krisztusra alapozott istentisztelet Krisztus halálára és feltámadására van alapozva, és hogy ez az esemény jellenné válhat. A zsidók azt kérdik: Milyen jelt mutatsz, hogy ezt

megteheted? Vagyis hogy te templomot tisztíthatsz? Feleletként, jánosi beállításban, a templomról szóló beszéd következik. A SZÉMBEION, amely itt a helyes istentisztelet kérdésre vonatkozik, Krisztus halálára és feltámadására utal, és hadd emlékezzünk arra a feleletre, melyet Jézus a szinoptikusoknál (Mt 12,38.45) az írástudók és farizeusok jelkívánására adott. A jel ott is Krisztus halálára és feltámadására utal. De itt, a János evangéliumában az a lányeges, hogy Krisztus jelen időben élő gyülekezete ISTENTISZTELETÉNEK középpontját a megfeszített és feltámadott Krisztusban birtokolja és hogy a GYÜLEKEZET AZ ISTENTISZTELETEN MINT A MEGFESZÍTETT ÉS FELTÁMADOTT KRISZTUS TESTE ÁBRÁZOLTATIK KI.

Innen kiindulva értjük meg azt is, hogy a János evangéliuma a templom megtisztítását, amely a szinoptikusok szerint kevéssel Krisztus halála és feltámadása előtt következik be, már az evangélium kezdetére teszi. Az az evangélista magatartása, hogy ezt a történetet a közös jelekben gazdag vonatkozásai miatt a kánai menyegző történetével együvé helyezze, amennyiben mind a két esemény a Krisztus halálára utal, amint Krisztus főleg a sakramentumban és az istentiszteleten lesz jelen. Még szorosabb lenne a két elbeszélés összefüggése, ha az evangélista ami nagyon kézenfekvő lenne a testet jelentő templombeszédben, még pontosabban az eucharisziában jelen lévő Krisztus testének a kiábrázolását látta volna. Akkor itt is hasonló összekapcsolásunk lenne, mint 1Kor 10,17-ben: Krisztus gyülekezete és Krisztus és Krisztus eucharisztikus teste. Amikor a fejezet második elbeszélésében akként lenne szó az eucharisztiai testről, miként az első elbeszélésben a vérről. Mint ahogy azzá is lesz, hisz a két elbeszélés közötti kapcsolat minden további nélkül nyilvánvaló. Mind a két alkalommal azonos módon a keresztyén istentisztelet állítatik szembe a zsidó istentisztelettel. Hasonló szándékkal beszélt már az evangélista Jézus keresztségéről is. Ismételten a keresztségről beszél most is az evangélista, és éppen a Krisztus halálához és feltámadásához való azonos vonatkozással a most következő perikopában: a Nikodémusszal folytatott beszélgetésben is.

4. A Nikodémusszal folytatott beszélgetés

János 3,1-21

E beszélgetésben hadd különböztessünk meg két részt: az 1-12. versekkel kapcsolatban tárgyaljuk előbb az újjászületés szubjektív oldalát, az emberre gyakorolt hatását; a 13-21. versek vonatkozásában pedig annak objektív oldalát, az újjászületésnek emberen kívüli eredetét. De mind a két rész az újjászületést úgy értelmezi, amint az a keresztségben következik be.

A kifejezések halmozása, amibe az evangélista reá nézve olyannyira jellegzetes módon kettős jelentést vegyít: szó szerinti értelmet és mélyebb összefüggésre utaló értelmet, itt különösképpen érvényes. Mindenekelőtt a GENNÉTHENAI ANOTHEN kifejezésről állítjuk ezt, mely az egész beszélgetés kiindulási pontját képezi. Közelebbről "ismételten születni" jelentése van, és Nikodémusz először csak ebben az értelemben érti. De éppenséggel az a tipikus, hogy kezdetben ebben a kifejezésben a helyi értelmén kívül a "felülről való születés" értelme is bele van gondolva, és ezáltal visszaállt az Ember Fiához való belső vonatkozása, kinek a 13. vers szerint a hívőknek erre a születésre való tekintettel "az égbe kell felemelkednie, miután ő onnan szállott alá". De az ANOTHEN kifejezés által már az újjászületés objektív oldalához való viszony is helyreállítást nyert.

Az újjászületésnek a keresztséghez való kötöttsége az őskeresztyén fel-fogáshoz igen közel áll. A keresztségről szóló páli fő fejezet, a Római levél hatodik része a negyedik versben az "új életéről" beszél, melyhez a Krisztus halálába való belekeresztelkedés által jutunk. Sőt a Tit 3,5-ben idézett versünkhöz még egy direkt verset is találunk: "az ő irgalmasságából tartott meg minket az újjászületésnek feredője és a Szent Lélek megújítása által". De eltekintve az újjászületés és a keresztség közötti összefüggés

általános Őskeresztyén felfogásától, itt az összefüggés egyenesen ki van fejezve Jézusnak Nikodémusz teljes félreismeréséről bizonyoskodó kérdésére adott feleletében (4.vers). Jézus itt az ANOTHÉN GENNÉTHÉNAI értelmét határozza meg pontosan, miközben egész nyilvánvalóan a keresztséget jelöli meg (5.vers): "Ha valaki nem születik víztől és Lélektől." A HUDATOSZ KAI szavakat Bultmann néhány más magyarázóval egyetemben feltétel nélkül törlendőnek véli. De ez a kihúzás a kéziratos leletek és főleg az összefüggés alapján ki van zárva. Mert ez a szerző számára itt, éppen úgy, mint az egész evangéliumban, azt jelenti, hogy a Lélek dologi valóságokban jelentkezik, miként az Ige testté lett. Ez vonatkozik most egész különös módon a sakramentumokra is. Így használja megkülönböztetett szívességgel az evangélista a "víz" kifejezést, mikor a Lélekről beszél (4,10.14; 7,37-39). Azzal az Őskeresztyénségben kimutatható tendenciával ellentétben, amelyik az új Lélek-keresztséget a víztől akarja elválasztani, itt éppen az nyer hangsúlyozást, hogy a keresztyén gyülekezet keresztségében: a víz és a Lélek együvé tartoznak. Eközben ismét Jézusnak János általi megkeresztelésére gondolhatunk, ahol a víz és a Lélek összekapcsolása végbement. Hogy az Őskeresztyénségben még sokáig feltalálható a keresztyén Lélek-keresztség vízhez való viszonyának problémája, bizonyítja Tertullianus, aki a keresztségről szóló traktátusában ezt az összefüggést Genézis 1,2-re alapozza, mely szerint az Isten Lelke a vizek felett lebegett.

A keresztyén keresztségben az újszerű természetesen a Lélek ajándékozásában áll, még ha ez a vízhez van is kötve. Ez a Lélek-ajándékozás azt mutatja, hogy az újjászületés az ember által a vízben véghezvitt aktus ellenére is isteni csoda. A PNEUMA (kettős értelemben, mint "szél" és mint "Lélek") "honnan" és "hová"-ja egy olyan lehetőség, mely felett az ember nem rendelkezik.

A beszélgetés második felében, amelyik a keresztségben közölt újjászületés objektív eredetéről beszél, most azt mutatja meg Jézus, hogy ez a Lélek-ajándékozás a sakramentumban felkínált bűnbocsánattal együtt KRISZTUS HALÁLÁTÓL ÉS FELTÁMADÁSÁTÓL FÜGG, és hogy ezért az újjászületés csodája ami Nikodémusz számára olyan érthetetlen - mégis megtörténhetik. Hogy a bűnbocsánat, ami a keresztség által nyerhető el, Krisztus halálától függ, azt már Keresztelő bizonyágtétele óta tudjuk, amelyik Jézust mint Isten bárányát tünteti fel (1,29.36). Így a Lélektől való születés, úgy, amint az a keresztségben bekövetkezik, mindenesetre a Krisztus halálára van alapozva. A Lélek kitöltetése most már kronológiailag is előfeltételezi Jézus "megdicsőülését" halálának jánosi értelmében; ezt mondja a 7,39: "mert még nem volt Szentlélek, mivelhogy Jézus még nem dicsőítették meg". De itt a Nikodémusszal folytatott beszélgetésben többről van szó. Itt nyer bemutatásra az újjászületés szubjektív hatása és annak objektív eredete: a Krisztus halála és feltámadása közötti belső összefüggés. Nikodémusz kérdésére, hogy miként lehetséges az ilyen felülről való születés, felel Jézus a 13. s köv. versekben: mert az Embernek Fia, aki alászállott, felemeltetik. Ez a keresztyén keresztség eredete. Az újjászületésben nem egy pusztára szubjektív, misztikus eljárásról van szó. A sakramentumnál ismét Krisztus személyére utalunk. És ismét és ismét az ő személyére, megfeszített és feltámadott személyére. A keresztség jelenné vált Krisztus-történet. A közelebbi meghatározás akkor adódik, amikor az Embernek Fia felemeltetését ismét igazi jánosi értelemben, a "felemeltetés" kettős értelme szerint magyarázzuk, és éppen a rézkígyó felemeltetéséről szóló ótestamentumi elbeszéléshez való vonatkozásában, melynek megpillantása által a kígyótól megcsípött ember mind megszabadult (Numeri 21,5 s köv.). Ugyanez az ige a jánosi KETTŐS JELENTÉS szerint Jn 8,28-ban az "égbe emeltetés" és a "keresztre emeltetés" értelmében használtatik: amikor felemelíték az Embernek Fiát, akkor megismeritek hogy én vagyok; és különösen Jn 12,32-ben: "És én, ha felemeltetem e földről, mindeneket magamhoz vonzok"; a következő 33. versben pedig nyomatékosan mondotta "hogy megjelentse, milyen halállal kell meghálnia". Így tartalmazza ez

az ige éppen itt mind a két értelmet a "megdicsőülés" és a "halál" szembeállított jelentése szerint. Tehát annak az újjászületésnek az eredete ami a Krisztusban hívókön végbemegy Krisztus megfeszítésében és feltámadásában van, és most hadd emlékezzünk direkt a Római levél 6. részére, ahol Pál kifejti, hogy a keresztségben Krisztussal együtt meghalunk és vele együtt támadunk fel.

Krisztus helyettes halálára utal azonos összefüggésben a 16. vers is: mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta. Az EDOKEN ige itt kettős értelemben van használva: Isten a világnak "ajándékozta" őt, de a PARADOKEN (lásd Róma 8,32) értelmében is, vagyis halálra adta őt. Ezért lehetséges, hogy mi a keresztségben ANOTHER - felülről szülessünk.

A beszélgetés vége, mely az "ítéletről" szól, egyfelől az objektív Krisztus-történetben való HIT szükségességét hangoztatja, másfelől pedig azt a tényt, hogy ebben a történetben a döntés már megtörtént és ennél fogva ez számunkra a hitben vagy a hitetlenségben áll vagy bukik. Ezt az egész perikopával való összefüggésben említi, mivel az újjászületés is már a végső idők történése.

A Nikodémusszal folytatott beszélgetés egyenesen itt csatlakozik a megelőző leckeegységhez. Mind a kettőben közös az a gondolat, hogy a testté lett Krisztus élete a halálban felemelt és az egyház sakramentumában jelen lévő Krisztusra utal. Így következik most a Nikodémusszal való beszélgetésre Keresztelő végső bizonyágtétele, amely 1,19-34-ben a keresztségről közölt tanításra tekint vissza.

Fordította: Nagy László

Vasárnapi prédikációk

Csiha Kálmán

A Magvető

Alapige: Márk 4,2-9

Bibliaolvasás: Márk 4,10-20

Krisztus Urunk e példázata így kezdődik: a Magvető kiméne vetni.

Isten azt akarja, hogy termés legyen. Azt akarja, hogy növekedjék, bővülködjék a szeretet, a békeség és a jóság. Isten ezért beveti a világot az ő magvaival. Elküldte Szent Fiát: a Magvetőt. Vetni.

Mennyi minden van ebben a rövid mondatban: "kiméne a Magvető vetni".

Benne van az angyal-énekes karácsony, amikor megérkezett hozzánk a Magvető. Benne van a Hegyi beszéd, az ötezernek szóló prédikáció, benne van a betegek meggyógyítása, a bének felsegítése, a vakok szemének meggyógyítása. Benne van az emberi szívek meggyógyítása, megújítása.

Kiment a Magvető vetni.

Benne van ebben Gecsemáné-kerti szenvedése, amikor vérverejtéket hullatott-vetett e földre, benne van nagypénteki kereszthallála, amikor földre vetett gabonamagként száll alá a sír mélységeibe. Benne van az első úrvacsora, amikor megtörte a kenyeret és halálának ajándékként, mint drága magot, szétosztotta óvéi között.

"Kiméne a Magvető vetni."

Atóta is kimegy, azóta is szertejár.

Mennyi minden történt azóta! Kétezer esztendő tavaszában és őszében ki tudja hány élet hullott a sírba, hány gondolat támadt a világon, hány generáció változott a templompadokban. Minden elmúlt és minden megváltozott, csak a Magvető jár ernyedetlenül a hosszú évszázadok kiterjedt mezőin és szórja a magot. Mindenüvé jut belőle! Gyászoló szívekbe, fiatalok életébe, akik most indulnak az élet küzdelmei felé, az étellel harcoló férfiak lelkébe, gyenge asszonyok szívébe. Mindenhová jut a magból!

Kiméne a magvető vetni, aki kétezer éven keresztül szüntelen vet. Míg itt járt a földön, látták az orcáját, azután egyre ritkábban, feltámadása után mindössze negyven napig, a mi késői nemzedékünk már nem is látta test szerinti orcáját. De sokszor megérezzük talán a kórházban, talán esküvőn, talán gyermeked születésén, keresztelején hogy elmegy mellettünk az, akinek át van szegezve a keze, akinek töviskorona van a homlokán, aki átszegzett kezéből hullatja lelkébe a magot. Néha úgy hívják e magot: bocsánat; néha erő, jóság, szeretet és reménység a neve. Te is kaptál belőle, mert mindig és mindenkinek hullatott a szívébe. Ebben a példázatban azt is elmondja, hogy még az útszélre is jut magjából, olyan bőségesen veti azt.

"Kiméne a Magvető vetni", mert azt akarta és azt akarja, hogy teremjen a föld. Mennyi minden van ebben a rövid mondatban. Benne van Jézus szeretetének teljessége, mint ahogyan abban a rövid mondatban, hogy "felneveltem gyermekemet", mennyi minden van. Mennyi könny-vetés, mennyi reménység-vetés, mennyi aggodalom és boldogság, mennyi fájdalom és jóság, és azért veted szívébe; életébe az öröm magjait, hogy teremjen, hogy boldog legyen, hogy haladjon. Sokszor észre sem veszi gyermeked, hogy te akkor is vetsz, amikor ő nem törődik veled, és azért vetsz, hogy egykor majd ő arasson. Csak te tudod, hogy mennyi mindent jelent a te vetésed gyermeked számára.

Látod, Jézus még jobban szeret bennünket, mint mi gyermekeinket! Ezért jött vetni, ezért vállalta a keresztet, és ezért ment fel a mennyekbe; ennek ellenére most is közöttünk van, és megérezzük amint elmegy mellettünk és szívünkbe hullat egy drága magot, amitől meggyógyulunk.

Drága ajándék a búzamazg! A legnagyobb csoda, amit Isten teremtett. A magba van elrejtve az élet. Egy kicsike rózsamagban rejtőzködik a rózsatő növekedése és a kinyíló rózsabimbó minden szépsége. Egy kicsi búzamazgban van elrejtve a szélben ringó búzamező, a felnövekvő kalász: bele van zárva az élet.

A piramisokban évezredes búzamazgokat találtak. Amikor elvetették ezeket, kikeltek. Évezredekig beléjük volt zárva az élet. Amikor talajra találtak, kikeltek, s megtörtént a csoda: kicsírázott a mag. Ez az első titokzatos mozzanat, amit az emberi tudomány követni tud, de megteremteni eddig még nem tudott.

Ilyen a Krisztus búzamazgja is. Kezünkben van drága magtára: a Szentírás, mely hűségesen őrzi a magot. Amikor talajba, a szívünkbe jut egyetlen magocska belőle, megtörténik az első titokzatos mozzanat: ott a szívünk mélyén valami megmozdul, valami megindul, ami eddig nem volt. Szébb, növekvőbb lesz tőle az élet. Azért jön Jézus, azért szórja a magot, hogy mindenkinek a szívében megtörténjék ez a csoda.

Majd azt is elmondja alapigénk, hogy hová jut a mag.

Most jól figyelj, mert rólad van szó!

A te gondokban, küzdelmekben, bűnökben, megtérésekben, reménységekben és csalódásokban meggyötört szívedről van szó. A négyfajta föld közül most, amíg itt vagy az istentiszteleten, ki kell választanod, hogy melyik a te szíved?! Gondolatban mutass rá az egyik képre: ez vagyok. Mert azért tárja eléink Jézus, hogy mi is végre mérjük meg magunkat és lássuk meg, hogy kik és milyenek vagyunk, hogy mi a lehetőségünk, mi a reménységünk, hogy mi lesz velünk.

Vannak olyan lélektani kísérletek, ahol különböző fényképeket mutatnak az embereknek és megkérdezik: melyik tetszik közülök? A kísérleti alany rámutat az egyik fényképre, és az orvos ebből megállapítja, hogy mi van a lelkében.

Jézus most négy fényképet mutat a szívedről. És neked rá kell mutatnod egyre: ez vagyok. Önmagunkkal le kell számolnunk. Melyik vagyok?

Az első kép az útfélre eső mag képe. Ezt az utat nem kövezett vagy aszfaltozott útként kell elképzelnünk. Ez olyan mezei út, ami valamikor termőföld volt, de egyszer valaki ráhajtott, majd mások is nyomában jártak. Szekerekkel, állatokkal mentek keresztül rajta. Leverődött, keményvé vált. Többé nem szántották fel. Már az esővizet sem tudja elinni. Egy-egy eső után megállnak a pocsolyák rajta. Amikor megszárad, cserepessé és még keményebbé válik. Itt nem tud gyökeret verni a mag.

Jaj, vajon nem ilyen-e a te szíved? Mennyi minden átment rajta! Mennyi szenvedés és bánat, mennyi fájdalom és csalódás. A gondok súlyos úthengerei egészen letaposták! Talán virágot akartál nevelni rajta, termést akartál aratni róla, de egyszer valaki keresztülment rajta, és letaposta virágaidat. Majd jöttek utána mások és mások, s derékba tört a tisztaság, a hűség, a becsület, az öröm, a boldogság. Csoda-e, ha kemény lett? Csoda-e, ha magadnak való lettél? Csoda-e, hogy sokszor így gondolkodtál: mit nekem a mások bánata! Szép az Ige, de én nem tudok a szerint élni!

Jaj, vajon ez-e a mi szívünk?

Valamikor termőtalaj volt, amiről azt álmodta, azt akarta Krisztus, hogy szélben ringó búzatábla legyen, hogy kenyér legyen belőle. És lett belőle pocsolyás, gödrös, kemény útfél, melyen a bocsánat és szeretet, az önzetlenség és hit magjai olyan ritkán tudnak kikelni.

E kemény talaj felett fekete madár száll. Sokszor találkozta már vele. A szívedre hullott egy búzamazg, az Isten búzamazgja. Ha kikelt volna, milyen szép lett volna az életed! De amikor kimentél innen, az Isten hajlékából, egy fekete madár lecsapott a szívedre, és úgy elvitte a jó akaratot, mintha soha rá sem hullott volna az Ige magva a szívedre; és maradt tovább a civódás és idegesség, gond és baj, bánat és türelmetlenség. Maradtál pocsolyás útfélnek, maradtunk kemény talajnak, mert a nagy fekete madarak elraborták tőlünk az örömet.

Jaj, vajon nem ez-e a mi szívünk?!

Vajon nem így fogsz-e járni, amikor hazamész? Vajon lesz-e valami haszna, hogy itt voltál? Vajon ki fog-e kelni a szeretet szívedben, vagy

olyan maradsz, amilyen eddig voltál, olyanok maradunk, amilyenek eddig voltunk?

A másik a köves talaj.

Befújt a szél a kőre egy kis termőföldet, már nem is látszanak a kövek, már úgy látszik, mintha jó föld lenne. Jön a Magvető, és úgy örülünk, amikor megérint szeretetének melege, amikor a szívünkbe hull egy-egy drága Ige: "egymást tiszta szívvel hűen szeressétek!", "ne félj, mert én veled vagyok és megőrizlek és el nem hagylak téged". Közben átmelegedik a szívünk, és úgy érezzük, milyen jó vele lenni, milyen jó lenne mindig itt lenni, milyen jó lenne mindig így élni. Befogadjuk az Igét, és az elkezd nőni bennünk. Már szára van, már virágja van, már kalásza van, és várjuk az aratást. De egyszerre történik valami. Egy kicsi próba, egy kicsi betegség, egy kicsi kísértés. Nyomában egyszerre kiszárad minden. Ott a mélyben a kövek követelni kezdik a maguk jogát. Jaj, egyszerre észrevesszük, hogy olyan kevés termőtalaj volt és van bennünk. Nemcsak a próba és a bánat, de az öröm is egyre távolabb visz a mi Istenünktől.

Hány ilyen vékony jó talajú szív van! Hány ilyen sekélyes házasság van! Elindultak valamikor boldogan, menyasszonyi ruhában, szeretettel, reménységgel a szívükben. Majd mi boldogok leszünk! S alig telt el egy-két év, és máris kiszáradt a szeretet virága, már kiütköznek a kövek, már elhorta az élet a termőtalajt, és már haldoklik az öröm. Hány ilyen sekély élet van!

Konfirmáló, fehér ruhás ifjúság, aztán pár év múlva kocsmázó, züllött, tönkretett fiatal életek, amiből kiszáradt, kiegészett a Krisztus szerinti élet. Hány ilyen élet van!

Jaj, a mi szívünk nem ilyen-e?

Hogyha jönne valami nagy próba, hogyha oda kéne adni mindent Krisztusért, vajon tudnánk-e tovább is hitben és hittel élni? Vagy csak addig vagyunk keresztyének, amíg jó idő van, amíg nyugodtan lehet növekedni? Csak addig tudunk szeretni szülőt, családot, öreget, barátot, amíg hasznunk van belőle? De amikor adnunk kell, nem elég mély a szívünk talaja? Akkor csak a kövek maradnak.

Jaj, vajon nem ilyen-e a szívünk?

Aztán itt van a harmadik föld. Oda is hull a búzámag, ahol a tövisnek nőnek, vagyis a gondok, az anyagiakért való rohanás, az önzés, az örökös aggodalom, a pénzért való fáradozás. Jól mondja tövisnek Jézus, hisz sokszor szúrja a szívedet. Növekedne bennünk a búzámag, de mindig dolgunk van: most ezt kell tenned, most még oda kell szaladnod; most még ez a terved, most még azt akarod megcsinálni, és észre sem veszed, hogy egyre sápadtabb lesz a kikelt búza, egyre kevesebb remény van az aratásra, egyre több a tövis és egyre inkább szúrja a szívedet.

Érzed-e, hogy milyen sokszor szúrja?

Nem lenne-e jobb egy-egy gondtövist kitépni és azt mondani: Én Istenre bízom magam! Szakítok magamnak egy-egy szép órát, hogy Jézussal találkozzam, hogy elbeszélgessek a gyermekekkel, mert a tövis már összeszurkálta a szívünket és elhalványult bennünk az öröm. Jól mondja tövisnek Jézus. Vajon nem ilyen-e a mi szívünk? Másokat is szúrunk, magunkat is sebezünk, és közben meghal a szívünk mélyén a Krisztus öröme és békessége!

De milyen jó, hogy van jó föld is!

Egyik harmincannyit terem, a másik hatvanannyit, a harmadik százannyit.

Nem lehetünk egyformák, nem örökölhétünk egyforma természetet, egyikünk nagyobb előnnyel indult, másikunk nagyobb hátránnyal. Az egyik már látta a jó és a szép földet a szülői életében, a másik nem látott csak tövises földet, csak útszél, csak köves talajt. Nem egyforma előnnyel indulunk, nem tudunk egyformán teremni, de teremni mégis mindannyian tudunk! Csak oda kell adnunk szívünket Krisztusnak, és hogyha útszél volt, azt kell mondanunk: én Istenem, bocsásd belém a te ekédet, és szánts fel, törj fel, ha kell, szenvedések árán is, és boronáld el a rögöket a szívemben! Csak azt kell mondani: taníts meg engem arra, hogy megtaláljam a mélyben az én köveimet, hogy ne takargassam, hanem dobjam ki a szívemből azokat. Csak azt kell mondanunk: én Istenem, tegyél a te országodban tövisgyomláló

gyermekeddé, hogy ne csak a mások szívében, hanem az én szívemben is gyomlálgassak. Talán össze fogja szűrni a kezemet. Lehet, hogy kitépek vele a fél szívemet is, mert túlságosan oda nőttem a bűnhöz és a gondolathoz, a félelemhez és a bánathoz, de én másképpen akarok élni, tegyél engem jó földeddé, Istenem, hogy teremjek százannyit, hatvanannyit, harmincannyit. Ha nem száz-, vagy hatvan-, vagy harmincannyit, de legalább tizenöt annyit, de teremjek, teremjek dicsőségedre, édes Istenem. Tedd meg szívemben azt a csodát, hogy megmozduljon benne a te Igéd, hogy kinyíljon a búzamat, hogy elinduljon bennem az élet, mert te azt akarod, hogy a szívek termése gazdag legyen ezen a világon. Azért adtál tavaszt, napsugarat és esőt, hogy termés legyen a földeken. Te azért küldted Szent Fiadat, a Magvetőt, és ezért adtál lelki napsugarat és esőt és áldott Szent Lelkedet, hogy termés legyen a mi szívünkben is. Ezért engedd meg, hogy ezen az órán őszintén válasszam ki a négy közül az én szívemet, de nem úgy, hogy milyen szeretnék lenni, hanem aszerint, hogy most milyen vagyok, és aztán segíts engem, hogy olyan lehessen, mint amilyen szeretnék lenni, amilyen te szeretnéd, hogy legyek, drága Istenem! Add nekem a termés csodáját, és engedd meg Jézusom, hogy együtt induljunk tovább, úgy, ahogy te akarod. Te menj elől és én utánad. Add, hogy amit te vetsz, én is azt vethessem: szeretetet és hűséget, hitet és örömet. Add, hogy vethessek gyermekeim szívébe, családom, munkatársam életébe. Mindenütt a világon. Tedd, hogy érezzem: rajtam keresztül is mindig te vetsz, hogy ketten járunk mindig ugyanegy barázdában.

Adj gazdag vetéseket és boldog aratásokat örök kegyelmedből! Ámen.

Nagy István

Te velem vagy

Alapige: Zsoltárok 23, 4

Bibliaolvasás: 1 Korinthus 4,6-18

"Még ha" így kezdődik az Ige, ami azt jelenti, hogy még nem mindenkinél ez a helyzet. Ám sokan vannak, akik már ide jutottak. Tehát előbb-utóbb minden hívőnek meg kell ismerkednie vele. "Még ha a halál árnyékának völgyében járok is": elkerülhetetlen helyzet.

Az árnyék gyakran nagy áldás. A fák árnyéka védelmet nyújt a hőségben, jó megpihenni benne. A támadókkal szemben kérhetjük Istent: "Szárnyaid árnyékába rejts el engemet" /Zsolt 17, 7/. De itt nem erről van szó, hanem a romlást okozó árnyékról, ahol egyre lehetetlenebbé válik az élet. Ekként történt az ószövetségi néppel hűtlensége következtében. Elhagyta Istent, és e világ erőibe vetette bizalmát, amivel ítéletet vont magára: "Akik Egyiptomba szállanak alá és számat nem kérdezik meg... lesz néktek a fáraó oltalma szégyenetekre, és az elrejtőzködés Egyiptom árnyékában gyalázatokra" /Ézs 30, 2-3/. Ennek következménye a jajgatás: "Jaj nekünk, mert hanyatlak már a nap, mert hosszabbodnak az estéli árnyékok" /Jer 6, 4/. Az árnyékok növekedése az éjszaka érkezését hirdeti, a halál árnyéka az elmúlást, előrevetíti és reánk borítja azt.

Ezért beszél az Ige " a halál árnyékának völgyéről". Vakok vagyunk, ha nem látjuk, ez a völgy fenyeget és ez a mélység akar elnyelni. A nap-sütötte síkságról, hol messzire lehet látni, a hegyek közötti völgyekbe kerültünk, mind szűkebbé válik mozgásterünk, s elnyel egy alagút, melynek kijáratáról nem tudunk. Bizony nagyon lenn, éjszakai mélységben járunk. Igen, még járunk, még próbálunk előrevergődni. Emiatt, nézzünk csak egymásra, a gyülekezetre, bár imádkozunk, mégis milyen nagy az elkedvetlenség, mennyi a szomorú arc, a néma száj. Általános a gondolkodás: valahogy eltelik, ami még hátra van, változásra semmi kilátás nincs, mert ebből az árnyékból, a halál hatalmából nincs szabadulás. Csüggedten és elfáradtan csupán szokásból emlegetjük Isten nevét.

De éppen itt, ebben a helyzetben hangzik az Ige, hogy halljuk meg és mondjuk, amit Isten helyez szívünkre, ajkunkra: "Még ha a halál árnyékának völgyében járok is, nem félek a gonosztól." Mi az, hogy gonosz? Az, ami mindenfelől körülvesz, sodor ki az életből, megnyomorít és elpusztít. A boldogságot jelentő egészséggel szemben gonosz a betegség, mely mindinkább elhatalmasodik bennünk, éveken át küzdünk ellene - eredménytelenül, végül meg kell tudnunk, nincs gyógyító orvossága. Ismerjük a Bibliából azt a vérfolyásban szenvedő asszonyt, aki már tizenkét éve kínlódott betegségével. "Bár minden vagyonát az orvosokra költötte, senki sem tudta meggyógyítani" /Lk 8, 43/. Ez mindnyájunk sorsát példázza. Sokszor az emberek testesítik meg a gonoszt. Mindig találkozunk velük, állandóan nő a létszámuk. Ellenünk dolgoznak, kárhoznak, ássák a sírunkat. De a sok gonosz között a legnagyobb, az életünk igazi megrontója nem máshol, hanem bennünk van, neve: bűn. Tudunk róla, de nem vagyunk hajlandók a maga valóságában felmérni. Igaz, az istentiszteleteken együtt megvalljuk ugyan, de ennek az a gyengesége, hogy magunktól elvonatkoztatva, mint általános rosszszat emlegetjük, holott kinek - kinek szívében ez lakozik, uralkodik leigázó hatalmával és kárhozatba visz. "A bűn zsoldja halál" /Róm 6, 23/. Természetellenesnek, értelmetlennek minősíti az ember, nem akarja tudomásul venni, tiltakozik ellene. Hiába. "Ne hagyjatok meghalni" - könyörögte családjának egyik tagja. Hányan könyörgik fiatalok, de öregek is. Senki sem tartóztathatja fel, mikor megjelenik. Mert bűneink miatt ezt a gonoszt érdemeljük mind és mindenkor. Gonosz a világ, egyre gonoszabb. Minél többet tudunk a világról, annál inkább felismerjük gonoszságát. Ez igaz. Mégis nem a világ visz a halálba, hanem saját bűnünk. A szent tudományokban is igen jártas orvos írta le ezt a mondatot: "Állandóan a betegségekkel harcolunk, pedig látnunk kell, hogy nem ezekkel, hanem a bűn miatt beteg emberekkel van dolgunk, a bűnből származik a sok sok betegség, végül a halál."

S most a minket megszólító Isten előtt még mindig elcsendesedve ki-mondjuk külön-külön: a halál árnyékának völgyében járok, nehéz úton bár, de járok, még nincs végem. Itt tart Isten e földön, s újabb - újabb napokkal nyújtja meg életünket. Erről ne feledkezzünk meg. És nem akárhogy tölthetjük ezeket a napokat, hanem úgy, hogy folytatjuk az Igét: "nem félek a gonosztól". Csak Isten Lelkének indítására mondhatjuk: nem félek az említett és a számtalan és a számtalan alakban fellépő gonosztól, a halál völgyében sem félek. Lehet-e komolyan venni az ilyen kijelentést? Csak a magával nagyon eltelt, gondolkodásában eltompult ember állíthatja, hogy nem. Csaták előtt a katonáknak szeszest italt adtak, hogy elkábultan ne féljenek. Mennyien belevetik magukat az italozásba, hogy bírják a létért való küzdelmet. Persze ebben az állapotban már nem látják a gonosz jelenlétét és nem félnek. Az pedig szabadon garázdálkodik. Ám ha ember az ember, akkor gondolkozik, és világos lesz előtte a gonosz legyőzhetetlen hatalma és félelme. Félelmét beismeri. De mire megy vele? Amíg egyedül van, semmire. Azonban nem kell egyedül maradnia. Isten kijelenti magát, mint minden gonosz feletti egyedüli Úr, s ezt meg lehet hallani. A hívő abban különbözik mástól, hogy Istenre hallgat, lelkébe fogadja Isten Igéjét, magát Istent. Körülményei nem változnak, azonban már nem fél. Erre nem a kábultság, értelmének eltompulása vezet, hanem az, hogy Istenre támaszkodik. Így mondhatja és mondja: "Nem félek a gonosztól."

"Nem félek a gonosztól, mert te velem vagy." Isten velünk van. Ez a zsolttár is tanítja: "Az Úr az én pásztorem." Hol van Isten? Megmondja: "Magasságban és szentségben lakom, de a megrontóttal és alázaatos szívűvel is, hogy megelevenítsem az alázaatosok lelkét és megelevenítsem a megtörtetek szívét" /Ézs 57, 15/. Az örökkévalóságból lehajlik Isten a gonosz bilincseiben vergődőhöz, könyörül rajta és melléje áll. Ahogy ígéri: "Ne félj, mert megváltottalak, neveden hívlek téged, enyém vagy...én veled vagyok" /Ézs 43, 1-2/. Hányszor megbizonyította ezt! Népét ő vezette ki a hosszú, megalázó fogságból, vitte át a pusztán, vissza hazájába. Mikor az nem hallgatott rá, sőt elfordult tőle, magára maradt és a pusztá prédája

lett. De visszatérésére az Úr, mint egy hős kijő, és ellenségein erőt vesz" /Ézs 42, 13/. Isten a maga ellenségeinek tekintette azokat, akik népe ellen törtek, és harcba szállt népéért. A pásztorfiú Dávid kiállt hadakozni az óriás Góliáttal, mert hitte, vele van az Úr. Az állig felfegyverkezett ellenségnek odakiáltotta: "Te karddal, dárdával és paizzsal jössz ellenem, én pedig a Seregek Urának nevében megyek ellened." Nem félt. "Tudja meg az egész föld - folytatta -, hogy van Izraelnek Istene, és tudja meg az egész sokaság, hogy nem kard által és dárda által tart meg az Úr, mert az Úré a had" /1 Sám 17, 45-47/. Dávid győzött, és megtudta a nép, hogy Isten az Úr, az ő Ura.

"Mert te velem vagy." Tényleg igaz ez, velünk van? Annak idején Ge-deon az angyal köszöntésére: "Az Úr veled, erős férfiú!" - azt kérdezte: "Ha velünk az Úr, miért ér bennünket mindez, hol vannak minden ő csodadolgai. Most elhagyott minket az Úr" /Bír 6, 12-13/. Kérdezzük mi is a halál árnyékának völgyében. Látja kérdésünket és szavát igazolja. Gedeon-t és vele együtt a népet megszabadította. Nekünk teljes igazolást adott Jézus Krisztusban. Benne, általa velünk van minden napon mindenütt. Milyen szép a Dávid vallomása: "Elöl és hátul körülzártál engem, és felettem tartod kezedet. Ha a mennybe hágnak fel, ott vagy, ha a sírba vetek ágyát, ott is jelen vagy; ha azt mondom: a sötétség bizonyosan elborít engem és a világosság körülöttem éjszaka lesz, a sötétség nem borít el előled, és fénylik az éjszaka, mint a nappal" /Zsolt 139/. Ez az Újszövetségben valósul meg egészen. És ezt hallották meg, hitték, érezték a keresztyének kezdet-től fogva, s mivel így éltek, nem féltek. Ma is így van! Jézus Krisztusban feltárja magát előttünk, Lelkével bizonyosságot tesz magáról a lelkünkben, s tudjuk, velünk van, hogy megszabadítson. Kenyerünkkel együtt kér-jük: "Mi Atyánk, szabadíts meg minket a gonosztól..." Jézus Krisztusban szabadító Urunk, nem egyik másik bajból, hanem minden nyomorúságunkból, a gonosz uralmából. Jézus Krisztus legyőzte a gonoszt, a bűnt, a nyomorú-ságot és a halált ránk hozó sátánt. Mert megváltott, mert az övéi vagyunk.

Tehát nem vagyunk egyedül. "Jaj az egyedülvalónak!" /Préd 4, 10/, a magányosnak. Idős, magára maradt atyánkfianál jártam, gyermekei elszóród-tak. Rend van a lakásban, de látszik, hogy egyedül él. Mondja is, hogy ritkán szól be hozzá valaki s lassan leszokik a beszédéről. Mégsem kesereg. Olvassa a Bibliát, sokat imádkozik, az Úr vele van. Igen, olyan Isten a mi Urunk, aki osztozik sorsunkban, magányunkban, mondja tanácsát, adja vi-gasztalását, megnyugtató, reménységgel tölt el. Elhagynak, ellenünk fordul-nak? Az emberek. De Isten ezt nem teszi meg soha, velünk marad, és megtart szeretetében.

De akkor miért szakadnak reánk fájdalom, sújtanak megpróbáltatások? Úgy képzelnénk, hogy ezektől az árnyékoktól mentesít, életünket gondtalan-ná teszi. Nem így van. Nemhogy apadnának gondjaink, de szaporodnak. Miért? A mai Ige ezzel zárul: "A te vessződ és botod, azok vigasztalnak engem." Mikor velünk az Úr, a csapások értelmet kapnak. Ugyanis a vessző, a bot az övé és ő használja. Ha emberek által is csattan az ütés az arcunkon, hátunkon, lelkünkön, erről neki tudomása van, mert ő akarja. Ezzel vigasz-tal? Vigasztal bizony. Így végzi gondozásunkat. Láttam többször, hogy a juhász bottal hajtotta a nyáját, azt dobta a félreccsatangoló juhai után. Nem hogy megölné, hanem hogy jó útra terelje. Mi elködorgunk ebben a vi-lágban, mert az vonzza magához gondolkozásunkat, érdeklődésünket, hogy magáévá tegyen. Azonban mi ugyan itt élünk még, de nem a világ tulajdonai, mi Isten megváltott gyermekei vagyunk, tehát nem élhetünk a világnak, a világ megnyeréséért. Kórlátó ebben Isten? Igen, mert itt csak úton va-gyunk, hazafelé tartunk. Arra, nevel Isten vesszővel és bottal is, hogy él-jünk elhivatásunknak megfelelően. Mi ne a világtól, ne az emberektől, a legkiválóbbaktól se várjuk üdvösségünket, ne a földi események és szerep-lői foglalkoztassanak, kössék meg a lelkünket, mert megmaradásunkat, a ne-héz időben is megtartásunkat, biztonságunkat csak az Úrtól várjuk, mert csak ő tudja, akarja megadni. Nála, velem vagyunk biztonságban.

Nő az árnyék. Nő a halál árnyéka nálunk, itt lenn a völgyben. Mi lesz velünk, népünkkel, családunkkal, egyházunkkal a gonosz ostromával szemben? Félünk? A mai Ige, a 23.zsoltár negyedik verse eligazít sötét helyzetünkben és megbátorít. Isten kezében tart, harcol értünk és megőríz. Hallgassuk szavát, és mondjuk bizalommal az Igét most otthon mindegyre: "Még ha a halálnak árnyékában járok is, nem félek a gonosztól, mert te velem vagy, a te vessződ és botod, azok vigasztalnak engem." Ámen.

Nagy József

Rözsegyűjtés Melitén

Alapige: Apostolok Cselekedetei 28, 1-6

Bibliaolvasás: Apostolok Cselekedetei 27,12-44

Tizennégy borzalmas éjszaka telt el, és tizennégy borzalmas nappal. A hegymagas hullámok eltakarták a napot, és elfedték a csillagokat. A vad forgószél rácsapott a hajóra, és a benne lévő hajósok, katonák, foglyok feladták a harcot a zúgó elemekkel. Rettenetes vihar hányt - vetett miniket írja az élmény borzalmával szívében a szemtanú Lukács. Hiába dobták a rakomány egy részét, majd a felszerelés nagy részét a tengerbe, helyzetük egyre kilátástalanabb lett. A vihar fokozódó erővel dühöngött. Megmenekülésük reménye szertefoszlott. A tizenegyedik éjszaka a hajósoknak az a sejtelmük támadt, hogy szárazföld felé közeledik a viharverte hajó. Attól való félelmükben, hogy zátonyok, szirtek közé sodródniak, négy horognyt bocsátottak alá a vízbe, és epekedve várták a hajnal hasadását.

A hajósok, felédve a kötelező tengerészbecsületet, arra készülődtek, hogy a megmaradt egyetlen mentőcsónakot vízre bocsássák és utasaikat cserben hagyva elmeneküljenek. Pál felismerte az ebben rejlő veszedelmet. Tanácsára a katonák elvágták a csónak tartóköteleit, s így mindnyájan továbbra is együtt maradtak a hajón.

E hajószerecséltenség első figyelmeztetése menekülni készülökre irányítja a figyelmünket. Mindig vannak olyanok, akik gyávaságból menekülni szeretnének a süllyedő hajóról. Ha a hajóról éppen a tengerészek, éppen a szakemberek szándékoznak elmenekülni, akkor emberileg szólva - egyre kilátástalanabbá válik az utasok sorsa. A hajósok bátorsága és szakértelme mindig reménységet jelent a halálveszély közepette.

Isten anyaszentegyháza is hajó. Innen azonban nem lehet és nem szabad menekülni. Isten nem engedi ezt. Anyaszentegyházának hajója erősebb minden viharnál. Az egyháznak mint hajónak az a rendeltetése, hogy Isten gyermekeit az egyik partól a másik partra, az időből az örökkévalóságba szállítsa. Közben szóban és szolgáló szeretetben arra kell tanítania a benne utazókat, hogy nagy vihar idején is bízzanak az ég, a föld és a tenger teremtő Urában, hogy rémült tekintettel ne a viharzó tengerre tekintsenek, hanem a győzelmes kősziklára, Jézus Krisztusra, arra a szilárd fundamentumra, melyet semmiféle vihar sem képes elsodorni.

Az ember a történelmet a hullámok nagyságával méri. A hívó ember hitének tekintetével azonban mindig Isten partjaira néz, ahol a bűn és a halál hullámai fölött mindig " felkél a nap", mint itt Melita szigetének sziklazátonyai között is tizennégy borzalmas éjszaka után. Az egyház hajójából, melyet maga Isten kormányoz, nem szabad elmenekülni, nem szabad egy emberileg biztosabbnak látszó szárazföldre menekülni. Isten akarata az, hogy a hajó benne bízó utasai együtt maradjanak. Ez a hívó együttmaradás nem a hajót menti meg, melynek feladata csak a partig ér, hanem mindazokat a megváltottakat, akiket Isten kegyelmé a vihar után, az éjszaka múltával a parton újabb feladatok elvégzésére méltóztat.

Isten Pált és útítársait, Lukácsot és Arisztarkhúszot, valamint a 273 hajótöröttet nem azért menti meg, hogy a parton leljék halálukat, hanem azért, hogy a parton elvégezzék azokat a feladatokat, melyeket senki más helyettük el nem végezhet.

Pálnak első feladata a parton annak megtudakolása, hogy tulajdonképpen hol is vannak. A feljűk közeledő szigetlakók szakállviseléséről azonnal arra következtetett, hogy ezek az emberek sem nem görögök, sem nem rómaiak, hanem sokkal inkább a föníciai-pun nép képviselői. E bátor hajós nép tagjai fedezték fel egykor ezt a szigetet, melyet a maguk nyelvén Melitének neveztek. A szigetlakók felelete Pálnak, a híres Gamaliel rabbi még híresebb tanítványának, minden bizonnyal egy olyan rokon jelentésű héber szót juttathatott eszébe, melynek jelentése: megmenteni, megmenekülni. Mivel a föníciai-pun nyelv is, akár a héber nyelv, a közel-keleti nyelvek családjába tartozik, Pál, a kiváló nyelvész, azonnal megértette e sziget nevének jelentését: Melité Menedék. E sziget felfedezői olyan menedékek tekintették e szigetet, ahol a vihar öleléséből megmenekült hajótöröttek megpihenhettek és oltalmat találhattak. Íme, Isten Pált és útítársait Melitére, vagyis egy menedék szigetre vezérelte, mert a legnagyobb vihar idején tett ígérete szerint "még a hajuk szála sem eshetett le". Pál és munkatársai, valamint útítársai számára Melité, a menedék szigete, most olyanná lett, mint az Öszövétség ideje alatt a lévitáknak ajándékozott menedékvárosok, ahol még a vérösszű elől is biztos oltalmat találhatott a menekülő.

Isten bennünket is a bűn és a halál elnyeléssel fenyegető hullámai közül Úr Jézus által megszabadított, és karjai között Melitére, vagyis a menedékszigetre vezérelt.

Pál apostol tizennégy napi szenvedés után nemcsak annak örvend, hogy újra szárazföld van a lába alatt, hanem mindenekelőtt annak, hogy ezt a szárazföldet éppen Melitének, éppen menedékszigetnek nevezik. Szinte halljuk ajkán az örömkriáltást, mely a partra vánszorgók számára, bizonyosságtétellel nemesedik és fokozódik: E sziget Melité. Íme, Isten megszabadított bennünket a biztos haláltól. Isten szabadító Úr, aki gyermekeinek mindig oltalmat, menedéket nyújt.

Miként szabadulásuk után Pál első feladatának új tartózkodási helyük, nevének megtudakolását tekintette, éppen így az egyháznak is szakadatlanul tájékozódnia kell azon történelmi helyzet felől, melyben éppen él. Az egyház magatartása sohasem lehet fejét a homokba dugó struccmadár magatartása. Az egyháznak mindig tudatosan tudnia kell: hol van. Az egyház nem élhet soha egy képzeletbeli színes álomvilágban. Az egyháznak mindig e földön, mindig e földi realitások között kell élnie. Mert csak ott és éppen ott tudja Isten által rendelt feladatát betölteni, ahová Isten a nagy vihar után kimenekítette. Ezért az egyháznak nem szabad hamis ábrándok világában szenderegnie, hanem mindig valóságos történelmi helyzetében, vagyis itt és most kell hirdetnie Isten nagyságos dolgait.

Pál második feladata Máltán, a menedékszigeten, a munka azonnali megkezdése. Az egyháznak minden új helyzetben azonnal munkába kell állnia, azonnal munkához kell látnia. Isten anyaszentegyháza csak munkálkodó egyházként élhet. Szakadatlan szolgálnia kell Isten megváltottai körében. Mivel Isten a halálból az életre, a kárhozatból az údvösségre vezérelt bennünket, ezért a hívő embernek háládatosságból egész életét az Úrnak kell szentelnie. Ez az Úrnak szentelt élet szolgáló élet.

Pál és hajótörött társai megható esemény szemtanúi. Melita szigetének barbár, vagyis szakállas lakói meleggél fogadják őket. A didergőket. E szakállas emberek anyanyelve pun, vallásuk föníciai pogány vallás, de szívükben igaz emberszeretet él, az a egyszerű emberbarátság, amit a teremtő Isten helyezett el szívükben. Isten most arra tanít bennünket a Melitaszigeti barbárok emberszeretete által, hogy a leginkább emberi feladat egymás segítése, egymás terheinek hordozása.

E félreérthetetlen emberszeretet tényének láttán mit tesz az apostol? Nem szolgáltatja ki magát e yendégszerető emberek által, hanem ő maga azonnal szolgálni kezd. Pál nem telepedik azonnal a tűz mellé. Nem foglal-

ja el a legjobb helyet, bár érdemeire hivatkozva bátran megtehetné. Bár alig ocsdott a jéghideg tengervíz okozta dermedtségéből, máris elindul, és a tűz táplálásához a rőzsék nagy mennyiségét gyűjti össze. Célja: tűz állandó táplálása által az összes hajótörött felmelegítése.

Az egyház létalapja a szolgálat. Az egyház szolgálata pedig ez a rőzseggyűjtés. Az egyháznak sohasem szabad erejét és küldetését meghaladó feladatokra vállalkoznia. Az egyház ne akarja önjerejéből megoldani a világ összes szociális problémáját. Az egyház ne akarjon világmegváltó lenni. A világ megváltásának művét maga az egyház Ura végezte el, amikor szolgáló szeretetében vérét áldozta a keresztfán a világ bűneiért. Az egyháznak azonban az Ura által elvégzett megváltás ismeretében sohasem szabad elfelejtkeznie azokról a kicsi feladatokról, melyeket Ura megbízásából egyedül csak neki lehet és szabad elvégeznie ebben a világban. A világ minden népének öröme.

Ez a rőzszeszedés az első látásra nem tűnik jelentős apostoli tettnek. Az egyházművészetek sem képben, sem szoborban, sem versben, sem dallamban nem örökítették meg a rőzszeszedető Pál apostolt. Pál nem félt attól, hogy rőzszeszedetés közben összevérezheti kezét, elveszítheti apostoli tekintélyét. Ezek a szempontok az apostolnak eszébe sem jutottak. Ő csupán az azonnali feladatot látta. S annak megoldására összpontosította minden figyelmét és erejét. Azoknak, akik igaz hitükben világosan látják Isten megváltó művének nagyságát, azoknak a háládatos lelkeknek nem szégyen a rőzszeszedetés.

A szolgáló egyház feladata ebben a világban ez a rőzszeszedetés. Mit értsünk e rőzszeszedetésen? Azt az azonnali segítséget, amellyel a didergőknek gyűjtött tüzet állandóan és fokozatosan tápláljuk. Isten minden biztonnyal számon kérte volna Páltól a nálánál jobban didergőket, mint ahogy a paptól és a lévitától is számon kérte a rablók által kifosztott embertársukat. Az örömteljes adakozásokban él a szolgáló egyház. Azokban a kis jó cselekedetekben, melyekkel embertársaink érdekében fáradozunk. Melitén, a megváltás szigetén nélkülözhetetlenek ezek a kis szolgálatok. Az egyháznak az örökkévalóságban nem lesz már semmi tennivalója. Ott egyedül Isten minden mindenkben. Az egyháznak csak itt e földön van tennivalója! Szeretszolgálat. Itt kell rőzsét szedegetnie, itt kell a tűzre vetnie, hogy nagyobb legyen a tűz melege, hogy a szeretet tűzénél egyre jobban felmelegedjenek az emberek és egyre inkább képesek legyenek Isten és hittestvéreik szolgálatára. Földünk a világmindenségben olyan, mint egy parányi sziget, de az önként, szabadon szolgáló szeretet szigete. Boldog az az egyház, melyet visszatérő Ura ilyen rőzszeszedető munkában, a szeretet lángját tápláló, fenntartó munkában talál.

Ennek a rőzszeszedető szeretetmunkának van egy jellemző vonása: nincs ereje rajta a kígyómarásnak. A szeretetben szolgálók védettek a kígyóméreggel szemben. Csak az édenkerti életnek abban a szakaszában árthatott a kígyó, amikor az első emberpár fellázaadt Ura ellen és jobban kezdte szeretni önmagát teremtőjénél. A mérges kígyók akkor lepték el Izraelt, amikor a pusztában zúgolódnak kezdtek Isten ellen. A kígyómarás következtében "sokan meghalának Izrael népéből" /4 Móz 21,6/. De itt Melitén, a menedékszigeten, Pál apostolon nem fog a kígyómarás. A szigetlakók és a menekültek legnagyobb ámulatára nem dagad el a rőzszeszedető Pál megmar karja, teste nem dagad el. Nem hull alá " nagy hirtelenséggel halva " a szolgáló apostol, hanem azt teszi a kígyóval, amit a kígyóval tenni kell: belerázza a tűzbe, hogy elpusztuljon.

A kígyóval, a kísértővel, a bűnnel szemben csak egyet lehet és szabad tenni: elpusztítani. Mihelyt melengetjük, azonnal megmar, miként a melitei kígyó is tette. Pál apostolnak azért nem ártott a kígyómarás, mert nem önmagának szította a tüzet, mert nem önmagát melengette, hanem mások számára élesztgette, táplálta az életmentő tüzet. A bűn kígyója mindig elpusztul a szolgáló szeretet lángjában. Itt Melitén, a menedékszigeten, Isten maga védi meg a rőzszeszedető szolgáját a kígyómarással szemben. Így menti meg

másodszer, a tengeri viharból való kimentés után másodszer, szolgáló apostolát, és így dicsőíti meg a szeretet szolgálatát.

Az Úr Jézus Krisztus ezért küldte egykor és ezért küldi ma is szolgáit e világba, hogy összeszedegessék a szeretet rőzséit és olyan tüzet éleszenek belőle, mely a szeretet lángjánál az egész világot felmelegíti, mely felmelegíti az emberi szíveket és képessé teszi a szolgálatra. Olyan tüzet, mely minden hajótörött, viharból szabadult embert, a kísértés kígyójától megmárt embert szolgáló keresztyénné minősít itt és most Melitén, a menekészigeten. Ámen.

Pap Géza

Isten beszédének jellemzői

Alapige: Zsidókhöz 4, 12-13

Bibliaolvasás: János 5, 22-30

Megszoktuk, természetesnek tartjuk, hogy érzéseinket, gondolatainkat beszéd által közöljük embertársainkkal, és fel sem fogjuk annak igazi jelentőségét életünkben. Azt is megszoktuk, hogy az emberi beszéd nagyon sokféle lehet; beszéddel lehet sérteni és vigasztalni, sebeket ejteni és begyógyítani, porba sújtani és felemelni. Az emberi beszéd lehet rövid, tartalmas, világos, érthető, és lehet hosszasan semmitmondó, üres, mondanivaló nélküli is. Talán éppen ezért az emberi beszédről úgy vélekedünk, mint az emberi hangok sokaságáról, ami elszáll, semmivé lesz, ami idővel megsemmisül, mert semmiféle erő nincs benne. A szó elrepül tanítja egy régi bölcs mondás.

Megszoktuk, természetesnek tartjuk azt is, hogy a szószéken is "beszéd" hangzik, igehirdetés szól. Talán sokan úgy gondolják, hogy ez a beszéd az Isten dolgairól szóló emberi vélekedés csupán, amikor az igehirdető elmondja saját emberi gondolatait Istenről, Jézusról, az ígéről, a hitről. Pedig ez nem így van. Az a beszéd, amelyet igehirdetésnek nevezünk, az maga az Isten beszéde, mert tetszett Istennek, hogy az emberi beszéden keresztül ő maga szólítson meg bennünket és saját gondolatait, üzenetét közölje velünk. Nekünk pedig tudomásul kell vennünk, hogy az Istennek beszéde teljesen más, minden elemében különbözik az emberi beszédétől. S amennyiben mi ismerjük az emberi beszéd jellemzőit, magától adódik a kérdés, hogy melyek az Isten beszédének jellemzői. Nos, a Zsidókhöz írott levélből felolvasott ige pont erre a kérdésre válaszol, és pedig úgy, hogy Isten beszédének öt jellemző vonását adja előnk:

1. Az Isten beszéde élő. Úgy is mondhatnánk, élettel telített, vagyis élet van benne. Aki megnyitja előtte szívét, abba beleárad az élet maga. Hogyan értsük ezt? Felolvastam a János evangéliumának egy részletét, s ebben a szép bizonyágtételben azt hallottuk, hogy csak "az Atyának van élete önmagában", s hogy ő ezt az életet a Fiúnak adta, s azok, akik az Isten Fiának szavát hallják, azok élnek. Ez azt jelentené, hogy nekünk nincs önmagában való életünk, hogy mi nem élünk? A Biblia tanítása szerint Jézus nélkül mi csak éppen létezzünk, csak éppen vegetálunk, mert az igazi életet elveszítettük. Már a Biblia első lapjain arról értesülünk, hogy Isten eltiltotta az embert az élet fájától. Az élet fája mint jelkép minden nép kincsestárában megtalálható, s minden embernek az élet, az örök élet utáni vágyát fejezi ki. Vágyakozunk az után, amit elveszítettünk. De az Isten beszéde abban különbözik minden emberi beszédétől, hogy visszaadja nekünk az életet. Ha Isten beszéde előtt megnyitjuk szívünket, belénk árad az élet, mert Isten beszéde élő.

2. De nemcsak élő, hanem ható is. Úgy is mondhatnánk, hogy energia van benne. Ebben a világban sokféle erőt ismerünk. Erős lehet egy ember; a motor teljesítményét lóerőben mérjük; milyen hatalmas erő van a dinamitban vagy az atomban. Mindezt azonban felülmúlja Isten ereje, energiája. És ez az erő, ez az energia benne van az ő beszédében. Persze rögtön kérdezhetnénk: milyen erő van az igehirdetésben? Sokszor úgy gondoljuk, hogy semmi, hogy nem tényező, mert semmire sem kényszerít bennünket. Meghallgatjuk, hazamegyünk, ha akarjuk, megtartjuk, ha akarjuk, nem. Mi az igehirdetésben lévő erő egy atomrobbanáshoz viszonyítva? Nos, én úgy gondolom, hogy az igazán nagy dolgok csendben, sokszor szinte észrevétlenül történnek ebben a világban; s hogy jobban értsük, mire gondolok, magyarázatul azonnal hozok egy példát. Kimegy a magvető vetni, a tenyerében sok kicsi, apró maggal. Kérdezhetnénk: mi ez a pici magocska a világ történetében? Semmi, elhanyagolható mennyiség, nem tényező - lehetne mondani. De amikor ez a piciny mag behull a földbe, akkor derül ki, hogy élet van benne, s csendben, szinte észrevétlenül elkezd növekedni; sőt nemcsak élet, hanem erő, energia is van benne, hisz számottevő földmennyiségen keresztül képes napfényre jutni. Így veti el Isten az ő beszédének magjait az emberi szívekbe, s amennyiben ez a mag jó földbe hull, mivel élet, energia van benne, működni kezd, munkálkodik bennünk, dolgozik, alakít, formál bennünket. A Biblia elején arról olvasunk, hogy Isten az ő szavával teremtette az eget és a földet nos, ugyanígy most az ő beszédén keresztül, amely élő és ható, munkálkodik az új ember teremtésén.

3. Mi az Isten beszédének harmadik jellemző vonása? Alapigénk így folytatja: "Élesebb minden kétélű fegyvernél, és elhat a szívnek és léleknek, az ízeknek és a velőknek megoszlásáig". Milyen az Isten beszéde? Élesebb, mint a kétélű kard. Itt egy hasonlattal él a levél szerzője, s nekünk tudnunk kell, hogy itt nem akármilyen kardról van szó, hanem arról a széles pengéjű, hosszú törőről, amivel az ószövetségi papok feldarabolták az áldozati állatokat. Mit jelent mindez számunkra? Először is azt, hogy az Istennek beszéde vág, méghozzá igen mélyre hatol: "elhat az ízeknek és a velőknek megoszlásáig". Isten beszéde lelkünk mélyéig hatol. Sokszor azt szeretnénk, hogy Isten beszéde simogasson, vigasztaljon, sebeinket gyógyírral kenegesse, gyengeségünkben, elesettségünkben emeljen fel; félelmeinkben erősítse hitünket. Nos, mindezeket elvégzi Isten beszéde, de nekünk tudomásul kell vennünk azt is, hogy vág, de sohasem azért, hogy összedaraboljon, mert Isten megsebez, de be is kötöz. Isten beszéde azért vág, hogy elkülönítsen. Az ószövetségi papok nem azért használták ezt a kést, hogy összevágják az áldozati állatot, hanem azért, hogy elkülönítsék a tisztát a tisztátalantól, hisz az áldozati állatnak csak a tisztának minősített része kerülhetett az áldozati oltárra Istennek tetsző áldozatként. Számunkra ez azt jelenti, hogy ebben a világban az Istennek beszéde mutatja meg egyértelműen, hogy mi a jó és mi a rossz, mi az igaz és mi a hamis, mi a tiszta és mi a tisztátalan.

Itt azonban egy különleges szétválasztásról van szó: szétválasztja a szívet és a lelket. Fogalmazhatnánk az egyszerűség kedvéért így is: az Isten beszéde szétválasztja az emberit az istenitől, a lelket a Szentlélektől, az emberi tervet és gondolatot az Isten tervétől és gondolatától. Nekünk pedig pont az Isten beszédéből szabad megtanulnunk, hogy mennyire különböznek az emberek dolgai az Isten dolgaitól, hogy mennyire más az, mikor mi tervezünk és mikor Isten; hogy mennyire más a mi lelkesedésünk és az Isten Szentlelke által ihletett állapot. Teológiai irányzatok zűrzavarában, a különböző teológiai "izmusok" keveredésében világosan látnunk kell, hogy az Isten beszéde vág, elválaszt, megkülönbözteti a jót a rossztól, az emberit az istenitől, a tisztát a tisztátalantól.

4. De nemcsak szétválaszt, hanem meg is ítél: "megítéli a gondolatokat és a szívnek indulatait". Isten beszéde tehát ítélet, azt nem lehet felelőtlenül hallgatni, ez a beszéd minősít bennünket. Mi sokszor beülünk a padokba, kényelmesen elhelyezkedünk, mint egy páholyba, és hallgatjuk, hogy "mit prédikál a pap". Ebből a passzív magatartásból hív ki minket

Isten, beszédével maga elé idéz és megítél. Itt azt olvassuk, hogy megítéli a gondolatokat, és a szívnek indulatait, pontosabban megítéli az értelmi és érzelmi világunkat. Nem vagyunk egyformák, van, aki inkább értelmi, s van aki inkább érzelmi beállítottságú. Amennyiben valaki csak értelmi síkon foglalkozik Isten beszédével s szíve közben kőkemény marad, az Isten ítélete alatt áll; de ugyanúgy, ha valakinek szíve lángol Krisztusért, viszont a gondolataiból, a hétköznapijaiból hiányzik Krisztus, éppúgy Isten ítélete alatt áll.

Ezt a gondolatot egészíti ki a felolvasott ige utolsó mondata: "akiről mi beszélünk", amit így is kifejezhetünk: neki kell majd számot adnunk. A keresztyén embernek tudnia kell, hogy nemcsak itt és most áll Isten ítélete alatt, de eljön majd az idő, amikor számot kell adnia a meghallgatott és meg nem hallgatott igehirdetésekről, azokról, amelyeket komolyan vett, s azokról is, amelyeket elengedett a füle mellett.

5. Isten beszédének ötödik jellemzője az, hogy semmit sem lehet elrejtteni előle. Amikor az Isten szavát hallgatjuk, ott állunk az ő "szemei előtt" meztelenül és leplezetlenül. Ez utóbbi különös szakkifejezés, s a régiek akkor használták, amikor az egyik gladiátor legyőzte a másikat s az ott terült el a lábai előtt tehetetlenül, teljes kiszolgáltatottságban; amikor az egyik birkozó a másikat két vállra fektette, legyőzte; vagy amikor az ószövetségi pápok hátracsavarták az áldozati állat fejét, hogy az ütőerét elvághassák, s ebben a képben ismét a teljes kiszolgáltatottság áll előttünk; vagy amikor lenyűzták az állat bőrét, s az ott állt a maga teljes meztelenségében. Amikor megszólal Isten beszéde, két vállra fektet, minden ellenállásunkat legyőzi, lemeztelenít, és semmit sem rejthetünk el az ő szemei előtt. Pedig sokszor szeretnénk elrejtteni rütségünket, bűneink sokaságát, de nem lehet. Jó tudnunk: Isten beszéde leleplez bennünket.

Istennek ezzel is célja van, de nem az, hogy megszégyenítsen bennünket, hanem az, hogy reánk adja Jézus igazságának hófehér ruháját, hogy elhangozzék a mi életünk felett is: "Ezek azok, akik jöttek a nagy nyomorúságból és megmosták ruháikat és megfehérítették a Bárány vérében" /Jel 7,14/.

Istennek beszéde élő, azaz étellel teljes; ható, azaz energia van benne; olyan, mint a kétélű kard, amely szétválaszt; az Isten beszéde megítél, és semmit sem lehet elrejtteni előle. Amennyiben figyelmesen követjük ezeket a jellemző vonásokat, nyilvánvalóvá válhat, hogy ezek valakinek a tulajdonságai, hisz az Ige testté lett és lakozék miközöttünk. Jézus volt az, aki elhozta számunkra az életet. Ő volt az, aki Isten erejével jött közénk; ő volt az, aki mindig különválasztotta a tisztát a tisztátalantól; ő az, aki eljön ítélni eleveneket és holtakat, s akinek szemei előtt semmit sem lehet elrejtteni. Bárcsak az ő beszédének hallgatói és megtartói lehetnénk és lennénk. Ámen.

Adventi prédikációk

Antal József

Meddig tart még az éjszaka?

Alapige: Ézsaiás 21,11-12

Bibliacsvlasás: 1Thesszalónika 5,1-10

Nappal és éjszaka, világosság és sötétség ellentétéről van szó ebben az Igében. Meg a sötétségben élők tudatos vagy csak ösztönös vágyakozásáról a világosság után. Hogy e nagyon régi üzenet lényegét megértsük, ebből tisztáznunk kell egypár fogalmat.

Isten teremtette nemcsak a világosságot, hanem a sötétséget is. "Elvlasztá Isten a világosságot a sötétségtől" (1Móz 1,4). Kezdetben a sötétség is "jó" volt. "És látá Isten, hogy minden, amit teremtett vala, ímé, igen jó" (1Móz 1,31). A bűneset után, a paradicsomból való kiűzetés után vált félelmetessé, amiket megszűnt az Istennel való zavartalan közösség, a teljes biztonság és nyugalom.

Főleg a bűn éjszakája nyomasztó. Az ember nyomorúsága elsősorban nem az, hogy egy sötét világban él, hanem az, hogy ő maga a sötétség. Szenved mások bűne miatt, de ott hordozza szívében a bűnt. Vágyik a világosságra, de közben terjeszti a sötétséget.

Van-e kiút, remélhető-e egyáltalán szabadulás ebből a szomorú helyzetből? Lesz-e vége ennek az éjszakának és mikor? Igazi adventi kérdések ezek.

Honnan jött az alapigénkben hangzó kérdés? Az idumeusoknak, Ézsau leszármazottainak a földjéről. Izrael szomszédai voltak kelet felől. Micsoda szerencse, mekkora áldás, ha egy rokon nép lakik a szomszédságban! És lám, milyen nagy a sötétség a földön, micsoda átok van az emberiségen, hogy még a testvérek sem tudnak békeességben élni egymással! A pusztai vándorlás idején nem engedték át az országukon Izrael népét (4Móz 20,14-21). Később Dávid meghódította, de Jórám idején ismét önállósultak (2Sám 8,14; 2Kir 8,20-22). Állandó volt a gyűlölködés, az ellenségeskedés a két nép között. Duma a halálos csend országát jelentette. Akkor jó ideje halálos csend honolt náluk, hisz régóta a babiloni rabságot nyögték.

Seir egy hegy volt Dumában, vagyis Idumeában, a két ország határán, a Holt-tengertől délkeletre. Onnan hangzott a kiáltás: Vigyázó! Meddig még az éjszaka? Lesz-e már reggel és mikor? Ezt a kérdést többféle céllal lehet feltenni.

Lehet ez gúnyolódás is. Vigyázó, őrálló minden országban volt már abban az időben is. Hisz Káin óta nemcsak tűzvészektől, vadállatoktól, hanem és legfőképpen a gonosz emberektől, az ellenségtől is kellett állandóan tartani. Az őrállók vigyáztak, hogy a várost, a közösséget idejében értesítsék a közelgő veszedelemtől. Egyedül Izraelben voltak olyan vigyázók, akik nem vízszintes síkban néztek, hanem felfelé figyeltek, de nem is testi szemükkel, hanem a szívükkel, és mikor nagyon jól ment minden, akkor is sötét képet festettek a népről, az országról, a világról. Sötétséget és közelgő ítéletet emlegettek. Ezért lehetett csúfolkodni velük: még mindig éjszakát emlegettek?

Ez a magatartás ismerős a mi korunkban is. Minek beszélni annyit a bűnről, a bűnbánat szükségességéről, a sötétségről? Hisz a világ jó úton halad. Nem látjátok, hogy a tudomány milyen hatalmas léptekkel halad előre? Nem hallottatok még a felvilágosodásról? Miért kell úgy beszélni, mintha még mindig a sötét középkorban élnénk? Amikor az órállók mindig csak az eljövendő ítéletről beszélnek, elterelik a figyelmet a mindennapi tennivalókról. A bűn állandó emlegetésével csak rossz hangulatot keltenek. Az emberek jobban szeretik, ha dicsérik őket, akkor jobb kedvvel dolgoznak.

Ezek a gúnyolódók úgy beszélnek, mintha az ember képes lenne az éjszakát nappallá, a sötétséget világossággá változtatni. Vagy elég lenne hallgatni a világot elárasztó temérdek bűnről, és azzal már szebb is lenne az élet.

"Vigyázó! Meddig még az éjszaka?" Ezt a kérdést más formában is fel lehet és kell tenni. Amikor minden emberi próbálkozás kudarcba fullad, minden magasztos, szép reményekkel kecsegtető próbálkozás csődöt mond, az emberek lassan megtanulnak másként gondolkodni.

Duma, Idumea régóta Babilónia egyik tartománya volt. Már kezdték feladni álmaikat. Hiábavalónak bizonyultak a próbálkozásaik, hogy visszaszerezzeék függetlenségüket és a szolgaság helyett szabad, boldog életet éljenek. Emberileg reménytelen volt a helyzetük. Lehet, hogy ezt a reménytelen helyzetet látva fordultak Izrael felé, a vigyázó felé, aki nem vízszintes irányban néz, hanem felülről várja a dolgok megoldását. Valószínű, hogy komoly lelki válság indította őket a kérdező kiáltásra. A nyomorúság megtanít imádkozni.

Korunkban is sok a kiábrándult ember. Azok az emberek, akik az ókori klasszikusoknál azt olvasták, hogy elég az embereket megtanítani a jóra és azonnal követni is fogják azt, akik komolyan vették a felvilágosodás azon tételét, hogy vissza kell térni a természethez, mert az ember alaptermészete jó, csak nem szabad azt elrontani, akik bíztak a marxisták jóslatában, hogy elég a társadalmi viszonyokat megváltoztatni, mert akkor minden jóra fordul ezek az emberek most mindnyájan mélységesen csalódtak. De ezen túlmenően minden embernek megvan lépten-nyomon a maga kisebb-nagyobb csalódása, mert ma is annyi emberi próbálkozás fullad kudarcba és annyi szép reményekkel kecsegtető próbálkozás mond csődöt.

Éppen ezért a nyomorúság ma is sokakat megtanít imádkozni. Megtanít odafordulni a vigyázóhoz, a mai vigyázókhöz és magához a Vigyázóhoz. Sokan vannak ma is, akik Seirből esdeklő hangon kiáltanak, mert vágyakoznak a reggel, az igazi világosság után. Gyakran meglep, hogy akiket hitetleneknek gondoltunk, azok ott belül mennyire vágyanak valami más, valami több után. Akik csalódtak magukban és az emberekben, akik már mindenből kiábrándultak, azok végső menedéket az egyházban, a Vigyázónál keresnek.

És magában az egyházban is helyénvaló és fel is hangzik ez a kiáltás. Hisz sajnos maga az egyház sem "védett terület". A külső nyomás és a belül romboló bűn egyaránt azt mutatja, hogy még nem szűnt meg a sötétség. Egyáltalán nem lehetünk megelégedve sem helyzetünkkel, sem pedig saját magunkkal. Éppen ezért kell, kérve és remélve a reggelt, a Vigyázóhoz kiáltanunk.

A vigyázó felelt a kérdésre. A vigyázónak meg kell felelnie minden kérdésre, függetlenül attól, hogy ki milyen helyzetben és milyen szándékkal tette fel azt.

Akkor és ott különös feleletet adott a vigyázó: Eljött a reggel, éjszaka is. Akár úgy fordítjuk-értelmezzük, hogy elközelgett a reggel, de még nem múlt el az éjszaka, akár úgy, hogy nappal is jön, éjszaka is jön, a lényeg ugyanaz. Abban a történelmi helyzetben az volt a felelet lényege, hogy Babilon hamarosan megbukik, de jön helyette más hatalmasság. Az egyik baj tovatűnik, de nyomban jön a másik. Amit most éjszakának nevezünk, az megszűnik, de ez még nem jelenti az igazi világosság eljövételét. Ennél többet és jobbat Ézsaiás nem mondhatott. Ez volt akkor és ott az igazság.

Megszívlelendő, hogy nem mondott a régi ellenségnek: Nyögjetek csak az iga alatt, mert megérdemlitek. De nem is ébresztett bennünk hamis reménységet, hanem a kendőzetlen igazságot mondotta.

Ez nem túlságosan vigasztaló felelet, sajnos nemcsak abban a történelmi helyzetben volt igaz, hanem hosszú távon is az. Hány éjszaka múlt már el az emberiség történetében, hányszor köszöntött rá új nappal az emberiségre, de ugyanakkor megmaradt az éjszaka is! Hányszor szűnt meg valamilyen külső nyomorúság vagy jutott diadalra egy-egy magasztos eszme, de a sötétség mégsem szűnt meg a földön.

És ami még elszomorítóbb, ez a felelet érvényes az egyházra is. Szintén Ézsaiás tolmácsolta a drága ígéretet: "A nép, amely sötétségben jár vala, lát nagy világosságot; akik lakoznak a halál árnyékának földében, fény ragyog fel fölöttök" (9,2). A betlehemi csillaggal új nappal, új korszak köszöntött az emberiségre. "Az éjszaka elmúlt, a nap pedig elközelgett" (Róm 13,12). De milyen megrázó és leverő a megállapítás: "Az övéi közé jöve, és az övéi nem fogadják be őt" (Jn 1,11). Lehet-e ennél szomorúbb jellemzés: "Ez pedig a kárhoztatás, hogy a világosság e világra jött, és az emberek inkább szerették a sötétséget, mint a világosságot, mert az ő cselekedeteik gonoszok valának" (Jn 3,19)?!

Né csapjuk be magunkat azt gondolva, hogy ez a jellemzés csak a zsidókra vagy "a világra" vonatkozik. Sajnos talál az egyházra, az egyház tagjaira is. Bármekkora pompával is ünnepelhetünk karácsonyt, a gyertyák fénye nem oszlatja el az éjszaka sötétjét. Avagy elmondhatjuk-e, hogy az egyház tagjainak az életéből eltűnt a lopás, a káromkodás, a paráznaság, a hazugság és az önzés? És legfőképpen a szeretetlenség, a háborús-kodás, a gyűlölködés testvér és testvér, szülő és gyermek között? Ha prófétai szigorral, Isten szemével nézzük és elemezzük az egyház helyzetét, csak annyit mondhatunk má is, hogy eljött a reggel, az éjszaka is, meg hogy az övéi közé jöve, és az övéi nem fogadják be őt. Pedig milyen szép jellemzés az, hogy "Ti mindnyájan világosság fiai vagytok és nappal fiai, nem vagyunk az éjszakáé, sem a sötétségé" (1Thessz 5,5). Csak az hiányzik, hogy "vessük el azért a sötétségnek cselekedeteit, és öltözzük fel a világosság fegyvereit" (Róm 13,12).

Ha csak ennyi lenne a felelet, a tényleges helyzet, hogy eljött a reggel és az éjszaka is, ez nagyon szomorú volna. De az Ige folytatódik: "Ha kérdeni akartok, kérdjete, forduljatok vissza és jertek el!" Ez nagyon drága bátorítás.

A világ világossága nemcsak egyszer jött el, hanem azóta is szüntelen jön. Nem csak egy nép fiaihoz, hiszen mindnyájan az "övéi" vagyunk. És nemcsak egyszer szólt hozzánk, hanem állandóan hívogat magához: jertek el, jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterheléttetek. Akár Babilon igája alatt nyögtek, akár bűneitek súlya nehezedik rátok, nálam találotok nyugodalmat. Ha kiábrándultatok a világból és magatokból, ha csüggedez a szívetek és nem láttok kiutat és jövőt magatok előtt, énhozzám jöjjetek. Ha úgy érzitek, hogy már senkinek se kellett, jertek el, mert aki hozzám tér, nem vetem el. Ha tanácsalanságokban nincs kihez fordulnotok, kérdjete nyugodtan, tudakolozzatok bátran nálam, a Vigyázónál, mert feleletet kaptok súlyos kérdéseitekre.

Szól ez azoknak is, akik jártak már világosságban, de újból sötétség borult rájuk. A tékozló fiaknak. Akik kétségbeesve kérdik, hogy vajon ez-e az utolsó, a végső éjszaka? Nekik, nekünk szól a felelet: Rövid éjszakánk után Jézus Krisztus örök nappala következik. "Forduljatok vissza" bátran, mert megbocsátó szeretettel vár mindnyájunkat.

Végül: az igeszakasz címe: "Jövendőlés Duma ellen." A tartalmát ismerjük. Őszintén szólva nem ezt vártuk volna. Ha az ősi ellenség "ellen" ilyen jövendőlés hangzik, jó reménységgel lehetünk-e sorsunkat illetően? Ha tart is még az éjszaka, de adventi várakozásunkban és vágyakozásunkban nem fogunk csalatkozni, mert "A szeretetnek fényes napja jó fel Idvezítőnkkel!" Ámen.

Az erősebbet várjátok

Alapige: Lukács 3,15-17

Bibliaolvasás: Jelenések 1,4-8

I.

"Mikor pedig a nép várt." A Biblia e mondata is valóságosan élénk tárja az ember állapotát. Gyakran szól a Szentírás az emberről. Egyetlen könyv sem veszi annyira komolyan az embert, mint a Biblia. Az ember kérdéseit gyökerében ragadja meg, s úgy felel azokra. Jól ismeri azokat a hatalmakat, melyek életünket befolyásolják. Világosan élénk tárja, mi az élet, mi a hivatás, mi a munka, mi a mindennapi életszükségletünk. Szól arról, mi a béke és mi a háború, mi a pénz és mi a szegénység. Beszél nemzedékekről, s beszél az új emberről. Így tulajdonképpen rólunk szól. Megvilágítja az itt ülő idősebbek örömeit, küzdelmeit. Élénk tárja a fiatalok jövőbe tekintő reményességét. Ismeri az ember csüggedését, szenvedéseit és szenvedélyeit. De tud betegségeinkről, legfőbb ellenségünkről, a bűnről, és ír a halálunkról is. E hatalmakkal szemben megmutatja az ember erőtelenségét. Nem erős, mert martaléka a bűnnek és a halálnak. Könnyen porba sújtja az embert bűnös szenvedélye. Meggátolja szép terveit a betegsége. Nem várt halála pedig fölényesen győz felette.

A Biblia - ez az igazi adventi könyv mégsem szól reménytelenül az emberről. Bár kicsinynek látja az említett hatalmasságokkal szemben, de bizonyosságot tesz arról az élő Istenről, aki egyedül hatalmas és nagy. Ismeri őt, ki a kezdet, akinek akaratából lettek mindenek. Léte uralmat jelent e világ felett. Ez az uralkodó erős Isten hatalmát, uralmát úgy gyakorolja, hogy szereti a kicsi embert. Irgalmával körülveszi, gondviselő jóságával pásztorolja. Már az örökkévalóságból kiválasztó szeretettel tekintett az emberre. Így fordul újra és újra feléje. Az uralkodó Isten szeretettel hajol az ember felé s megtartja őt. Isten mindezt úgy gyakorolja, hogy újból és újból eljön az emberhez. Eljött, mikor bűnben hevert. Eljött megítéltetése idején. Ígérete szerint el fog jönni a jövőben is. A Szentírás szövetségben látja Istent és az embert. Ezért szól az emberről s a világ jövőjéről diadalmas reménységgel. Az ember múltja, jelene, de jövője is az erős Isten kezében van.

Mikor a nép várt! Szépen fejezi ki alapigénk, hogy az emberek mindazt, amit előzően elmondottunk, mélyen átérezték. Az ember nem elég erős. Nem elég önmagának. Nem tud diadalmaskodni élete ellenségei felett. Ezért várni kell azt, ki a gyenge emberen segít. Kiegészíti jó törekvéseit. A várás reménységet jelent. Mikor a nép vár, akkor a jövőbe tekint és megbátorodik. A váró lélek figyelme arra összpontosul, ami neki jó, ami megváltoztatja erőtelen állapotát, ami a segítséget hozza. Ez a várás sokszor izgalommal és érdeklődéssel társul. Ez az igazi emberi magatartás. Ez az advent, ami azóta hozzátartozik az emberi élethez, amióta a bűn megérintette s megrontotta őt. Az adventi ember tudja, hogy van teremtője, aki alkotta, aki életét adta, de megismeri azt is, aki újjáteremtheti őt. Ezért és erre várt a nép Keresztelő János idejében. Istennek e nagy prófétája pedig hivatásának érezte, hogy ezt a váradalmat helyes irányba vezesse. Ma is nem erre van szüksége templomi gyülekezetünknek? Van szívünkben bűntudat. Érezzük, nem vagyunk elegendek önmagunkban. Kell a segítség. A váradalom az, ami új értelmet, új reménységet ad szívünkbe. Milyen áldás, hogy itt a Biblia. Belőle szól Keresztelő János adventi tanítása.

A nép tudta, hogy jön a Krisztus. Isteni ígéret hangzott eljövételéről. A váró nép egyik gondolata az volt: vajon nem Keresztelő János-e az? Természetes lehetett az egyszerű népben ez a gondolat. Mi is sokszor merünk emberekben reménykedni hasonló nehézségeink közt. Az ilyen váradalmat maga Keresztelő János némítja el, mikor határozottan felel:

az erősebbet várjátok. Keresztelő János az utolsó idők nagy üzenetét tolmácsoló próféta, de az eljövendő Krisztus annyira nagyobb nála, hogy még sarujának szíját sem méltó megoldani.

Földindulásként mozog körülöttünk az élet. Váradalmaink elevenek, betöltik szívünket. De látjuk, nem vagyunk elegek önmagunknak. Meg kell változnia sok mindennek körülöttünk, sőt magunknak is meg kell változnunk. Jobb holnapra várunk. Olyan jó ezt várni, remélni. Életkedvet ad a várakozás. Nem üres, szürke így az életünk. Van értelme élni, dolgozni, mert él bennünk a reménységes várás. Ebbe a helyzetbe szól ma is adventünk igazi eligazítója: az erősebbet várjátok. Ne embert, hanem azt, akinél van az erő, a hatalom. Azt, aki erejével hatalmasan cselekszik. Legyen a mi mai adventünk is helyesen reménykedő. Keresztelő János minden idők adventi embereinek szólt, s így nekünk is, ma is azt mondja: Azt várjátok, kit méltó várni, ki igazi beteljesítője szívetek minden várakozásának. Ez az igazi Krisztus, ő az igazán erősebb.

Az akkori zsidó nép elsősorban politikai szabadítót várt. Olyan földi fejedelmet, ki sok mindenben kárpótolja Izrael népét. Így lesz a szívekben vallási tekintetben is békeesség. Milyen hasonló a keresztyének adventi váradalma is. Nehéz volt a Keresztelő János korabeli népnek elfogadnia a rendreutasító adventi oktatást. Bizony sokszor nehéz a földiekre néző keresztyéneknek megérteni, hogy mást kell várni s nem azt, akit mi képzelünk el. Milyen határozottan hártotta el magától Keresztelő János a várakozók tekintetét. Nem én vagyok! Ne embert várjátok, ne földi fejedelemben reménykedjétek. Talán szívében zengett az ősi szoltár: emberekben lehetetlen a mi reménységünk, mindenekben tehetetlen az ő segítségünk. Igazi segítséget, megváltást csak az adhat, aki erősebb. Mi sok földi dologban segíthetünk egymásnak. De azt, ami igazi segítség, azt csak ő adhatja meg, az Erős. Az Erős és önmaga közötti különbséget Keresztelő János 'e szavakkal fejezte ki: "nem vagyok méltó, hogy sarujának kötőjét megoldjam." Vajon átérezzük-e mi azt, hogy mennyire más, mennyire felettünk álló, a szent és az igaz, akire János reámutatott, s akinek az útját egyengette. Mai adventi emberekhez is csak ilyen alázatos lelkület illik.

II.

Az eljövendő Erős voltát így jellemzi: Szentlélekkel és tűzzel keresztel. Olyannak látja, kinek ereje más, mint az emberi erő. Ezért erősebb mindenkinél. Kálvin szerint ez azt jelenti, hogy Krisztus egészen más hatalommal és méltósággal van felruházva. Keresztelő János ezt így fejezi ki: Aki utána jó, Szentlélekkel és tűzzel keresztel. Szentlélek Istennek teremtő és újjászülő hatalma az az újjászülő hatalom, aki megtisztít a bűntől. Új emberré tesz, mert elveszi szívünkéből a bűnt. Szentlélekkel keresztel az eljövendő Erős. Míg a Keresztelő János általi vízkereszttség csak kiábrázolta a megtisztulást, addig az eljövendő Erős Szentlélek által valóban végbe is viszi azt. Szentlélek bűnt égető, igazi tűz. Szentlélek úgy tisztít meg bűneinktől, miként az arany kiolvad a tűzben. Keresztelő János kereszttsége az istentelen élet végét, a Jézus kereszttsége az Istenben való új élet kezdetét jelenti. Amikor Jézus Krisztus eljött és általa Isten Szentlelke munkálkodni kezdett, a bűnösök egészen megváltoztak. Újjászületett emberek hirdették Isten országát. Amikor pünkösdkor gazdagon kiáradt a Szentlélek, megjelent láthatóan az új közösség, a keresztyén anyaszentegyház. Nem lehet szemléletesebben kifejezni azt, hogy mit jelentett a Szentlélekkel való megkeresztelkedés, mint ha arra a szeretetközösségre utalunk, mely az első jeruzsálemi gyülekezetet jellemezte. Különböző emberek lettek szív és lélek szerint egyek, és szolgáló szeretetben egymásért éltek. Ezt csak az Erős tudta végbevinni. Igazi megértést ajándékozott azoknak, kik őt hallgatták és befogadták a hitben. Milyen szép bizonyossága ennek a vértanú haláláig híven, bátran szolgáló apostolok élete.

Mivel mai életünk is beteg, ezért vagyunk újból adventben. Ezért szabad az igazi Erőset várni. Jön, hogy újjászülő hatalmat árásson reánk. Jön, hogy Isten gyermekeivé tegyen. Jön, hogy családuink hű tagjává tegyen. Jön, hogy felszabadítson, sok nyomorúságos aggodalmaskodás alól. Akire reáárasztja az Erősebb erejét, annak van győzelemre lehetősége. Olyan hatalommal jön, mint a szél, mely cédrusokat dönt le, ha viharra lesz, de új életet sarjaszt, ha szelíd szellőként érint meg. Őt várhatod ma is. Benne reménykedhetsz ezen az advenven is.

"Tűzzel keresztel!" Ézsaiás is hirdette már ezt: "Íme, az Úr eljön tűzben" (66,15). Ez a tűz egyben ítélet is. Aki nem tért meg, nem veheti Isten Szentlelkének életető tűzét, az majd az ítéletben láthatja meg, hogy a szentséges Úr előtt nem állhat meg a bűnös. Aki a megszentelő tűz áldásait nem fogadja el, az az ítélet tűzét szenvedni el. Ezt fejezi ki alapigénk következő verse:

III.

"Szórolapátja kezében van, és megtisztítja szérűjét.

Egykor Izrael s ma az egyház olyan, mint a szérű. A gabona és a polyva együtt van. Együtt van az, akiben Isten lelke termi az új élet gyümölcsöit, azzal, aki a bűn foglya. Együtt, egy helyen, egy faluban; egy gyülekezetben. Szemünk előtt a kétféle élet gyümölcse. Ha magunkba nézünk, meg kell döbbernünk, hogy mennyire igaz a kép. Milyen veszedelem a bűn. Mily reménység a Szentlélek jelenléte s munkálkodása közöttünk. Ma még így van. Isten vár. Még vár. Ezért van advent. Vegyük észre, hogy a kétféle ember nem maradhat örökre kétféle. Eljön az idő, amikor az Erősebb szórolapátjával megtisztítja szérűjét! A gabonát, az igazi megtért embert, a bűntől elszakadtat mint jó gabonát csűrrebe takarítja. A polyvát pedig megégeti olthatatlan tűzzel.

Mennyire elfeledjük az adventi prófétáknak és Jézusnak e képét. Csak a tiszta búza kerül a csűrre! A kegyelem idejét éljük ez adventben! Lehetünk tiszta búza! Reánk árad, megtérő bűnösökre. Szentlélek hatalma, s az igazi Erős az ítélet idején átvisz az ő országába. Kegyelem, hogy még nem jött el az ítélet tüze, hogy még szól a hívogató szó: térjete meg!

Advent! A magunkbaszállás, az önmagunkkal való leszámolás ideje. A bűnbánat ideje. A mélyebb önvizsgálat ideje. Komoly döntések ideje. A reménység és az öröm ideje. Ne csüggedjünk el, ne féljünk, hanem döntsünk. Döntésünket igazán segíti a hozzánk szeretetben jövő Erősebb. Lesz egy olyan nap, mikor a szérű tulajdonosa a megtisztítás után örvendez tiszta búzájának. Ámen.

Az igazi várakozás

Alapige: Máté 25,1-13

Bibliaolvasás: Zsoltárok 130,1-8

Izrael népe körében nagy esemény volt a menyegző. Az egész falu lázasan készült az ifjú pár örömeiben való részvételre. Mivel az ország forró égőv alatt fekszik, a nagy hőség miatt csak a késő esti órákban kezdődött a menyegző.

Az volt a szokás egykor, és ma is az a szokás, hogy a násznép egy része a vőlegény elé indul, koszorúslányok mennek elől lámpásaikkal világítva a sötét estében. Ezzel is ünnepélyesebbé akarják tenni az érkező vőlegény fogadását.

A palesztinai falvakban és városokban a sötétség beállta után senkinek sem volt szabad lámpás nélkül kimenni az utcára.

Jézus Krisztus a menyegző színes, képekben gazdag történetéből veszi ezt a példázatát. Krisztusnak vannak olyan példázatai, amelyek a máról beszélnek. A magvető, a táalentumok, a kiásott kincs példázata mind-mind arról beszél, hogy neked mi ma a teendő.

Ez a példázat viszont így kezdődik: "Akkor". Arról az "akkorról" szól, amikor visszajön Krisztus, amikor eljön az utolsó ítélet megtartására. Ekkor mindenkinek találkoznia kell vele. Külön kegyelem számunkra az, hogy e példázat szerint a visszatérő Jézus Krisztus az egyház vőlegénye.

"Akkor hasonlatos lesz a mennyeknek országa ama tíz szűzhez, akik élövevén az ő lámpásaikat, kimennek a vőlegény elé."

Alapigénk ezen az istentiszteleten néhány figyelemreméltó adventi tanítást tartogat a mi számunkra.

Az első az, hogy a vőlegényt várni kell. Várni kell a vőlegényt, az Úr Jézus Krisztust, aki az első lépést megtette felénk, aki a sötét adventi éjszakában elindult felénk, hogy legyőzze a bűn sötét hatalmát. A mennyei vőlegény elindulása felénk Isten irántunk való szeretetéről tanúskodik.

Az Ige arra tanít, hogy nekünk úgy kell várunk ezt a vőlegényt, hogy el kell indulnunk feléje. Elébe kell mennünk.

"Ez az advent első tanítása a mi számunkra: elébe kell mennünk az érkező vőlegénynek. Hogyan járulsz az érkező adventi király elébe? Ez a boldog, sürgős és sietős kölcsönös szembeszaladás egykor és ma minden igazi adventi találkozás kezessége. A vőlegény érkezésében van. A násznép meg türelmetlen sóvárgással várja: Mikor érkezik már?

Elébe sietsz-e az adventi királynak?

Mert nem elég tétlenül várni! Nem elég, ha a magad helyén türelmesen ülsz és vársz. Nem elég, ha a magad nyomorult életével megelégedve fásulttan és megtörtén várod a vőlegény érkezését.

Jézus elindult feléd. Már megtette az első lépést feléd. Leszállt a mennyből erre a bűnös földi világra. Neked szerető szíveddel szembe kell menned vele. Elébe kell menned legyőzött embereddel és megtisztított új szíveddel. Elébe kell menned bűnbánattal, de elébe viheted bánatodat, sőt könnyeidet is. Elébe mehetsz úgy, amint vagy!

Sok ember azért csalódik Istenben, mert szüntelen csak tétlenül várja Krisztus érkezését. A tétlen keresztyén élet meddő és nem talál kedvességre Isten előtt.

A második tanítása alapigénknek az, hogy Jézus Krisztust világossággal kell várni és lámpásokkal kell fogadni.

Ezt a lámpást keleten egykor úgy készítették, hogy egy botra kötött szövetdarabot belemártottak olajba és azt meggyújtották. Éppen ezért vinni kellett az olajat tartó edényt is, mert ha elfogy égés közben arról a rongyról az olaj, akkor azt újra bele kell mártani az olajba.

Aki Krisztust várják, azok nem járhatnak sötétségben!

Ő mondta: "Ti vagytok a világ világossága! Nem rejtethet a gyertyát vóka alá." "Aki engem követ, nem járhat sötétségben:" Az a mi feladatunk, hogy Krisztus elé világossággal, lámpással, meggyújtott szívvel menjünk. Példamutató étellel szükséges világítanunk a sötét éjszakában.

Ez a történet csalódást okoz nekünk, mert mindig azt gondoljuk, hogy adventkor Jézus jön hozzánk, hogy adventkor Jézus hoz világosságot, hogy adventkor Jézus jön felénk. És most egyszerre rád mutat az Ige, és azt mondja, hogy ez mind igaz, de neked is elébe kell menned, és neked is világítanod kell! Az ő útján nem járhat sötétségben!

A példázat szerint késik a vőlegény. Nem mindig történik minden a mi menetrendünk szerint. Nem mindig alakul úgy az életünk, ahogy mi azt elképzeljük. Úgy véljük: elég lesz annyi olaj a lámpásba, amennyi éppen van. Szóvétnekemet még egyszer megmártom, és világítani fogok vele! Úgyis jön a segítség, az irgalom, a kegyelem.

De sokszor késik a vőlegény! Váratlanul fog megérkezni. Amikor már nem is várjuk.

A példázatban elszunnyadnak a szüzek, a várakozó koszorúsleányok és a várakozó sokaság is. És a lámpás közben ég, elfogy az olaj belőle, és lassan, mire megérkezik a vőlegény, a világosságból már csak korom és füst marad.

Sokszor van így az életünkben is!

Milyen lelkesedéssel indulunk a vőlegény elé! Erős belső tűzzel, fénylő világossággal. Aztán sok minden beteljesedése késik az életünkben. Nem akkor és nem úgy történik minden, ahogy szeretnénk. Belefáradunk a várakozásba! Beleszunnyadunk és sokszor elalszunk.

És akkor valaki felkiált az éjszakában, úgy, ahogy a példázatban is halljuk: "Imhol jön a vőlegény, jöjjetek elébe!"

Ötön boldogan gyűjtják meg lámpásukat!

Van olajuk, bemártják a kanócot, és ég a fáklya!

Ötön boldogan indulnak a vőlegény elé!

Öt szüz azonban nem hoz magával olajat. Ezek a bolond szüzek, a balga lányok! Nem hoznak elég olajat, és amíg aludtak, lámpásuk is kialudt.

Milyen sokszor van így az életünkben is! Kialszik a fény a lámpásunkból, amíg alszunk keresztyén életünk virrasztó vártáján. Alszunk, miközben annyi jót kellene tennünk. Közömbössé válik lelkünk. Kialszanak a fények az alvó szívekből.

Mivel ménsz a vőlegény elébe? Isten fiai nem járhatnak sötétségben!

Példázatunkban a balga lányok az okos lányokhoz fordulnak, és tőlük kérnek olajat. A bolond szüzek azt gondolták, hogy elég, ha egyszer merítenek az olajból, mint ahogy manapság sok szülő is azt gondolja: megkereszteltettem gyermekem, és ezzel megtettem keresztyéni kötelességemet; mint ahogy manapság sok fiatal is azt gondolja: konfirmáltam, és ezzel megtettem keresztyéni kötelességemet. De ennyi nem elég! Sokszor azt gondoljuk, hogy egyetlen Ige-élmény elég számunkra, de íme, a balga szüzek lámpásából kifogyott az olaj. Nem gondolunk arra, hogy sok minden történhet az éjszakában, hogy olyan nehéz és hosszú a várakozás. Annyi minden van a sötétség leple alatt, annyi mindennel kell megküzdenie az embernek. Kiegnék a lámpások, és kiegnék a szívek, kiegnék a kanócok, és kialszik a fény. Ha nincs utánpótlás, összetörik az élet, megkeseredik a lélek, sötétté válik a szív. Ha nem gondoskodtam utánpótlásról, kilobban fényem és sötétté válik bennem és körülöttem minden.

Ennek a példázatnak ez a harmadik tanítása. Az utánpótlásról és a feltöltésről gondoskodnunk kell! Megfelelő időben és megfelelő módon újra és újra fel kell töltenünk lelkünk lámpását.

A balga lányok ezt felejtették el! Nem gondoskodtak megfelelő időben az utánpótlásról. Az alkalmas időt, a kegyelmi időt nem használták fel.

Vajon szívedben nem éppen most van kialvóban a hit fénye?

Lehet, hogy némelyeknél éppen most van kialvóban a szeretet lángja és gondolatban a házastársak már látják azt a tárgyalótermet, ahol el fognak válni.

Sok szívben talán éppen most van kialvóban az evangélium fénye, s nem csodálkozhatunk, hogy a gyász súlya alatt annyi lélek összetörik. Ha nem gondoskodunk utánpótlásról, ha nem töltjük meg szüntelenül edényünket, kialszanak lámpásaink az éjszakában, és mindannyian a balga szüzekhez fogunk hasonlítani.

A kegyelmi idő még tart számunkra! "Kérjétek és adatik néktek." Még el lehet menni az olajárusokhoz. Még el lehet jönni a templomba, és fel lehet tölteni újra és újra az Ige olajával szívünket. Ma még odahajolhatsz a legdrágább olajforrás, a Szentírás fölé, és feltöltheted szíved lámpását az Ige olajával, hogy a sötétségben magasra emelhesd az evangélium fényének lámpását. Ma még tart a kegyelmi idő! De jöhet egy olyan óra életünkben, amikor késő lesz már utánpótlásról gondoskodni.

Az öt balga szűz első tévedése az volt, hogy nem alkalmas időben gondoskodott az olaj utánpótlásáról. A második pedig az, hogy nem jó helyen érdeklődtek az utánpótlás lehetősége felől. Az öt okos lánytól akartak kérni. Emberektől akartak kérni.

Te is akkor tévedsz, amikor emberektől kérsz olajat szívedbe! Amikor emberekhez fordulsz hitért, mennyei erőért, amikor emberek által akarod életed útját világossá tenni. Holott világosságot egyedül a világ világosságától, az Úr Jézus Krisztustól kérhetünk.

Ha úgy látod, hogy kialvóban van lámpásod fénye; ha úgy látod, hogy növekvőben van körülötted a sötétség, akkor tudd meg, hogy te is hibás vagy ebben, mert nem gondoskodtál elegendő olajról, mert nem tudsz igazán imádkozni, mert nem tudsz alázatosan az olajforrás, a Szentírás fölé hajolni, mert nem használod ki azt a kegyelmi időt, amikor tárva-nyitva reád vár áldott templomod ajtaja. Halld meg az Ige biztató szavát: "Kérjétek és adatik néktek."

Az a szokás Keleten, hogy amikor a vőlegény és a násznép bemegy a lakodalmas házba, akkor bezárják az ajtót, és aki elkészt, az kívül marad.

Jézus Krisztus tudta, hogy ezt a példázatot miért mondja el. Ezzel akarta felhívni az egész világ figyelmét arra, hogy "Vigyázzatok, mert sem a napot, sem az órát nem tudjátok, melyen az embernek Fia eljön!"

Vigyázzatok! Ne holnap gondoskodjatok olajról, ne holnap bocsássatok meg egymásnak, ne holnap térjétek Istenhez, hanem most! Sem a napot, sem az órát nem tudjátok! Most menjétek a vőlegény elé, most menjétek egymás elé a békeesség és a szeretet szavával.

Most gyűjtsétek meg lámpásokat, most világítsátok meg a sötét éjszakát, melyben - sokszor még a családon belül is gyűlölet lakozik.

Most még tele lámpással lehet várni a vőlegényt! De holnap? Pontos érkezésének sem napját, sem óráját nem ismerjük. Az volna számunkra a legkönynyebb, ha kiszámíthatnánk Krisztus Urunk visszajövetelének óráját. Sokan próbálták egykor és sokan próbálják ma is kiszámítani az Úr Jézus visszatérésének időpontját. Természetesen hiába. Az Úr tanítása e kérdésben egészen világos: "sem a napot, sem az órát nem tudjátok"! Egyet szabad tudnunk: A vőlegény már elindult felénk, kegyelmének köszönhetően még nyitva van a lakodalmas ház ajtaja. Ma még be lehet lépni oda. Ma még mindent jóvá tehetünk életünkben. Ma még bocsánatot kérhetünk Istentől. Ma újra megterítette számunkra a kegyelem asztalát. Ma még elébe lehet járulni, kérve a kegyelem és az irgalom drága olaját. Holnap? Már nem biztos!

Isten lámpást hordozó drága gyermekei: Vigyázzunk az olajra. Kérjük Isten gondviselő szeretetét, hogy mindig elég olajunk legyen és mindig készen álljunk elébe sietni, ha felzeng a kiáltás: Ímhol a vőlegény! Szívünket Istennek áldozva, egymásnak őszintén megbocsátva, mindennap a szeretet útján járva, legyünk készek a vőlegény fogadására. Nem tudjuk, melyik pillanatban érkezik a vőlegény. Nem tudjuk, melyik pillanatban érkezünk hozzá az örökkévalóságba. Boldog Istennek az a gyermeke, aki az adventi Királyhoz örömmel hozza szívét, aki lámpásával sietve indul elébe, hogy a mennyei vőlegény befogadjon menyegzői menetébe és ujjongó násznépe közepette behívjon lakodalmas házába, az örök örömbé. Ámen.

Kapunyitás az Úr előtt

Alapige: Zsoltárok 24,7-10

Bibliavetítés: Zsoltárok 118,14-29

I.

A Krisztus előtti második század derekán Antiokhosz Epiphanész a szír birodalom hatalmát Zsidóországra is kiterjesztette. Mint teljhatalmú úr 168-ban elkövete a legszörnyűbb szentséggyalázást: megtiltotta a szombat megünneplését, a körülméletlenséget, s a jeruzsálemi templomban fölállított Zeus-oltáron disznóhúsból mutatott be áldozatot. Mi el sem tudjuk képzelni, hogy ezek az intézkedések milyen gyászt, szegységet és elkeseredést váltottak ki a kegyes zsidók lelkében, hisz mindenikük szent vallásuknak egy-egy leglényegesebb elemét szentségtelenítette meg. Mihelyt tehettek, föl is lázadtak ez istentelen idegen uralom ellen, és Makkabeus Júdás vezetése alatt 165-ben visszafoglalták Jeruzsálemet és benne helyreállították az Isten igaz tiszteletét. A Zeus oltárától megtisztított templom újból való fölszentelése nagy ünnepek között történt. Ezen a fölszentelésen az előbb fölolvastott zsoltárrészletet énekelték.

A főpap a papság egyik részével mint kóruossal megérkezett a templom ajtaja elé, és a templom felé fordulva énekelt: Ti kapuk, emeljétek fel fejeiteket, és emelkedjétek fel ti örökkévaló ajtók; hadd menjen be a dicsőség királya. Belülről egy másik kórus kérdezte: kicsoda ez a dicsőség királya? A kérdésre így válaszolt a külső kar: Az erős és hatalmas Úr, az erős hadakozó Úr. Erre megnyíltak a templom összes kapui és ajtai, és bevontult rajtuk a templomot fölszentelő papság, és a templom helyreállította Isten tiszta és igaz tiszteletét.

Annyira emlékezetes maradt a templomnak ez az újra való fölszentelése, hogy minden év december havának elején annak emlékére ünnepet szenteltek. Ennek az ünnepnek a kedvenc zsoltára az alapigéül választott 24. zsoltár volt.

Az anglikán egyházban az áldozócsütörtöki liturgiában van zsoltártöredékünk szerepe. Ez az egyház úgy látja, hogy az ég az Isten templomának a kapuja. Megáll előtte a földről fölemelkedő Jézus és kiált: Ti kapuk, emeljétek fel fejeiteket, emelkedjétek fel, ti örökkévaló ajtók, hadd menjen be a dicsőség királya. Belülről az angyalok kara kérdi: Kicsoda ez a dicsőség királya? A seregek Ura, ő a dicsőség királya, hangzik ismét kívülről a kiáltás, és erre megnyílik az ég és belép a szentek szentjébe, az egek egeibe a dicsőség királya: Krisztus.

Mindezeket a történelmi példákat csak azért említettem föl, hogy rámutassak ennek a zsoltárnak a különböző egyházakban elfoglalt fontos szerepére, s hogy már ezzel is próbáljak utalni a benne rejlő isteni üzenetre. A templomába visszatérő, a templomát fölszentelni akaró Isten magasztalása ez az Ige.

II.

A mi kérdésünk az, hogy mit mond ebben az Igében éppen nekünk az Úr.

Advent első vasárnapján vagyunk együtt az Úr házában, tekintetünk kétfelé irányul: előrenézünk Krisztusra, és rátekintünk önmagunkra. Emlékezünk arra, hogy Krisztus, a dicsőség királya, amiképpen fölment a mennybe, azonképpen vissza is fog onnan térni, hogy teljessé tegye uralmát ezen a földön, hogy egészen Istennek szentelje azt, ami az Istené: az embert és az életet. És rádöbbenünk arra, hogy mi magunk és a világ, amelyben élünk, olyan, mint az Antiokhosz Epiphanész által megszentelt templom, központjában nem az Úr, hanem a Zeus oltára áll.

Minden advent arra emlékeztet, hogy Krisztus nemcsak itt volt a világban harminc-egynéhány évig, hanem ismét visszatér, elhozza a maga országát és abban a teljes békességet, üdvösséget, kegyelmet és szentséget. Az adventet ülő ember túlnéz a földi élet határain, kitekint az örökkévalóság végtelen távlatain, nemcsak azt látja, ami van, hanem azt is, ami eljövendő.

Az adventi ember várja, hogy fölharsanjon a világ kapui előtt az ismerős zsoltár: Ti kapuk, emeljétek fel fejeiteket, és emelkedjétek fel örökkévaló ajtók; hadd menjen be a dicsőség királya. Az adventi lélek egészen bizonyos abban, hogy eljön Krisztus és új eget és új földet hoz, amelyben igazság lakozik, de egyben azt is tudja, hogy csakis a világ végén, Isten országának eljövételével valósul meg ez a teljes és tökéletes állapot.

Mindebből azonban nem következik valami tétlen és henye élet. Ellenkezőleg, az igazi keresztyén ember utat készít, kaput tár Krisztus előtt, mindent megtesz azért, hogy ebből a világból minél több kerüljön a Krisztus lelkének a befolyása alá, minél inkább az ő akarata érvényesüljön az élet különböző területein. Ő tudja, hogy Krisztus az erős és hadakozó Úr, ő a seregek Ura és a dicsőség Királya, s hogy a mi emberi sorsunk azon fordul meg, hogy ő bevonul-e, mennyire vonul be már visszatérése előtt a világba, az emberi életbe. A Krisztust igazán szerető keresztyén örömmel hallja Krisztus kopogtatását a világ ajtaján, és részt vesz a kapunyitásban és az útegyengetésben.

III.

A gyakorlati kérdés az, hogy miképpen lehet a világ ajtajait Krisztus előtt kitárni, hogyan lehet az ő számára utat készíteni.

Különösen a közelmúltban az volt a fölfogás, hogy a keresztyén egyháznak és a keresztyén embernek a politikai, társadalom, gazdasági és kulturális élet vonalán, az életnek ezekben a vonatkozásaiban való céltudatos részvétel által lehet és kell Krisztust behozni a világba. A világ átalakításának az igazi útja az egyéni életek átalakulásával kezdődik, abban csúcspontodik ki, és annak a gyümölcseképpen következik be. Addig volt a keresztyén egyház igazán erős, amíg hitben, szeretetben és élő reménységben erősek voltak a tagjai.

Ma rengeteg sokat vár ez a világ a keresztyénségtől, és joggal és okkal vár sokat. Igenis, a keresztyén egyháznak nem elég csak sopánkodnia a világ rosszasága, az emberek gonoszsága miatt, hanem mindent meg kell tennie azért, hogy a világ és az ember más legyen és az élet körülményei és viszonyai emberségesebben alakuljanak. Be kell hoznia Krisztust az emberi életbe, át kell ültetnie az ő lelkét és tanításait a mai világba, ható tényezővé kell tennie az evangélium erőit a mai történelmi helyzetben. Ki kell nyitnia minden kaput, minden ajtót és minden ablakot, hogy ő beléphessen közénk és mássá tehesse életünket.

Ennek pedig egyetlen sikeres útja van: megnyitni a szíveket előtte! A mi szívünk az ő temploma. Az ő megszenteltetett, bűnnel tele, fölszentelésre váró temploma. Ő a mi szívünk ajtaja előtt áll, és ezen az adventi vasárnapon abba kér bebocsátást, mert azt akarja újra fölszentelni. Itt áll az ajtó előtt és zörget. Fölhangzik az angyalok és üdvözült lelkek kórusa: Ti kapuk, szívek kapui, ti ajtók, emberi életek bezárt ajtóit, emelkedjétek föl és nyíljatok meg: hadd menjen be oda a dicsőség királya. Krisztus számára egyedül a mi szívünk az egyetlen biztos út, hogy ő bevonulhasson a világba és megszentelhesse azt. Annyi keresztyénség, annyi krisztusi elem, annyi evangélium van az emberi életben, amennyit abba a Krisztus előtt megnyílt és a Krisztust befogadott szívek belevisznek.

Megvan tehát a lehetősége annak, hogy az emberi élet Krisztus szerint átalakuljon, mert megvan a módja annak, hogy Krisztus a mi életünkbe bevonuljon. Sohase feledjük el, hogy az Antiokhosz Epiphánész által oly gyalázatosan megmocskolt jeruzsálemi templomot is újrászentelte az Úr. Megteheti ezt a mi szívünkkel is.

Ezen a vasárnapon, amikor az Úr asztala is meg van terítve előttünk, különösen közel van hozzánk az Úr, hogy beléphessen életünkbe. Az előtte való igazi ajtónyitás az úrvacsora vételéhez elengedhetetlenül szükséges

bűnbánat. Ebben nyílik ki igazán a lélek, és készül föl a dicsőség királyának a befogadására. És ő az úrvacsora jegyeiben láthatóan is közöttünk van, valósággal belénk költözik, helyet foglal az életünkben. Amiképpen az úrvacsorai kenyér és bor a szánkban, ezen a nyitott kapun keresztül belép a zárt testünk világába, úgy foglal helyet Krisztus e testi táplálkozás nyomán a bűnbánatban megnyílt lélekben és tart abban nagytakarítást és templomszentelést.

Így kell a tekintetünknek e zsoltár nyomán önmagunkra terelődnie, és így kell a saját szívünkben fölismernünk a fölszentelődő templomot. A mi megszentelődésünkön azonban a családjunk, munkahelyünk, gyülekezetünk, városunk, országunk és az egész világ megszentelődése is megfordul. Azért lép be a mi életünkbe Krisztus, hogy a mi szavunk és jó cselekedetünk bizonyoságtételén keresztül megszentelje a világot és az emberi életet.

Krisztus Urunk mai napi parancsát a 93. számú karácsonyi énekünk utolsó két sora fejezi ki:

Nyissatok hát előtte szívet,
Ti megváltott hívek! Ámen.

Nagy László

Aki győz

Alapige: Jelenések 3,5-6

Bibliaalvasás: Jelenések 21,1-8

Az alapigénkben kibontakozó kép a mennyei törvényszék tárgyalótermét mutatja. A mindenható Isten a bűneset után megkezdte igazságosító tevékenységét, és az utolsó ítéletben fejezi be világbírói tisztének gyakorlását. Isten a világ ítélő bírójává. A világtörténelem lezárulása után Isten megkezdte világméretű bírói tevékenységét. Ez az utolsó ítélet.

Alapigénk nem foglalkozik a világvége fantasztikus-tudományos vagy apokaliptikus-drámai leírásával. Alapigénkben az Úr Jézus Krisztus egy kis-ázsiai város, Sardis keresztyén gyülekezete és annak anyaga, vagyis vezetője előtt írja le az utolsó ítéletet, az egész teremtett mindenség történelmének befejező eseményét. Miként egykor a sardisi gyülekezet tagjait, úgy figyelmeztet most bennünket is az Úr a Lélek szava meghallásának fontosságára. A keresztyén hívőnek nem az a feladata, hogy a különféle fatalisztikus-fantasztikus világvégéskép leírására figyeljen, hanem az a kötelessége, hogy a Szentlélek beszédére figyeljen. A Szentlélek beszédére kell figyelnünk: akinek van füle, hallja, mit mond a Lélek a gyülekezetnek. Szentlélek tanít meg most bennünket arra, hogy tudatosan és öntudatosan ráirányítsuk hitünk tekintetét az utolsó ítélet Istenére, hogy tudatosan és öntudatosan gondoljunk az utolsó ítéletben személyes felelőségre vonásunk tényére. Keresztyén hitünk és reménységünk, keresztyén méltóságunk és felelősségünk legteljesebb tudatában és öntudatában kell készülnünk Isten mennyei törvényszéke előtt vádlott minőségben való megjelenésünkre. Születésünk pillanatában már megkaptuk erre a mennyei törvényszéki tárgyalásra szóló megidézésünket, és közülünk mindenkinek kivétel nélkül meg kell jelennie a számadásnak ezen az elodázhatatlan tárgyalásán. Ebben a felelősségben egészen új távlatokat nyer életünk és minden megnyilvánulásunk. Ezért mulaszthatatlanul szükséges a magunk napenkénti revíziója a bűnbánatban.

Szentlélek Isten atyai szeretetének ajándékaként leleplezi most előttünk az utolsó ítélet lefolyását, amikor mintegy kézen fogva bevezet bennünket a végítélet mennyei törvényszékének tárgyalótermébe.

A végítélet mennyei törvényszéki tárgyalóterme az örök Isten királyi trónterme. Az utolsó ítélet tárgyalótermének központjában Isten dicső királyi trónusa áll. Isten királyi trónusa egyben világbírói ítélőszéke is.

Körülötte a magasságos mennyek angyalai. A mennyei seregek kara veszi körül a királyi székében ülő Istent, az utolsó ítélet egyetlen és teljhatalmú bíróját. A mennyei angyalok serege képezi a végítélet tanúinak sorát. Mindazoknak, akik asszonytól születtek és e földön éltek, és mindannyiunknak, akik asszonytól születtünk és e földön élünk, kivétel nélkül meg kell jelenünk Isten ítélőszéke előtt, hogy számot adjunk sáfárságunkról, talentumaink gyümölcsözötéséről, és hogy közülünk ki-ki elvegyé méltó jutalmát mindannak, amit e testben cselekedett.

De ha csak ennyit látunk abból a képből, melyet alapigénk az utolsó ítélet lefolyásáról mutat, akkor minden okunk megvan arra, hogy a legteljesebb félelem döbbenetével tekintsünk a haragnak erre az ítéletes napjára; akkor minden okunk megvan arra, hogy elmarasztaló, kárhozható ítéletünkben, örök kárhozatra való elítéltetésünkben egyetlen szempillantásig se kételkedjünk.

Az utolsó ítélet lefolyásának még egy igen figyelemre méltó vonását mutatja alapigénk. A végítélet perének lefolyása közben az ítélő Isten felelőségre vonó kemény bírói hangja hallszik, és lassan elcsendesedő jajveszékéleként hangzik a vádlottak kétségbeesett mentegetőzése és az elítéltek hisztérikus meaculpázása. A hiába mentegetőzők, a hiába jajveszékélők, a hiába meaculpázók között okvetlenül önmagukat is fél kell ismernünk, tulajdon hangukat is meg kell hallanunk. Szentlélek bizonyágtétele szerint Isten szigorú bírói ítélete kimondása és meghallása előtt még egy arcot szükséges megpillantanunk, még egy hangot szükséges meghallanunk. Királyi trónusának magas bírói székében ülő Isten szent arcán kívül, az őt környező mennyei seregeken kívül, önmagunk és embertársaink meaculpázó arcán kívül Szentlélek Isten még egy arcot mutat az utolsó ítélet tárgyalótermében. Ki ez a félelmes Isten színe előtt megjelent, ki ez a bűnre rettenetesen haragvó és a halálra, kárhozatra ítélendő emberek között megjelent harmadik fél? Ez a harmadik fél az egyetemes közvádló. Ki ez az egyetemes közvádló?

Arca és hangja ismerős lehet számunkra, hisz róla prédikál szüntelen az egyház. Arca és hangja ismerős kell hogy legyen számunkra, hisz kicsi gyermek korunk óta róla hallottunk és hallunk az egyházban és a családban. Ennek az arcnak és ennek a hangnak a tulajdonosa is asszonytól született, és harminchárom évig élt ezen a földön; Galilea liliomja, napfényes mezőit járta, betért tanítványjaival falvak és városok egyszerű házaiba, könyörült tisztátalanokon és bűnösökön, irgalmazott betegeken és szenvedőkön. Ő is megéhezett, ő is megszomjazott, mint mi. Ő is nevetett, ő is sírt, mint mi. Felismerjük ezt az arcot? Felismerjük ezt a hangot? Igen. Látom ragyogó szemetekből, felismertétek őt. Igen, ez ő: Jézus. Ő, a mi áldott Jézusunk, itt van az utolsó ítélet törvényszéki tárgyalótermében. Tulajdon személyében ő az egyetemes közvádló.

Az utolsó ítéletben Jézus a közvádló. Kezében az élet könyvével áll Isten királyi ítélőszéke előtt. Bokáig érő ruhája hófehér. Mellén aranyöv. Szeme, mint a tűzláng. Lába, mint az izzó érc. Szava nagy vizek zúgása. Homlokán a töviskorona sebhelye. Az élet könyvét tartó két kezén a szégek helye. Jézusnak ezek a szent sebei mondják el ellenünk az utolsó ítéletben a legsúlyosabb vádbeszédet. Jézusnak ezek a sebei önmagukban azt a legsúlyosabb vádiratot képezik és képviselik, mely félreérthetetlenül mindnyájunk istentelenségéről és gonoszságáról beszél. Jézus szent sebei arról beszélnek a végítélet napján, hogy mi mindnyájan mennyei testvérünk gyilkosai vagyunk, miként Káin hajdan megölte Ábelt. Jézus szent sebei ellenünk a vérontás vádját képviselik. Szemet szemért! Fogat fogért! Életet életért! Jézus ártatlanul kiontott vére az utolsó ítéletben ránk mindnyájunkra olyan vádat emel, mely alól képtelenek leszünk tisztára mosni magunkat. A szelíd Jézus, a kicsi gyermekek és roskatag öregek, a nehéz sorsú özvegyek és halálos betegek megértő és segítő gyámola, íme, az utolsó ítélet méltóságos és tekintélyes, tűzláng szemű, veséket és szíveket egyaránt ismerő közvádlója. A mindenki javát munkáló, könyörülő Jézus tekintete most villámokat szór. Ő, akit megaláztak és meggyaláztak; ő, akit leköpdöstek és lemeztelenítve megkorbácsoltak; ő, akit keresztre feszítve megölték, íme, az utolsó ítélet vádlója.

Kezében az élet könyve. Az élet könyve, melybe be van írva mindnyájunk neve. Az első pár embertől kezdődően szakadatlan láncolatban következő emberi nemzetség minden tagjának neve. Már maga Mózes is tud és beszél az élet könyvéről, már ő maga is tudja, hogy az ő neve is be van írva az élet könyvébe. De amikor visszatérőben a Hóreb helyéről mély megdöbbenéssel tapasztalja, hogy Izrael népe az aranyborjú körül táncolva, őrzöngve a bálványimádás bűnébe esett, a kétségbeesett, de Izrael népe megmentését kereső Mózes így kiált Istenhez: "de most bocsásd meg bűnünket; ha pedig nem: töröld ki engem a te könyvedből, amelyet írtál" (2Móz 32,32). Mózes mindnyájunk helyett és valamennyiünk nevében szól, amikor beismeri azt, hogy Isten méltán és jogosan kitörölheti nevünket az élet könyvéből. Isten méltán és jogosan kitörölheti önmagunk aranyborjújút imádó nevünket az élet könyvéből. Semmi mentségünk nincs és nem is lehet. Bizonyosak lehetünk abban, hogy az Úr Jézus nem követ el semmi méltatlanságot vagy igazságtalanságot velünk szemben, amikor kihúzza nevünket az élet könyvéből, amikor áthúzza nevünket a halált és kárhozatot jelentő nagy fekete vonallal.

Figyeljük tovább a Szentlélek beszédét. Miről beszél még a Lélek? Szentlélek arról beszél, hogy amikor az utolsó ítéletben királyi trónusán Isten elfoglalja bírói székét, amikor tanúk sokaságaként megjelennek a mennyei angyalok, amikor a bemutatott vádirat alapján valamennyien vádlottként halálos ítéletünk meghallására készülünk, akkor megszólal az élet könyvét kezében tartó Jézus. Újra megszólal a közvádoló Jézus, és mennyei Atyjára majd reánk tekintve ezt mondja: "nem törölöm ki annak nevét az élet könyvéből, aki győz". Íme, a rólunk vallást tevő Jézus mindnyájunk ügyvédje lesz. Jézus, amikor vallást tesz rólunk mennyei Atyja és Atyjának angyalai előtt, felmutatja átszegezett két kezének sebhelyeit, széttárja bokáig érő hófehér palástját, és megmutatja a dárda ütötte sebhelyet szent szívének tájékán, leveszi fejéről gyémántkoronáját, és megmutatja homlokán a töviskorona okozta sebeket. Ez a Jézus érettünk mondott védőbeszéde. Sebeinek megmutatása Jézus egyetemes védőbeszéde. Így lesz az egyetemes közvádoló az emberiség egyetemes ügyvédje. Jézus védőbeszéde közben hófehér palástjával befedez bennünket, és kinyilvánítja, hogy mennyei szeretetével és mennyei szeretetéből áldozta érettünk életét. Így kér és szerez bocsánatot mindnyájunk számára.

Halljuk és igazán halljuk a Szentlélek beszédét? Jézus nem törli ki annak nevét az élet könyvéből, aki győz. De ki az, aki győz? De ki az a bátor és boldog győztes, aki le tudja győzni legnagyobb ellenségét, saját bűnös önmagát? De kicsoda az a bátor és boldog győztes, aki le tudja győzni az utolsó ellenséget, a halált? De ki az a bátor és boldog győző, aki a hit és a szeretet szabályai szerint győztesen viaskodott egész élete folyamán a Sátán és a bűn ellen? De ki az a bátor és boldog győző, aki szabad lelkiismerettel viaskodott a jóság, az igazság és a szeretet győzelméért? Mi? - kérdezzük önmagunktól. Nem, ez lehetetlenség. Ez tiszta képtelenség. Azonban az áldott Szentlélek a Mennyei Jelenések könyvében megmutatja számunkra a boldog és erős győztest, aki fehér lovon ül, fején korona, és kijöve, hogy győzve győzzön. Ez az erős és boldog győztes győzve győzött a békességet elvevő, az emberiségre háborút hozó, veres ló lovagja fölött; aki győzve győzött a gazdasági válságot és éhséget hozó fekete ló lovagja fölött; aki győzve győzött a sárga színű ló lovagja fölött, kinek neve halál, és akit a pokol követ (Jel. 6,1-8). Ennek a győzve győző Jézus Krisztusnak lehetünk és vagyunk győztes vitézei. Azok a győztes vitézek, akik tudjuk, hogy a győzve győztes diadalmas Jézus számunkra, helyettünk és érettünk megszerezte a döntő és végső diadalt.

Szentlélek Isten így beszél rólunk győztesekről, a győzve győző diadalmas Jézus Krisztus jó vitézeiről, akik a Jézus nevében zengjűk dicsőséges Urunk végső diadalát. Szentlélek azoknak a győzteseknek nevez bennünket, akik az Úr Jézus nagy és végső diadala után életünk nehéz, válságos óráiban megvívjuk a magunk harcát a Sátán kísértései ellen, akik végigküzdjük a hit szép és nemes harcát, akik a hit és szeretet szabályai szerint végig-

hárcoljuk életünket, sokszor éppen önmagunkkal szemben, víva a legnagyobb csatát. Végigharcoljuk életünket, hogy a jóság és a szeretet diadalmaskodjék bennünk, általunk körülöttünk Isten háromszor szent nevének dicsőségére.

Ez a dicsőséges Jézus Krisztus az utolsó ítéletben minket, megkegyelmezett bűnös vitézeit, akik a jóság és a szeretet harcában számtalan vereséget szenvedtünk ugyan, érdemének és diadalának fehér ruhájába öltöztet. Érdemének és diadalának fehér ruhájába öltöztet bennünket, akik készakarva és szándékosan nem szennyeztük össze ruhánkat, vagyis lelkünket a bűn fertőjében; akik lelkiismeretünk szabadságában szakadatlan kísérletet tettünk, hogy tisztán és feddhetetlenül őrizzük meg magunkat a Krisztus Jézus napjáig. Az utolsó ítélet napjáig, amikor mennyei Urunk megítéli az eleveneket és a holtakat. Az utolsó ítélet napjáig, amikor a győzve győző a megváltottak fehér ruhájába öltöztet és szól: Jöjjetek, Isten áldottai, örököljétek az én Atyám országát. És az ítélő Isten királyi trónusa körül felragyog a szivárvány (Jel 4,3). A Szentháromság Isten mosolyának győztes szivárványa. Ámen.

Eduard Thurneysen

A kicsi nyáj

Alapige: Lukács 12,32

Bibliaolvasás: Efézus 2,17-22

Advent! Mit jelent ez tulajdonképpen? Az advent azt jelenti, hogy olyan Urunk és üdvözítőnk van, aki visszatér! Krisztus visszajön. De akkor nem fog szegényes jászolban szalmayosolyán feküdni. Akkor nem fog megelégedni néhány pásztorral és a három napkeleti bölccsel, akik imádták őt. Akkor az egész Föld az ő jászolbölcsője lesz. Akkor az emberiség összes nemzedékei megismerik és befogadják őt. Akkor majd hatalommal és dicsőséggel érkezik, és vele jönnek szent angyalai is mind. Akkor szemmel látható módon tör be a világba Istennek az emberek iránti jótetszése, melyről már a karácsonyi történet is beszél, s amelyről most alapigénk is szól: "tetszett a ti Atyátoknak, hogy néktek adja az országot". Akkor, amikor a mi Urunk visszatér, nem lesz több helye a bűnnek, a betegségnek és a halálnak, mert akkor Isten ítélete megszünteti mindazt, ami elválaszt bennünket tőle és az ő országától.

Ez minden dolgok vége, és mi szembemegyünk ezzel a véggel. Mi azonban a magunk számára mindent másképpen képzelünk el. Hadd világítsam ezt meg egy kis példázattal. Egyik barátom gyermekkori emlékeiből mesélt: "akkor - mondotta barátom -, akkor, amikor én még kisgyerek voltam, olyan kedélyes volt ez a világ, hogy mi mint gyermekek márványgolyókkal játszadozhattunk az utcai csorgónál." Ma persze élénk feltűnést keltenének a forgalmas átkelő csomópontoknál márványgolyókkal játszadózó gyermekek! De sajnos ha egy kis golyócska a gyermek kezéből kicsúszik, az utcai vízhálózat lefolyóaknájába gurul és ott elsüllyed. De vajon a mi Földünket nem hasonlíthatjuk egy olyan golyóhoz, mely a csillagok milliárdjai között a világűrben forog? Hova? Merre? Néha az a súlyos félelem nehezedik ránk, hogy a Föld is kicsúszhat Urának kezéből, és a pusztulás sötét aknájában a megsemmisülés felé gurul. És mi vele együtt! Mi mindnyájan egyszer a nagy világkatasztrófa fekete üregébe zuhanunk, mely fenyegetve földünk fölött függ. De hadd kérdezzem meg: csakugyan ez lenne a vég?

Erre a kérdésre így válaszol az Úr: Nem! "Ne félj, te kicsiny nyáj, mert tetszett a ti mennyei Atyátnak, hogy néktek adja az országot!" Ez a vég! Ma telve van a légkör sötét jövődölésekkel, miszerint egy sötét akna felé, a halál aknája felé gurulunk-gurulunk mindnyájan, együttesen és egyenként, miként az az üvegolyó, mellyel a gyermekek az utcán játszadoznak. De e sötét jövődölésekkel szemben Jézus a "mennyei Atyáról" beszél, és őt a "ti mennyei Atyátnak" nevezi. Tehát Isten nem egy sötét sorsistenség, aki egyszer hirtelen elvágja életünk fonálát és akkor minden-minden a halál, a megsemmisülés szakadékába fog zuhanni. De hadd halljuk meg: Krisztus, az örök Isten hozzánk való, kicsiny embergyermekéi iránti jótetszéséről beszél. Jézus arról beszél, hogy ez az örök Isten készenlétben tartja számunkra országát és megsemmisíti a halált! Ezt szabad és ezt kell szemünk előtt tartanunk, de nemcsak most advent első vasárnapján, hanem földgolyónk minden fordulatánál, vagyis minden új napon, mely számunkra ajándékoztatik. E szegény, sötét Földnek van jövődölje! Ez a jövődölje közeleg a Föld felé, és nem a megsemmisülés. Az a jövődölje, melyet mi emberek a magunk számára kigondolunk, mindig nagyon sötét dolog. De Isten jövődölje, az a jövődölje, mely Istentől érkezik, fényes és világos. Mert Isten jövődölje az a jótetszés, melyből országát ajándékozta nekünk. Ennél másabb jövődölje számunkra nem létezik.

És most gondoljuk meg azt is, hogy kicsoda az, aki mondja ezt nekünk. Jézus mondja ezt nekünk. Tehát nem valami jövődölmondo próféta, nem valami világnézeti filozófus és nem valami életmagyarázó által kigondolt jövődöl az, amiről most szó van. Jézus mondja ezt nekünk, és amit mond, az a világ teljes ismeretéből teszi. Nemhiába száll alá e világ legmélyebb örvényébe és aknájába. És amit mond, azt a mennyei Atya bűn és halál fölötti hatalmának teljes ismeretében mondja. A továbbiak során aztán figyeljünk arra is, hogy miként mondja ezt számunkra. Jézus úgy beszél hozzánk, mint az ő nyájához. Tehát Jézus azért közeledik hozzánk, hogy úgy hívjon minket, mint a pásztor, aki elszéledt nyáját azért gyűjti össze, hogy azt az "igaz úton" vezérelje, amint a 23. zsoltár is mondja. Igazak a Jézus útjai, melyeken vezérel, de nem azért, mintha azok könnyű utak lennének. Isten útjai néha meredeken a mélybe vezetnek, és mégis igaz utak, mert célba vezetnek. De mi a cél? A cél: Isten országa és dicsősége. De egyetlen pillanatra se feledjük el: Isten nem csak a minden földi sürgés-forgás fölött magasán és nyugodalmasan trónoló uralkodó, aki a csillagok milliárdjai fölött trónol. Isten valóban ilyen, és ilyen is marad, de ez a magas és dicsőséges Úr alászállott, megjelent közöttünk, és Krisztusban jelen van minden élethelyzetben, minden órában, jelen van minden sötét szakadékban, e föld minden sötét sarkában, jelen van mint páratlan segítő és szabadító. Isten mindig is ilyen volt. De most feltárja önmagát, és kijelenti magát nekünk: "Én az Úr vagyok, a te Istened." Én vagyok "Immánuel", az az Isten, aki egészen és a legvégsőig veletek vagytok! Az élet minden gyarlósága közepette megnyugodhatunk és meggyógyulhatunk ebben az egy igében: "a te Istened". Ez az adventi örömdözenet.

Bizonyára vannak megnyílt szemű emberek, bizonyára vannak adventi emberek, akik engedik megragadtatni és engedik vezettetni magukat Istennek e földön való új jelenléte által. Bár az adventi emberek is ugyanazon megrázkodtatások és ítéletek közepette élnek, mint amelyek kortársaik feje fölött átvonulnak, de komolyan tudják: Isten munkálkodik mindenkben; s ezek az ítéletek, vagyis mind az egyesek életében, mind a világ népei életében lévő ítéletek, Isten ítéletei. Isten meg akarja rázkódtatni mindazt, ami fundamentom nélküli, ki akarja tépni mindazt, ami visszás, el akarja takarítani mindazt, ami hiábavalóság, hogy így és ezáltal készítsen helyet a nagy Érkezőnek, akit e világba hoz, és akire építeni akar e földön.

Ezek az adventi emberek azonosak azzal a "kicsiny nyájjal", melyet Krisztus gyűjt ezen a földön. Bizony igaz, hogy Isten mindig a miénkhez hasonló komoly és viharos időkben gyűjti nyáját. De ezek a viharos idők mégis tavaszi idők, mert valami új van születőben. Tavaszi viharok ezek, melyek e világ hosszú telének végét készítik elő. És ezért reménykedhetik

ez a kicsiny nyáj Istenben, az a kicsiny nyáj, amelynek szeme felnyílt, és amelynek szabad elébemennie Isten érkező országának, kiáltván: "Ne félj, te kicsiny nyáj." Krisztus, aki ezekkel a szavakkal hív magához, aki így gyűjt össze bennünket, az az alapkö és szegeletkő, akit maga Isten helyezett a világtörténelem sötét áradatába. Az adventi embereknek mint köveknek szabad felépíttetniök erre a szegeletkőre, mert Isten így akarja beiktatni őket országába épületébe. Ezek az adventi emberek különösen ragyog a mennyei Atya jótetszése. Számon tartja őket az Atya. Megáldja őket, és ők, miközben meghajolnak Isten ítéletei alatt, engedik betölteni magukat az Atya érkező országa ígéreteivel. Ezek az adventi emberek életük minden szegénysége és szorongatása közepette boldog emberek. Ezek az adventi emberek, akárcsak a többi emberek, a világ félelmei közepette élnek, de meg vannak vigasztalva, mert biztos ismeretük van arról, aki a világot legyőzte, aki a világot már most, már ma legyőzte. Ezek az adventi emberek képezik Isten előhadát, ezek azok az emberek, akiknek a többi embereket meg szabad és meg kell előzniök. Istennek ezekre az adventi emberekre vetőmagként van szüksége. Istennek a földbe vetett vetőmagként van szüksége rájuk, hogy ott mintegy elpusztulva, általuk gyümölcsöt hozzon létre azon új jövendő számára, melyet maga Isten készít. Ez az Atyának akarata akkor, így értelmezhetjük az Úr Jézus alapigékben mondott szavait, amikor az óvéinek adja az országot.

A továbbiak során most az a kérdés magaslik fel előttünk, hogy kicsoda tartozik ehhez a kicsiny nyájhoz. Mindenkihez szólja az Úr ezeket a szavakat? Pontosan azt kell most meghallanunk, hogy az Úr egészen mindenki érdekében, de nem mindenki számára mondja ezeket a szavakat. Az Úr azoknak mondja e szavakat, akik hallják őt, akik e hallás nyomán elhívatnak, kihívatnak a többi emberek sokasága közül és behívatnak az ő érkező országába. Csodálkozunk azon, hogy mindig kevesen vannak adventi emberek, csodálkozunk azon, hogy a Jézus nyája kicsiny nyáj? Igen, ez csodálatba ejt bennünket. Mi azt gondoljuk, hogy Istennek a Jézus Krisztusban úgy kell szólógnatnia, hogy soknak, nagyon soknak, hogy mindenkinek felnyílják a szeme, úgy kell szólógnatnia, hogy Isten és az ő országa ismerete nagy-nagy tündöklésként áradjon végig az egész földön. De ez a szólógnatás egészen másképpen történik. Hadd kérdezzük: nincs nekünk igazunk akkor, amikor azt várjuk, hogy az evangélium az összes népek fölött nagy tündöklésben felragyogjon? Ó, igen, igazunk van, de ez a nagy feltündöklés, Isten kegyelmének a legeldugottabb sarkokig, a legmélyebb szakadékokig való kiáradása és országának az egész világ fölé való kiteljesülése Isten művének titokzatos vége. De az út eddig egészen másként vezet, mint ahogy mi azt elgondoljuk. Ez az út a kicsiny nyáj útja. De miért nem a sokaság, a többség vagy éppenséggel az összesség az, aki a jó Pásztor szavát hallja? Miért csak a ferde szemmel nézett kevesek, miért csak a kikacagott kevesek képezik Isten előhadát?

A nagy tömegek egészen más hangokra figyelnek. Jézus ezt így értelmezi: "Ne félj, te kicsiny nyáj." A tömegek félnek, de fél az egyes ember is. Valamennyien félünk a sorstól, amely reánk zúdulhat, félünk azoktól az érthetetlen és megoldhatatlan dolgoktól, amelyek körülvesznek bennünket. Félünk az atombombától, és félünk a ráktól. Félünk tanácstalanul magunkra maradni. És ezért nagy nyájja csoportosulunk össze. A misszionáriusok azt beszélnek el, hogy az életfélelem és a halálfélelem az összes pogány vallások gyökere. A varázslásoktól kezdve egészen az emberáldozatig minden a félelemből következik.

"Ne félj, te kicsiny nyáj" - mondja az Úr. Nem ott van az a hely, ahol minden félelemtől megszabadulhatunk, ahová a sokaság szalad össze, hanem nála, aki a keveseket, a kicsinyeket, a megaláztatottakat gyűjti maga köré, nála van az a hely, ahol minden félelemtől megszabadulhatunk, mert nála és benne valóban elrejtettek vagyunk. De hadd kérdezzünk tovább: nem kell a kicsiny nyájnak komolyan félnie azért, amiért olyan kicsi? Nem, mert a nyáj nem abból él, hogy nagy, hanem abból, egyedül abból, hogy az az Egy, aki egyedül nagy, akié minden hatalom mennyen és földön, lehajol hozzánk és mint a jó Pásztor minket befogad. Jaj! ha a kicsiny nyáj elkezd

nagyzolni! Mind az egyes lelkeknek, mind az egyháznak egyedül Ura segedel-
mére kell bíznia magát, és nem válhat csalóka önbizonyosságban tetszelgő
hatalmassága. Mind az egyes keresztyéneknek, mind a gyülekezeteknek igen
veszélyes kísértése az önerejű nagyság óhajtsága:

De nem kevésbé veszélyes az a másik kísértés sem, vagyis az a kísértés,
amikor néhány kegyes ember azt állítja önmagáról: mi vagyunk ez a kicsiny
nyáj; az üdvösség a mi kezünkben van, bár elveszhet ez a világ, de mi
megszabadítottunk. Álljunk csak meg! Jézus ezt nem így gondolja. Amikor
Jézus a kicsiny nyájnak az országot ígéri, akkor az egész mindenséget
átfogó országot, Istennek az összes népekre kiterjedő királyságát érti
rajta. Éppen ezt a világot, ezt a külső sötét és gonosz világot, amelytől
a kegyesek annyira kívánnak visszahúzódni, éppen ezt a világot szereti
Isten. Isten nem dobja prédául ezt a világot. És azért, csak azért gyűjti
a kicsiny nyáját, hogy ezt a reménységet a sokak, a többség számára, a
mindenség számára fenntartsa, képviselje és az elvesző világban messzire
kiterjessze. Nemhiába gondolunk ezen az első adventi vasárnapon a
misszióra. Néhány misszionárius Ázsia és Afrika milliós tömegei között
valóban kicsiny nyáj, és kicsiny nyáj a körjük sereglő gyülekezet is,
de az Uruk országáról szóló örömmüzenetet olyan lobogóként emelik magasba,
mely üdvösséget és győzelmet ígér mindeneknek, igen, mindeneknek, akik
ma még sötétségben és a halál árnyékában élnek. Olyan erős és reményteljes
emberekre van szüksége a világnak, akik Isten előhadaként tanúbizonyságot
tesznek arról, hogy e világnak nem szükségképpen a sötétségbe rohannia.
Mert a világnak van szabadítója, olyan szabadítója és ajándékozója, aki
egyszer minden sötétségnek véget fog vetni.

Ezért fontos, ezért jelentős ezeknek az adventi embereknek kicsiny
nyája, akiknek nem kell többé megijedniök az összes földrészekben lévő
sötét istentelenség miatt! Egy gyülekezetben, egy városban, az egész nép
között talán csak egy maroknyi ember az, aki a zászlót magasra tartja,
aki minden vihar közepette, korunk minden bonyodalma közepette magasra
tartja az Úr keresztségének zászlaját, a húsvét zászlaját. Itt egy, ott
egy, itt egy fiatal vagy öreg, amott egy férfiú vagy egy nő, akik azon
sokaság helyett állnak helyt, akik még nem vették észre, hogy milyen óra
ütött, akik még nem vették észre, hogy Jézus Krisztusban és evangéliumában
a segítség és az üdvösség új napja ragyogott fel. Az a ház, az a család,
az a kis kör, mely megnyílt az érkező Isten-országról szóló evangélium
előtt, olyan, mint a sötétségben ragyogó szövetnek, mely a sötétséget
megvilágítja és megtölti azzal a világossággal, mely karácsony óta minden
népek számára felragyogott. Igen, ezek magányos órhelyen állnak azok
között, akik a reménytelenség karjai között még alszanak. De vajon miért
nem lehet ezeket a kívülállókat, ezt a kívülálló sokaságot egyszer végre
felébreszteni? Isten őket sem felejtette el, Isten őket sem hagyja
elveszni. De ez a sokaság nem tud felébredni, ha nincs jelen közte az
a kicsiny nyáj, amely ma már nem alhatik többé, mert az Úr őt
felébresztette. Talán nagyon rejtett, talán nagyon parányi dolog az, amit
e kicsiny nyáj tagjai cselekednek. Például: kitartanak nehéz házasságban,
kitartanak munkahelyükön, sokszor szinte elviselhetetlen nyomás alatt
is. Ehhez a kicsiny nyájhoz azok tartoznak, akik hisznek ott, ahol
emberileg semmit sem lehet már hinni, s reménykednek ott, ahol a sokaság
már minden reményt feladott.

Kicsiny nyáj! tiéd a jövőendő, mert te jobban megérted az időket, mint
azok a tízszerte okosabbak és eszesebbek, akik csak halált és pusztulást
jövendőlnék. Tiéd a jövőendő még akkor is, ha vér és könny pataként árad
végig a földön, mert közted lakozik az, aki magát a poklot is lecsendesíti,
aki a bűnt a keresztfán legyőzte, aki a halál hatalmát és minden hatalmat
legyőzött. Te a világtörténelem szemlélői közepette szabad lehets bármely
ránk neheződő szomorúságban minden félelemtől. Szabadon, erősen és
megvigasztaltatva élhetsz, mert ő, a te Urad mondja most néked: "Ne félj,
te kicsiny nyáj, mert tetszett a ti mennyei Atyátoknak, hogy nektek adja
az országot." Ámen.

Fordította: Nagy László

A Szabadító adventje

Alapige: Lukács 15, 1.2.11-32
Bibliaalvasás: Róma 5,1-6

Advent van! És ez az advent azt jelenti: Krisztus visszajön. Krisztus eljött, és újra vissza fog térni; végérvényesen, az ő dicsőségében és vele együtt szent angyalai is mind de mind. Ennek örvendezünk most adventben, mint azok a gyermekek, akik zálogot kaptak és tudják, hogy a zálogot vissza fogják váltani.

Igen Krisztus jön! És akkor... akkor nem menetelnek többé hadseregek. Akkor nem halmoznak fel többé fegyvereket, és nem pusztulnak többé emberek a csatamezőkön. Akkor béke lesz. Ha Krisztus visszajön, békét ad! Akkor az összes népek mind de mind elébe gyülekeznek. Akkor nem lesz többé éhség, sem testi éhség hisz mindnyájan nagyon jól tudjuk, hogy milyen rémítően éheznek ezen a világon, sem lelki éhség, tehát semmi búskomorság, semmi elbizakodottság többé, mert mind e kettő tulajdonképpen lelki éhség. Krisztus akkor mindnyájunkat az öröm asztalához hív, ahhoz az étkezéshez, melyről példázatunk is beszél, mert ez a példázat azt a példa nélküli ünnepet ábrázolja, melyet az Atya az elveszett tékozló fiú számára készített. Így egész jelen életünknek az az egyetlen értelme, hogy erre az ünnepre készülünk, hogy mindig készen álljunk, ha Krisztus szólítani fog téged és engem: jöjj, menj be a te Uradnak örömébe. De addig útközben vagyunk.

De eközben egy másik dolgot is jó tudnunk, éspedig azt, hogy az emberek többsége egész más módon és egész más cél felé van útközben. Halljátok csak! A svájci költő, Dürrenmatt, így látta egy álomképben az emberiség útját: Az álmodó egy végtelen lépcsőn áll. És erről a lépcsőről hallatlan számban hengerednek alá az emberek. Az álmodót is magukkal ragadják. És ekkor a távolban valami fényt vesz észre, mely az aláhengeredőket egyre kirívóbban világítja meg. Alant a mélyben egyre nyilvánvalóbban egy tűztó tűnik elő. Kiabálás és fohászzkodás tör föl. Az álmodó ekkor megkísérli a menekülést a mélység örvénye elől; a magasba száll, mind magasabba és magasabba. Íme, az álmodó egy világjavító idealista. Az ürbe emelkedik mindaddig, amíg egyszer csak nem bírja tovább. S ekkor magától megnyílik számára a mélység. Mind a két kezével eltakarja szemét, és a mélységbe zuhan. S amint már-már elmerül, felhangzik kiáltása: "Kegyelem, hol van a kegyelem!" Így látja a költő az emberiség útját, a kegyelem nélküli utat! És ez bizonyára így lenne igaz, ha nem lett volna advent!

De Jézus Krisztus a mennyekből erre a földre jött, és velünk, emberekkel együtt megjárta a mélységnek ezt az útját. És megtalálta a mélységből kivezető utat! Így írja le Hitvallásunk ezt az utat: "szenvede Poncius Pilátus alatt, megfeszítettett, meghala, eltemették, szálla alá poklokra, harmadnapon halottaiból feltámadta". Ez az a kegyelem, mely után az alázatlanó álmodó kiált, ez a kegyelem ajándékoztatik számunkra, mert a Krisztus útja itt van, a haza vezető út, az az út, mely nem az ürbe, hanem a mennyekbe vezet. Most nem szükségképpen elmerülünk a tűztóba, most szabad a magasba emelkednünk, magasba az angyalokhoz, a szentélyig, ahol a szférák zengenek, ahol az élő Isten trónol népe dicsőítő éneke közepette. Ezért lett advent. Ezért fog Krisztus visszatérni, és a kegyelemnek ezen az útván fog bennünket magával vinni.

Krisztus megfeszítettett és feltámadott! Minden attól függ, hogy hiszünk-e ezt, vagy sem? De mit jelentett hinni? Ez nem annak egyszerű elhi-

vést jelent, hogy az ember Jézus, aki halott volt, újból élővé vált. Hanem ez annak elhívését jelenti, hogy ő mint a világ Ura, mint az emberiség megváltója feltámadt a halálból. Jézus Krisztus nem önmagáért támadt fel, hanem mint olyan támadt fel, aki az egész emberiség bűnét és ítéletét magára vette. Ha ő nem mint az érettünk halálba vettetett támadt fel, akkor mit használ számunkra az, hogy ő él? De az evangélium nemcsak azt mondja: íme Jézus, aki figyelemreméltó módon nem maradt a halálban, hanem az evangélium ennél sokkal többet mond: íme Jézus mint az Isten Fia, csodálatos módon született szűz Máriától, érettünk a halálba ment, és számunkra támadt fel, hogy minden bűnt és halált elvegyen rólunk a mennyei Atya kegyelme szerint. Ez nem valami úgynevezett "pozitív" hit, valami úgynevezett "szabadelvíz" hittel szemben, hanem ez a hit az egyetlen, a teljes hit, melyet nem hagyhatunk el.

Ha ez igaz, márpedig igaz, akkor az a történet is igaz, melyet egykor az Úr az írástudóknak és a farizeusoknak a vámszedők és bűnösök füle hallatára a tékozló fiúról elbeszített. De az is igaz, hogy az elveszett fiúról szóló történet a mi saját élettörténetünk, minden ember élettörténete, az egész emberiség élettörténete. Ezért a költő félelmetes álma valóban csak álom, rossz álom, mely gyorsan tovatűnik. És az az igazság, hogy az örökkévaló, dicsőséges Isten, aki kezében tartja mind mind a csillagokat, aki a világmindenséget tenyerén hordozza és jelenlétével mindent áthat, ez az Isten ez a figyelemreméltó és érthetetlen Atya, aki nagy-nagy szabadságában mindent megad gyermekének, midőn az kéri őt: Add ki a részemet a vagyomból! "És az Atya odaadja neki. Isten ez a figyelemreméltó és érthetetlen Atya, aki egész idő alatt csak vár, mindaddig vár, amíg a fiú hazatér. És akkor karjaiba zárja, ünnepi lakomát ül, mint-ha semmi de semmi sem történt volna, sőt mintha a mindenét eltékozló fiúnak ezzel a visszatéréssel a legdicsőségesebb dolog történt volna.

Ez az Atya a Jézus Krisztus Atyja, és általa a mi atyánk, a mi Istenünk, akiben hiszünk. És most az Úr ezt mondja nekünk ezzel a történettel: ti emberek az Atya ajándékaiból éltek. És a ti egész kultúrátok, technikátok, tudományotok minden eredménye az, hogy ti az Atyának ezekkel a javaival idegenbe mentek, messze-messze távolodtok az Atyától. Az Atyának minden javait megkaptátok, végtelenül gazdag ajándékait. A világmindenség felé törhettek ma előre, mert az atomerő a kezetekben van. De mindaz, amit ezzel csináltok, nem fenyeget-e azzal a veszéllyel, hogy úgy és ott fog végződni, ahogy és ahol a tékozló fiú végezte? Hogy a disznók ételét kívánta, mielőtt teljesen éhen nem halt volna? "És senki sem adott neki."

Engedjük, hogy ez érvényesüljön? Hagyjuk azt érvényesülni, amit Jézus mond: ilyenek vagytok ti, emberek! Ez a ti életetek. Mert ma azért vagyunk újra oly közel a szakadékhoz, mert elvettük az Atya kezéből ajándékait, javait és messze-messze távoztunk tőle. De ha mi ezt nem engedjük érvényre jutni, akkor a történet sem folytatódhat tovább. Akkor Dürrenmatt rémítő álma mégis igaz lesz. Akkor mégis az ezer Napnál fényesebben lángoló tűztorony lesz a vég. Mert ha a tékozló fiú nem száll magába, akkor a történetben nem áll be a fordulat. De miként szállhat magába, ha nem világosodik meg előtte: igen, eltávoztam az atyától! Elfelejtettem és elveszítettem őt! És most magam vagyok elveszve, elveszve! Nem! mondja most számunkra a példázat -, nem! ti nem vagytok elveszve! Nem, mert a példázat közepén ez a csodálatos, nagy és mégis egyszerű üzenet olvasható: "Mikor aztán magába szállt, monda: Az én atyámnak mily sok bérese bővölködik kenyérben, én pedig éhen halok meg! Fölkelvén elmegyek az én atyámhoz."

De ne engedjük magunkat arra az útra csábítani, hogy ezekre a szavakra a megértés lélektanát építsük fel! A megtérés nem érthető önmagából, és az emberi létből sem vezethető le. Nem, mert mindaz, ami alapigénkenkben írva áll előttünk: csoda. Mert valóban nem magától értetődő dolog, hogy valaki, aki olyan mélyre süllyedt, mint a tékozló fiú, csatázni kezd önmagával. A mélyre süllyedt ember sokkal inkább maga körül csatázik, mások ellen dül-fül, esetleg dolyfösen és kétségei közepette, néha önmaga ellen fordul. De amiről itt szó van. "magába szálla", ez a megtérés: a visszatérés cso-

dája. Jézus ezt a csodát egyetlen mondattal írja le: "ez az én fiam elveszett és megtaláltatott". Megtaláltatott. A tékozló fiú a megtalált gyermek. Ez a megtalálás nem az ő teljesítménye, nem az ő érdeme, mint amilyen kevés az elveszett juh érdeme abban, hogy megtaláltatott. Ez a megtalálás az Isten érdeme, a Jézus Krisztus érdeme, és érettünk kiontatott vérének érdeme. Azért, egyedül azért nem vagyunk elveszve, mert advent lett és karácsony, nagypéntek és húsvét, azért, egyedül azért nem vagyunk elveszve, mert Jézus a győztes, aki azért jön vissza, hogy mindent újjá tegyen. "Kegyelem! Hol van a kegyelem?" kiált a mélybe alámerülő álmodó. Íme, itt van, íme, a kegyelem itt van! A felülről alászálló kegyelem, az advent kegyelme!

A hazatérő fiú semmi mást nem akar az Atyjától, mint azt, hogy őt béresévé fogadja. Már az is nagy atyai jótétemény lenne, ha béresének felfogadná. De Jézus ennél többet mond, végtelenül sokkal többet. Jézus így szól: jöjjetek, jöjjetek mindnyájan, ti elveszettek, jöjjetek úgy, amint vagytok! És akkor valami érthetetlen dolog történik, a csodák csodája történik. Akkor majd azt tapasztaljátok, hogy mindazon idő alatt, amíg távol voltatok, az Atya állandóan rátok gondolt, állandóan utánatok tekintett. És karjába akar zárni benneteket, miközben a szemrehányás egyetlen szavát sem hallatja. Megfigyeltétek: amikor a tékozló fiú hazatér a példázatban, a panasznak egyetlen szava sem hangzik! Milyen más hangnemben beszélünk mi egyházunkban és egyes összejöveteleinken az elveszettekkel! Nektek csak egyetlen szót szabad mondanotok: nem vagyok méltó, hogy elfogadj engem. És az Atya így fog szólni: készítsétek az asztalt! Adjatok új ruhát rá. Gyűrűt az újjára, s aztán hadd legyünk vidámak. Ez, ez a kegyelem! Meg fogjátok tapasztalni, hogy az Atya a vacsorát teljes örömmel készíti, és hogy ő maga kimondhatatlanul boldog. Isten öröme feltör és túlrad mindenben.

Igaz ez? Lehetséges ez? Ezek a kérdések merülnek fel bennünk, mert mi, mai emberek sokkal több bosszantó dolgot cselekszünk, mint a tékozló fiú a példázatban. Mi a tékozló fiú ledérsége ahhoz a borzalmas romboláshoz és gyilkoláshoz képest, amit mi hoztunk e földre, és megint arra készülünk, hogy azt újra a földre árásszuk. Mi ez, ha nem a tékozló fiún való túltevés? És ezért kell ma azt kérdeznünk: valóban igaz, hogy az atya minket is befogad?

Igen, ez a valóság, még akkor is, ha a fiú még több borzalmas dolgot cselekszik. És ez azért valóság, mert Jézus az, aki ezt a történetet elbeszéli, mert Jézus az, aki a befogadás érvényre jutásáért ott függ a Golgotán. Mert őreá nehezedik azon a napon a legkomolyabban mondaz, amit mi emberek istentelenségünkben képesek vagyunk elkövetni. Benne látszik meg, hogy Isten maga szenved érettünk. Az Isten-Fiúban Isten maga szenved érettünk, mert szeret minket. Tehát Jézusban világlik ki, hogy Isten Atya és az is marad mindörökre, és hogy mi azért, csak azért vagyunk olyan rettentések, mert eltávolodtunk az Atyától és ennek ellenére mégiscsak hozzá tartozunk.

De kérdezzük csak: mi szükséges ahhoz, hogy ez a fordulat, az Atyához való visszafordulás megtörténhessék? Milyen megerőltető feladatokat kell ezért végrehajtanunk? Ó, ha végül mégiscsak belátnánk, hogy semmi megerőltetés nem szükséges. De legyen szabad azt mondanom, hogy végtelen erőfeszítésre van szükségünk, ha mi életünket Isten nélkül akarjuk élni. Hallatlanul megerőltető a problémáinkkal való viaskodás kegyelem nélkül. Egy kegyelem nélküli élethez szükséges az a rémítő és értelmetlen erőfeszítés, melyről a költő Dürrenmatt beszél, amikor azt az embert ábrázolja, aki a maga erejéből akarja megváltani magát a mélység örvényétől és mégis a mélységbe zuhan. De a tékozló fiúnak semmi egyebet sem kell tennie, mint egyszerűen ezt mondania: "Atyám!" Nem szabad és nem kell ezt mondania: mindenható gondviselés vagy sors, hanem csak ezt: "Atyám." És akkor már hosszú és megerőltető imádságokra nincs szükség többé, de szükség van erre a hitvallásra: "vétkeztem"! És mit kell még cselekednie? Engednie kell, hogy az Atya karjaiba zárja. És az asztalhoz kell ülni, melyet az Atya terített számára. Akkor minden újjá lesz. "Kezdenék azért vigadni."

Mindnyájan hivatalosak vagyunk. De jövünk? Hát lehetséges, hogy egyszer minden megújul, benned és bennem s a világ népeinek életében? Európában, Ázsiában és Afrikában? Jézus e példázatban egy olyan személyről is beszél, aki nem jött be. Ez a nagyobbik testvér, a jogalkotó. Aki megütözik az Atya jóságán, aki megbotránkozik az elveszetre kiáradó kegyelem miatt. Mi mindnyájan az előtt a legnagyobb veszély előtt állunk, hogy a nagyobbik testvérré válunk. Állandóan arra gondolunk, hogy mi mégsem váltunk olyanná, mint ez a parázna fiú.

Csak a mi igazságosságunk halála által jut érvényre Isten országának igazságossága. Krisztus az a szabadító, aki elveszettek után jött. Az advent ennek a szabadítónak az adventje. Ha szabadítóra van szükségünk, akkor elveszetteként kell megismernünk önmagunkat. Ha nem tesszük ezt, akkor nincs is szabadítónk. Van az elveszett számára szabadítás: ez az örömmüzenet. Ennek az örömmüzenetnek kell végigáradnia a világon. Ezért gyülekezetünk most összegyűlt a templomba. Azért vagyunk gyülekezet, hogy ez az örömmüzenet hallhatóvá váljék. Kérjük csak Istent, hogy olyan prédikátorokat ajándékozzon nekünk, hisz olyan kevés van belőlük, akik a kegyelmet hirdetik, akik a bűnösöknek szóló kegyelmet prédikálják. Isten ifjú embereket ébreszthet fel, akik a kegyelem prédikátorai lesznek. Oly kevés lelképásztorunk van. És arra gondolunk, hogy ennek az örömmüzenetnek fel kell ragyognia e világ legvégső határáig. Hogyan lehet segíteni e világon, hogyan lehet segíteni rajtunk, ha ez az örömmüzenet nem ragyog fel? Ezért van szükségünk misszióra! Nem véletlen dolog, hogy advent idején különösképpen a misszióra gondolunk. Aki az elveszett fiúról szóló példázatot igazán meghallotta, annak felindul a szíve a misszióért, felindul a szíve, s megnylik a pénztárca a kezében. Hadd hozzunk adventben áldozatot a misszióért, adakozzunk gazdagon, hogy ezzel is segítsük a bizonyágtétel kiáradását: "mert az én fiam elveszett, de megtaláltatott". Ámen.

Fordította: Nagy László

Tőkés István

Adventi várakozás

Alapige: Zsoltárok 33., 20-22

Bibliaolvasás: Máté 3, 1-12

Valamennyien tapasztaltuk, hogy életünkben milyen nagy jelentőségű a várakozás. Gondoljunk az áldott állapotban lévő édesanyára, aki szíve alatt hordozza magzatát és várja, hogy életet adjon neki. Gondoljunk a lázban vergődő betegre, akit elkerül az álom, és aki várja, hogy észrevehesse az első hajnalsugarat vagy még inkább a gyógyulás első jeleit. Gondoljunk az éhezőre, aki kenyerét, a fogolyra, aki szabadulását várja. Ezek azonban csak kiragadott példák, amelyek erőtellenül utalnak a várakozásnak arra a sokféleségére, amellyel tele vannak a lelkek. Mindenki azt várja, amire legnagyobb szüksége van. És ezek a váradalmak sokszor örökre kielégítetlenül maradnak. Sokan panaszoznak nap nap után, hogy várakozásuk hiábavalónak bizonyult.

A váradalmak beláthatatlan sokasága között van egy olyan várakozás, mely páratlanul áll minden egyéb között és fölött. Van egy várakozás, amelyről csak Krisztus követői tudnak. Ez az, amit az Ige így fejez ki: "Lelkünk várja az Urat." Nemcsak itt és most, az adventi gyülekezetben várjuk az Urat, amikor a karácsonyi bölcsőre nézünk, hanem életünknek minden egyes napján. Várjuk az Urat, a mi Urunk Jézus Krisztust; hogy jöjjön el szívünkbe és szüntesse meg egyedüllétünket, gyógyítsa meg betegségünket, oszlassa el kételyeinket és ajándékozzon meg jelenlétének áldott örömeivel. Várjuk az Urat, hogy lakozást vegyen szívünkben és állandóan velünk maradjon.

De várjuk az Urat úgy is, mint aki "eljövendő ítélni eleveneket és holtakat". Ő az, aki eljön az ég felhői között, mindeneket újjáteremt, és minket az általa szerzett dicsőség birtokába helyez. Az emberi váradalmak megcsalhatnak, beteljesületlenül maradhatnak, de aki az Urat várja: sohasem csalatkozik. Az Úr nem feledkezik el az őt váró népről. Valóban úgy van, amint a költő Ady Endre mondja: "Mikor elhagytak, mikor a lelkem roskadozva vittem, csöndesen és váratlanul átölelt az Isten. Nem jött harsonnával, de jött néma, igaz öleléssel; nem jött tüzes nappal, de jött háborús éjjel. És megvakultak hiú szemeim, meghalt ifjúságom, de őt, a fényest, a nagyszerűt, mindörökre látom." Íme, a beteljesült várankozás; íme, a várt Úrral való találkozás öröme! Boldog, aki várja az Urat és találkozik vele.

Kérdezzük önmagunktól: várjuk-e, és hogyan várjuk az Urat? Benne látjuk-e életünk igazi útját, sok-sok nyomorúságunk megszűntetőjét? A mai adventnek ebben van a hozzánk intézett kérdése.

A várankozáshoz hozzátartozik a készülődés. Ez is nagyon ismeretes mindannyiunk előtt. Egy-egy nevezetes évforduló alkalmával díszbe öltözik a város, egy-egy vendég érkezésekor kimegyünk az állomásra, vagy másképp készülünk fogadására. Ha pedig gyermek várja édesanyját, édesapját, vagy szülő várja gyermekét, akkor szívének minden gondolatával azon csüng, hogy felkészüljön a jövetelre. Az adventi várankozásban nem évfordulókra készülünk, sem kedves vendégek, szülők, gyermekek fogadására, hanem valamennyiünknek édes Megváltóját, a mi Urunkat és királyunkat, a mi Atyánkat várjuk, aki útban van felénk. Ő nem kíván ünnepi ruhát, nem kér külön szobát, nem akar ünnepi ebédet, hanem csak azt az egyet, hogy kitárjuk lelkünk ajtaját s engedjük, hogy belépjen, mint a mi Urunk, akinek engedelmeskedünk. Ő nem ajándékainkra számít, hanem nekünk hoz ajándékot.

A felolvasott Ige két ajándékról emlékezik meg, amikor azt mondja, hogy "segítségünk és paizsunk" az Úr.

Ahhoz, hogy "segítségét" megtapasztaljuk, először éreznünk kell segítség nélküliségünket. Aki elbizakodik és úgy véli, hogy nagyon erős, nagyon hatalmas és nincs rászorulva senkire, sohasem ismerheti meg a közelgő Úr Jézus Krisztus segítségét. Aki viszont látja, hogy miképpen vergődik és "nyög az egész teremtett világ", és benne az ember, s az emberek között épp ő maga személyesen, egyéni és közösségi próbáltatásaiban, az ilyen lélek biztosan megtapasztalja az Úr segítségét. Akit Krisztus segít meg, az sohasem marad támasz nélkül. Az ilyen nem mondhatja, hogy "nincs segítség". Krisztus életben és halálban, mélységben és magasságban, szenvedésben és betegségben ott van mellette, igen: mindenkor és mindenhol. A hívők élete azért csodálatos, mert az Úr segítségének erejével járnak.

Az Úr nemcsak segítségünk, hanem paizsunk is nekünk. Nem úgy van, hogy megsegít, s azután magunkra hagy, hogy mi magunk álljunk meg saját lábunkon. Nem, hanem ő állandó paizsként velünk marad. Segedelmének vétele után is érezni fogjuk a bűnök ostromát, és ezer meg ezer kísértés gátol abban, hogy kiszabaduljunk az "ösi ellenség" ölelő karjai közül. Az Úr azonban a mi paizsunk! Rajta megtörnek a kísértések, s összeomlik a Sátán minden támadása. A hívők élete paizsok között halad. Ezért még a halálban is biztonságban tudják magukat. Nincs arról szó, hogy többé ne érezzük az élet terheit és gondjait, de a terhek nyomását feltartóztatja és hordozza az Úr paizsa, s nem engedi, hogy összeroskadjunk. Ezért mondjuk most, ebben az adventi órában, a zsoltárossal: "Lelkünk az Urat várja, segítségünk és paizsunk ő nekünk."

Amikor megérkezik az Úr, előtör szívünkől a diadalmas kiáltás: "Csak őbenne vigad a mi szívünk, csak az ő szent nevében bízunk." Igen, az Úrban ma és mindig lehet vigadni. A siránkozó és panaszkozó egyébként emberileg indokolt és jogosult hangok zűrzavarát áttöri Krisztus híveinek a bizonyágtétele, amely vigasságról szól. Ez a vigasság nem azonos a külső nevetéssel, a könnyelmű vigadozással. Ez a lelki-szellemi állapot a lélek belső vigassága. Azt valljuk meg benne, hogy Krisztus nem engedi, hogy a szomorúság martalékai legyünk. Lehet, hogy reánk nehezedik a bűn terhe,

amiért búsulnunk kellene, de mi mégis vigadunk, mert ő legyőzte a bűnt és megszabadított. Lehet: életkörülményeink alakulása azt hozná magával, hogy keseregjünk, hisz mindenkinek több-kevesebb oka van erre, de mi ehelyett bensőkben felszabadulunk és vigadunk, mert Krisztus Urunkat erősebbnek látjuk minden mi elesettségünkénél. Emberileg egészen érthetetlen, de éppoly igaz, hogy a Krisztust váró lélek vigadozik, mégpedig az Úrban. Vigasságunknak az oka tehát nem az egyik vagy a másik külső körülmény. Jaj volna, ha csak akkor tudnánk vigadni, amikor az életviszonyok erre késztetnek. Mi vigadunk akkor is, ha örömünk van, de akkor is, ha bánat ér, mert hitbe ágyazott "vigasságunknak" egyetlen alapja az Úr, a mi Urunk, aki mindörökké velünk marad.

Az Úrban való vigassággal együtt jár, hogy az ő szent nevében bízunk". Az emberek sok mindenben szoktak bízni. Egyik a saját erejében, a másik barátainak a támogatásában, a harmadik a pénzében, hatalmában, egyházi vagy társadalmi "pozíciójában" és így tovább. A keresztyén hívó nem akarja kapcsolni az emberi támadásokat, hisz azokat Isten rendelte, hogy hálával éljen velük. De fennmarad a valóság: mi az Úrban bízunk. Megcsalhat erőnk, pénzünk, vagyonunk, hatalmunk, egészségünk; megcsalhatnak legközelebbi barátaink is, de az Úr nem csap be soha. Akik őbenne bíznak, azoknak "ereje megújul, futnak, és nem fáradnak el, járnak, és nem lankadnak meg". Sokszor jön a próba, mely nekünk is azt mondja, amit Jóbnak tanácsolt a felesége: Tagadd meg az Urat, ne bízzál benne, hisz láthatod, hogy veled kivetetlen és megalázottan nyomorult az életed. Sokszor engedünk ugyan ennek a kísértésnek, de újra meg újra arról győződünk meg, hogy nélküle a halálba hullunk. Bízunk azért reá magunkat, és ne kételkedjünk abban, hogy bizodalomunkat segítségével koronázza meg. Az ő "szent neve" is erre figyelmeztet, hisz az adventi Jézus személyneve szabadítót, segítőt jelent.

Textusunk utolsó verse az Úrban megnyugodott, elcsendesedett léleknek a szelíd imádsága: "Legyen, Uram, a te kegyelmed rajtunk." Mintha így szólna: Uram, én téged vártalak, és a te segítségedre és paizsodra számítottam, én megtapasztaltam a tőled nyert vigasságot és a beléd vetett bizalom erejét; én most csak arra kérlek, Uram, legyen a te kegyelmed rajtunk. Más szóval: maradj velünk; ne nézd a mi bűneinket, vagyis engedetlenségünket és hűtlenségünket és erőtelenségünket, ingadozásunkat és kételkedéseinket, hanem Krisztus érdeméért tarts meg védő paizsod oltalma alatt. Ha jönnek a búslakodás órái vagy a kísértések, amelyek próbára teszik a beléd vetett bizalmat, te akkor is légy segítségünk és paizsunk, légy kegyelmes hozzánk.

Észrevehetjük, hogy az imádság mindenestől személyes hangon szól, amidőn egyes számban beszél: "Uram! Bárcsak ez az óra is közelebb juttatna ahhoz, hogy benne felismerjük életünk személyes Urát, aki tanácsol minket, parancsol nekünk, és mi engedelmeskedünk neki; személyes Urunkat, aki várakozó lelkünket a kegyelem feredőjében megtisztítja és imádságunkra ezt válaszolja: Urad vagyok, királyod vagyok, aki önmagamat adom tenéked; engem vártál, és én szívedbe költözöm, hogy segítségemmel örökre veled maradjak. Ámen.

Szárnyra kelő sasmadarak

Alapige: Ézsaiás 40,31

Ti most szárnyra keltek. Mint két ifjú sasmadár. Felrepültök a szülői otthon fészkeről. Fel a kéklő magasságok felé. A szent házasság kötelességei és örömei felé. Páros életetek legyen valóban szárnyalás. Az egygyé szerkesztett szívek boldog szárnyalása a szeretet kéklő-fénylő magasságaiban.

Amikor a szívetekben az indulás örömével útra készen álltok, tekintetek vissza egy pillanatra a szülői hajlékra, ahol édesanyátok szeretetének puha tollaival melengetett, mint a fiókáit az anyamadár, ahol édesapátok a szülői gondviselés szárnyaival védett benneteket az élet viharai ellen, mint gyöngye kicsinyeit az apamadár. Búcsúzásotok legyen a kicsorduló hála mélységes köszönete.

Most, amikor szárnyra keltek, örök útitársként, hadd, szegődjék mellétek a bizalom. Bizalom nélkül nincs keresztyén élet. A bizalom a családi élet örökös megújulásának erőforrása. Szent Igénk tisztán lát, és tisztán láttatja meg veletek a könyörtelen igazságot: elfáradnak az ifjak is, meglankadnak a legjobbak is. Akik a legmerészebben szárnyalnak, azok fáradnak el, akik a legszebben köröznek a kéklő magasságok felé, azok lankadnak meg leginkább. A mennyek országa felé való szárnyalásotok közben naponkénti megújulásra van szükségetek.

Akik az Úrban bíznak, erejük megújul. Íme, megújulásotok erőforrása a bizalom. A bizalom hit, a hit bizalom Istenben. Ezzel a hívő bizalommal, ezzel a bizalomteljes hittel induljatok. Teljes bizalommal higgyetek abban az Istenben, aki az ég és a föld teremtő Istene, aki nemzedékről nemzedékre, századokon keresztül atyáitoknak gondviselő Istene volt, aki megváltó Úrként hajolt fölédtek a szent keresztségben, aki elfogadta felajánlkozásotokat a konfirmációban, akinek szép ifjúságotokat köszönhetitek.

Csak addig vagytok és maradtok kéklő-fénylő magasságok felé szárnyaló sasmadarak, ameddig Istenbe vetett hívő bizalmatok erőt ad szárnyatoknak. Sebesült, megtépászott szárnyakkal a levegő királya, a sas sem tud repülni. Ha meggyengül, ha megrendül Istenbe vetett hívő bizalmatok, fáradó-lankadó sasmadarak lesztek csupán, akiket az élet viharai összezúznak a bajok, nyomorúságok szirtfokain, és összetörik családi életetek. De az Úrba vetett bizalom, mint a sast a két erős szárnya, mindig felemel és átsegít ezeken a veszélyes szirtfokon.

Az Úrba vetett hívő bizalmatok egymás iránt is hűséges bizalmat szül. Bizalom nélkül nincs erős és nyugodt, mélyülő és gazdagodó családi élet. Naponként és szóttanul, a szeretet néma és mégis beszédes ajándékaival valljátok meg egymás iránti tiszta bizalmatokat. A bizalom nem cifra szavakkal, hanem étellel és valósággal szeret. Az egymás iránti naponként megújuló és egyre erősödő bizalmatok lesz annak kezessége, hogy ti jártok és nem lankadtok meg, futtok és nem fáradtok el.

Halljátok, milyen szépen vall Salamon király az Énekek énekében a vőlegény és a menyasszony szerelméről: "Én az én szerelmesemé vagyok, és az én szerelmem az enyém" /5, 19/. Ez az önátadó kölcsönös szerelem-szeretet a bizalom alapja. Lelketek szüntelen ezzel a bizalommal legyen tele. Vigyázatok erre az Isten és egymás iránti bizalmatokra, mint szemetek fényére.

Ha elveszítitek ezt a kölcsönös bizalmat, akkor páros életek nem lesz többé szárnyalás, hanem gyötrelmes vergődés csupán. A sebesült szárnyú-szívű sasmadarak pedig a tünt boldogság keserű óráiban erős csőrükkel egymást tépdetik. Vigyázzatok, hogy lelketekben a bizalom ne alakuljon át egymással viaskodó bizalmatlansággá. A kölcsönös bizalom elvesztése után családi hajlékok nem lesz többé meghitt fészek, hanem fájdalmas gyötrelmek küzdőtere, ahonnan messze repül a boldogság, ahol keserű lesz a mindennapi kenyér. Ahol a bizalmatlanság üti fel borzalmas fejét, onnan messze menekül a boldogság. A bizalmatlanság társa a féltékenység. Shakespeare zöld szemű ördögnek nevezi. De ekkor már nem szépen szárnyaló sasmadarak vagytok, hanem egymás nyomában járó zsandárok.

Mivel csak az egymás iránti kölcsönös bizalom fundamentumán épülhet és épül fel boldogságotok, legyetek azok, akik hívó bizalommal ragaszkodnak jóban és rosszban egyaránt teremtő és megváltó Urukhoz.

Ila az Úrban bíztok, erőtok megújul, szárnyra keltek, nem fáradtok el, nem lankadtok meg.

Az Úr a szeretet kéklő-fénylő magasságaiban szépen szárnyaló ifjú párokban gyönyörködik. Bennetek is gyönyörködni akar.

Mind az anyaszentegyháznak, mind kedves szüleiteknek a ti szárnyaló, egyre tisztább és egyre fénylőbb magasságok felé köröző páros életek lesz elégtétele, öröme és hálaadása.

Bizalommal keljetek szárnyra.

Mint a nap felé repülő két ifjú sasmadár. Ámen.

Temetési beszédek

Bustya Dezső

Hú és bölcs sáfár

Alapige: Lukács 12, 42 - 44

Egy nagy családnak, Isten háza népének tagjaiként vagyunk most együtt. Ebben a nagy családban mind az öröm, mind a bánat idején érezhető, tapasztalható a Gazdának, Jézus Krisztusnak a jelenléte. Arcunkon a mosoly: szeretetének visszatükrözése. Szemünkben a könnyek: drága ékszerek. Szívünkben a bánat általa szelídülni képesé. Jelenléte: vigasztalás és erő. Ezt kérjük tőle ebben a számunkra szomorú óráiban is. Hozzá visszük szívünk mély sebéit és fájdalmát, s hisszük: nála orvosságot találunk.

Jézus Krisztus fájdalmunkat gyógyító Igéje most arról beszél nekünk, hogy hozzá tartozni áldott kiváltság, boldog kitüntetés, mert szent megbízatás jár vele. Jézus azt akarja, hogy követői viseljék gondját egymásnak és forgolódjanak az ő nevében az egymás iránti szolgálatban. Minden keresztyén ember sáfár, az Úr Jézus Krisztus megbízottja, akinek úgy kell megbízatásában buzgólkodnia, hogy bármelyik pillanatban számot tudjon adni róla.

Megboldogult atyánkfiát az Úr gondviselővé tette házanépén. Először egy kicsiny háznép, majd Isten nagyobb házanépe fölött is. A sáfárságot először özvegyen maradt édesanyjától tanulta, akinek már 12 esztendőskorra óta komoly segítsége volt a kisebb testvérek gondozásában és nevelésében. Így a családi hajlékban tette őt Urunk kegyelme először gondviselővé. Itt tanulta a szeretet adásvételét, itt formálódott szíve alkalmas edénnyé arra, hogy felfogja a felülről jövő szeretetet és továbbáraszsa azt mások felé.

Ezt a szeretetet plántálta át évtizedek múlva saját otthonába. Ezzel a szolgáló szeretettel fogta meg több mint négy évtizeddel ezelőtt Istentől rendelt hitvestársának kezét, s mondotta el az eskü szavait: "mind egészségében, mind betegségében, mind boldog, mind boldogtalan állapotában hűséges gondviselője leszek". Négy évtized csendes boldogsága, a külső küzdelmek közt is boldog békessége tesz bizonyosságot arról, hogy megboldogult Testvérünk erősen tartotta a kezét is, az esküt is. Hűséges és bölcs sáfára lett házanépének.

Ez a háznép Isten ajándékozójának jókedvéből az évek során szépen kibővült. Immár három gyermekének viselhette gondját, s nevelhette őket azzal a lelkesülettel, mely családi öröksége. Aztán gondját viselhette az unokáknak is. Egy háznépből háromra négyre szaporodott a rábízott családok száma. Egyik kicsire vigyázni, másikat órára kísérni, idejében hazaérni, otthon tovább munkálkodni - sokszor csodáltuk: honnan az erő, a türelem, a soha el nem fogyó szeretet; sokszor kérdeztük: mi lehet ennek a szolgáló életnek a titka? Most látjuk csak, hogy ez a titok alapigénkben van. Kicsoda hát a hú és bölcs sáfár? Hitünk bizonyágtételével alázatosan merünk felelni: megboldogult Testvérünk sokunk, sokak számára hú és bölcs sáfár volt. Mennyei Urunk a sáfárság drága talentumát, kegyelmi ajándékát ajándékozta számára és ő példamutató módon gyümölcsöztette azt abban a munkakörben, mely hivatása, életpályája volt.

Isten gondviselővé tette megboldogult Testvérünket az eklézsia nagy családjában is. Emlékezetes marad az Ifjúsági Keresztyén Egyesület keretei között kifejtett munkássága. Majd a gyülekezet presbitere, később főgondnoka lett. Sáfári megbízatása így egyre inkább terebélyesedett. Testvérünk-

re sokat bíztak, mert tudták, tudtuk, hogy Krisztus Urunknak hűséges tanítványa. Ebből a Krisztus tanítványságából következett, hogy minden egyházi tisztséget úgy hordozott, mint mennyei Urunktól vett megbízatást. Tőle nyerte a hűség és a bölcsesség kegyelmi ajándékait. Isten rá bízott ajándékai keze által megszorodtak, hite által jó gyümölcsöket teremtek. A krisztusi élet jó illata áradt életéből, s ezért sokan vonzódtak hozzá, mint a nektár illatához a szorgalmas méhecskék.

Alapigénk szerint a megbízott sáfár feladata az, hogy a maga idejében kiadja az ételmezt. Testvérünk élete folyamán sokat adott. Adott tanítást, tapasztalatot, irányítást, életpéldát. Csupa életfontosságú kincseket. És mindent a maga idejében adott. Akkor, amikor a legnagyobb szükség volt rá.

Krisztus Urunk arról is beszél, hogy boldog az a megbízott gondviselő, akit az ő ura, mikor hazajő, ilyen munkában talál. Testvérünket mindig munkára és szolgálatra készen, mindig munka közben találhatta és találta mennyei Ura. Legutolsó egészségesen megtett útja is a szolgálat útja volt. S mert szüntelen érezte Ura közeledtét, boldog ember volt. Már itt a földön is. Mert Krisztus közelében minden élet boldog élet. Még keresztbordozás közepette is. A Krisztus melletti élet: háládatos élet.

Ennek a háládatos, szolgáló életnek jutalmául Krisztus Urunk azt ígéri, hogy visszajövelekor még nagyobb szolgálatot bíz választottaira. Földi gondolkodásunk nem alkothat fogalmat arról, hogy milyen feladatok várnak reánk Krisztus Urunk visszajövele után is. Számunkra itt és most elég annyit tudni, hogy nincs nagyobb boldogság, mint neki szolgálni, s neki való dicsőítő, hálaadó szolgálatból részünk lesz Urunk örök dicsőségének honában is.

Hitünk reménysege szerint Testvérünk ott van már, ahol a mi Urunknak e szava hangzik: Többre bízlak ezután. A tükör általi homályos látást felváltotta a szentől szembe való látás boldogsága. Ezzel a reménységgel hálaadással búcsúzzatok tőle. Ámen.

Idős asszony felett

Alapige: Zsoltárok 91, 16

Úgy ismertük elhunyt testvérünket, mint aki már nagyon várta, hogy hosszú életének végén beköszöntsön hozzá a halál. Ennek tudatában mindenki megnyugodott szívvel gyászolja őt, és sírás-rívás helyett hálát ad Istennek, amiért testvérünk vágyát teljesítette.

Valóban megvolt minden oka rá, hogy beteljesedjék az étellel: az öregség úgy bontotta le életét, miként az öregedő ház is évről évre egyre roskatabb lesz.

Mindenekelőtt az évek óta tartó köhögés bántotta, aztán a megszokott földművelés kényszerű abbahagyása, el egészen addig, hogy napjában már csak alig pár órára tudta elhagyni betegágyát. Így távozott el tőle maradék ereje is, mígnem magatehetetlenné vált. Ezt tetézte még az elhagyatottság értéke: teherré vált családja számára. És mivel a részvét és a jótanács még nem elegendő a betegápoláshoz, utolsó lehetőségként következett a kórházi beutalás. Ekkor már teljes szívéből kívánta a halált. De ki gondolta volna, hogy még csaknem egy évig lesz ágyhoz kötve? Milyen szívesen jött volna még egyszer haza, hisz sohasem volt még idegenben! Mégis türelmesen és hálaadással hordozta nyomorúságát, és örvendett, amikor valaki hazulról meglátogatta.

Igen, Isten hosszú étellel ajándékozta meg őt, de joggal kérdezhetjük most azt, hogy vajon kitüntetés volt-e számára a hosszú élet. Mily gyakorta halljuk ugyanis a méltatlankodó szavakat: Az ilyen öregnek, amilyen én vagyok, már a temetőben van a helye. Egészen bizonyos, hogy az olyan ember számára, aki még nem teljesedett be az étellel, ajándéknak számít, hogy egyre magasabb és magasabb kort ér el. De eljön az az idő, amikor kezd teherré válni az élet, s máris feltámad a félelem: Vajon nem lesz még rosszabb is? Később aztán jön a fohászzkodás: Ó, Uram, meddig még? El egészen a végső beteljesedésig: Most már valóban elég, Uram! Amikor Illéshez hasonlóan mondjuk: Most pedig, ó, Uram, vedd el tőlem az én lelkemet! Mi emberek nem tudunk lemondani arról, hogy az életet a megunk ízlése szerint méregessük: gyakorta nagy életésséggel igyekszünk még többre, és félünk, hogy esetleg nem tudunk beteljesedni. Máskor pedig eltaszítjuk magunktól az élettálat, akárcsak Jób, ezt mondván: "Utálok, nem akarok többé élni!" Azonban el kell mondanunk ezen a helyen, hogy a hosszú élet az Isten ajándéka. Valóban, őszinte gyermekként kedvünk szerint kérhetjük imádságunkban Istentől: Atyám, kérlek, adj még időt, hogy végezhessek munkánkat itt ezen a földön, hogy még érleljünk és gyümölcsöt teremjünk. Ezzel szemben azt is kérhetjük: Uram, vess véget az én szenvedésemmek. Hozd el számomra azt az órát, amikor a siralomnak e völgyéből kegyelmesen átviszel a te országodba. De mindkét kérés csak úgy hangzik komolyan és helyesen, ha ezt a mondatot is hozzáfűzzük: "Legyen meg a te akaratod."

Azt pedig, hogy miben áll Isten jósága és kegyelme, akkor is tudnunk kell, amikor ugyan hosszú életet ad az Úr, de ez a hosszú élet súlyosabb terhekkel és nyomorúságokkal teljes és terhelt, mint azoknak az életének, akiket korán szólít el az Úr. Íme, ez a mi halottunk is a maga hetvenkilenc évével messze túlélte testvéreit. Két testvére még születése előtt meghalt, másik három testvérenek a temetésén ő maga is részt vett.

"Hosszú étellel elégítem meg őt" mondja alapigénk. Nem munkabíró, erőben gazdag öregkorral, hanem hosszú étellel. Az életerős öregkor igényessé és életigenlővé tehet, úgy hogy végre is a beteljesülés érzése nélkül szállunk alá a sírba. Be kell teljesednünk e földi étellel, de ezt nem az évek munkálják, még ha oly sokat dolgozunk és küzdünk is. Még így is irigykedhetünk a szerencsésebbekre, és perlekedhetünk tulajdon sorsunkkal. Isten maga akar bennünket hosszú étellel megelégtíteni! Ezért fűzi hozzá a zsoltáriró: "És megmutatom néki az én szabadításomat." Az ő szabadítása üdvösség, földi és mennyei boldogság. Ez nem munkánk gyümölcsének öregkori békés élvezetét jelenti. Az a tény, hogy Isten nekünk ebben az életben megmutatja szabadítását, igen nagy ajándékot jelent. Ez még az öregkornak is tartalmat adhat, egyben teljességet és feladatot is ajándékozhat. Az ő szabadítása nem az évek számában áll, nem is az élet javainak bőségében, hanem abban, amit ő mutat meg nekünk: "És nincsen senkiben másban idvesség: mert nem adatott emberek között az ég alatt más név, mely által kellene nekünk megtartatnunk" /ApCsel 4, 12/.

Ő maga ez élet. Ha pedig a szabadító és üdvözítő, akkor ő tölt be bennünket az étellel. De akkor már ne is kívánjunk itt e földön megtalálni a beteljesedést. Ez itt csak ideiglenes, rövid, idegenben bolyongó vándorlás csupán. Egy olyan időszak, mely hosszúságában is rövid, mely kétféle viszonyulást vár el tőlünk: egyrészt türelmes várakozást, másrészt kitartó futást az Isten országa felé. Eme szabadság jegyében tölt be Isten bennünket hosszú étellel, miközben az ő keresztjét hordozzuk. Ebből látható, hogy nem az évek sokasága az, ami megelégti, hanem mi magunk lakunk jól oly annyira életünkkel, hogy előbb-utóbb nem kérünk többet belőle. Az Isten ajándékozta szabadulás fejében lemondunk arról, hogy meghódítsuk az életet, sőt feladjuk azt a szándékunkat is, hogy életünket megtartsuk önmagunk számára. Különösen szorultságunkban érezzük ezt át. Ilyenkor így imádkozunk: "Jöjjön el a te országod." Ilyen esetben a hosszú élet a kereszt iskolájává válik. Mindnyájan fellázzadunk a kereszt ellen, egyáltalán nem akarjuk a hosszú életet a Jézus szabadításában. Gyakran igen sokáig tart, amíg az egyiptomi húsos fazakából jóllakunk, amíg észrevesszük, hogy az üdvösség nem a mi életünk beteljesedésében áll, hanem a Krisztus engedelmességének a betöltésében. Isten kegyelmi ajándéka az, ha hosszú életet ad nekünk és mi megöregedhetünk. Az öregség hozzásegít ahhoz, hogy az evilági étlettől elmenjen a kedvünk, az étvágyunk. Ez a kor világosabbá teszi számunkra az üdvösség értelmét, mert megtanít arra, hogy meg kell halnunk. Ezenkívül időt is ad, hogy az odafennvalókat keressük. Ily módon az étellel való beteljesedés nem csupán a kereszt iskolája lesz, hanem ép-penséggel az az isteni adomány is, hogy a kereszt jegyében várjuk az örök étellel való beteljesedést.

Ez a reménység már itt e földön megtermi gyümölcsét: a hálát Isten hűségéért, mellyel átsegített a gondokon. És egy másik gyümölcsöt: a szenvedésben való kitartást, mely bennünket imádságra és az Igével való élésre nevel. Ekképpen ismerjük fel a hosszú életben Isten nevelő munkáját, mely felszabadít bennünket az örök élet vágyakozására és várakozására. Így fedezzük fel az öregkor boldog és boldogtalan napjaiban Isten ajándékát, valamint azt, hogy neki élünk és neki halunk. Igen, Isten ifjúságunknak és vénségünknek, életünknek és halálunknak egyaránt Ura: ezt mondja számunkra drága Igéje.

"Hosszú étellel elégítem meg őt, és megmutatom néki az én szabadításomat." Hosszú étellel beteljesedve tanuljuk meg keresni az örök életet, tanuljuk meg megragadni az üdvösséget. Az öregkor iskolájában buzgóságosan igyekezzünk Isten kincseinek keresésére. Ámen.

Fordította: Balogh Béla

Emlékezés Makkai Sándorra

Makkai Sándor

Amor Dei

Alapige: Efézus 3,18-19

Bibliac olvasás: Efézus 3,14-21

Az Isten jóvolta széles, hosszú, mély és magas. Ezekkel a "méretekkel" az apostol az örök szeretet minden irányban való teljességét fejezi ki. Tökéletesség a szeretetben: ez az amit isteninek nevezünk. A szeretet magassággal. Ez azt jelenti, hogy az isteni szeretet minden emberi szeretetnek elérhetetlen, beláthatatlan és megközelíthetetlen, de mégis uralkodó és formáló eszménye. Teremtő szeretet, amely egész mindenhatóságában a jó szolgálatában állott és világot alkotott, hogy gondviselő szenvedélyének tárgya legyen. Uraikodó szeretet, amely tökéletes jóságában ellenállhatatlan és legyőzhetetlen, amely a saját képét ruházta reánk és szívét, lelket, öntudatot adott nekünk, hogy ne kényszerrel valósítsa meg céljait, hanem a szeretet édességével legyőzött szívek szabad önatadásában és szolgálatában. Emberi szívünk szeretetének törpe hajtásai csupa korcs, kitépni való gyom és mennyei rózsató csodáival szemben, amelynek illata betölti az örökkévalóságot és életre kelti a meg nem születetteket és a halottakat is. Ahogy mi szeretjük hitvesünket, szülőinket, gyermekeinket, testvéreinket, barátainkat: csupa szégyen és káromlás Isten szeretetének szent tisztasága előtt. Ha te el tudnád gondolni csak egy parányát annak a szeretetnek, amely védelmez, táplál és boldogít téged életednek csak egyetlen napján is: megértenéd, hogy minden emberi szeretet csak visszavert sugara az Isten szeretetének, tisztátalan szív tükrén homályosan felcsillanó visszfénye.

Az Isten szeretete széles. Karjai minden teremtett világokat átölelnek, lelke mindent áthat, amit alkotott. Mi talán szeretjük azokat, akik minket szeretnek. Ő felhossa napját jókra és gonoszokra, esőt ad igazak és hamisak földjére. Előtte nincs személyválogatás. Szeretete ujjong, ha megtérő tékozló fiút lát, bánkodik, ha elveszett juha után tekint, mosolyog, ha egy szívben visszfénye kél és sír, ha egy szív összetörik a bűn alatt; boldogan szüreteli le a hálát és nagy búsulással suhogtatja ostorát a keményszívűség felett, aggódva vágja le az élet fájának korcs hajtásait és gondosan ápolja az örökkévalóság feslő bimbóit; minden lélekben elrejtette magát, és mindenikből várja a maga életének kibontakozását; szeretetét nem korlátozzák hitvallások, pártok, vélemények, elméletek, nem fárasztják ki ellenállások, makacosság, értelmetlenség, közöny.

Hosszú az Isten szeretete. Kezdetét nem foghatja fel emberi képzelet és végét nem láthatja be emberi ész. Kezdetben volt és örökké eljövendő. Ez a szeretet magábaölelte az embernemzedékek millióit mielőtt az első ember lett volna; látta a dicsőséges véget, mielőtt kezdődött volna valami és túlnő, túlragyog, túlél mindent, ami volt, van és lesz. Ő a kezdet és a vég, az alfa és omega.

De a szeretet igazi jelentőségét mégis a mélysége adja meg. Az, hogy a szeretet a magasságból lehajlik a mélységbe, minden óceánál mélyebb örvényébe a bűnös emberi szívnek. Amilyen magas a fenségének csúcsa, olyan mély a szelídségének, alázatosságának, hűségének, odaadásának fundamentuma és gyökere. Amilyen magas az ég, amelynek dicsőségében ez a szeretet országol, olyan mély a pokol, amelynek szenvedéseit és gyötrelmeit ez a szeretet érettünk megjárta. Hogy milyen magas a fensége, széles a gazdasága, hosszú a pályája az isteni szeretetnek, azt is mind csak a mélységből ismerhetjük meg. Ez a mélység az, ami minket magába fogadott és megváltott. Édes lehajlással gyermekké lett Betlehemben, hogy alázatos tiszta szelídségében

a szívünkhöz egészen közel jöjjön; megüresítvén magát, szolgai formát vett fel és engedelmes volt mindhaláláig, mégpedig a keresztfának haláláig; hálátlanságot, árulást, kínokat szenvedett és mélységes sebekké változott, melyekből vádoló és gyógyító vérözönként ömlött reánk hogy egészen elborítson, megöljön és újjáteremtsen, átérezte és átszenvedte a bűn egész kárhozottságát és elviselhetetlen iszonyatát midőn a kínok elborították, és leszállott a poklok mélységeibe, hogy a bűnt gyökerében és fészkében szenvedve el, örökre megtörje kígyófejét. És aki ott látja meg őt, elboríttatva a pokol gyötrelmeitől, ártatlanul, érettünk, az meggyökeresedik és fundamentumot vet az ő szeretetében és az megtudja, mi az Isten szeretetének szélessége, hosszúsága, mélysége és magassága, az megismeri a szeretetet, amely minden ismeretnél feljebb való és az beteljesedik az Isten minden teljességéig.

Most láthatod, amint a szeretet megindul éretted a mélybe. Száll alá a megaláztatás és gyötrellem infernális örvényébe és isteni arcán minden vonalnyi esésre a te bűnöd szörnyűségének egy-egy új vonása tűnik elő. Nyiladoznak szent sebeinek véres mélységei miattad, helyetted, éretted: ó, ezek a sebek a te gonosz valódnak sírja és új életednek bölcsője. Milyen magas ez a szeretet, hogy ilyen rettentő mélységbe szállhatott! Milyen széles, milyen hosszú, hogy ennyit elhordozott és legyőzhetett! Ez a teljes, tökéletes szeretet: a te életed egyetlen menedéke, reménysége, kincse, diadala! Ámen.